

GERMANDAT DEL MONESTIR CISTERCENC DE SANTA MARIA DE POBLET

P BLET

II època,

Any X, número 21,

Desembre 2010

Sumari

EDITORIAL	1
EL PÒRTIC DE L'ABAT	
ÉS HIVERN	
ES INVIERNO	
Josep Alegre, Abat	2
GERMANDAT	
UN ANY MÉS	
Lina Zulueta	5
MEMÒRIA ANUAL	
Xavier Guinovart	8
LA IMPORTÀNCIA DE LA FAMÍLIA	
Antoni Garrell	11
ELS NOUS GERMANS	
	17
ESCOLA DE PREGÀRIA	
JO SÓC JOSEP, EL VOSTRE GERMÀ	
Lluís Solà	18
DEL CLAUSTRE AL CARRER	
EL TEMOR DE DÉU EN LA REGLA DE SANT BENET	
Josep Maria Recasens	27
RELIGIÓ I CIÈNCIES NATURALS	
DARWIN INTERPRETAT MALAMENT	
Daniel Turbón	32
A FONTS	
MEDALLA AL MONESTIR DE POBLET	
Francesc M. Tulla	39
QUÈ ÉS LA INTEL·LIGÈNCIA ESPIRITUAL?	
Francesc Torralba	45
MÓN MONÀSTIC	
EL CAPÍTOL GENERAL DE L'ORDE	
Lluc Torcal	49
L'ENTREVISTA	
JOAN-ENRIC VIVES I SICÍLIA	
Octavi Vilà	52
HO SABIEU?	
LA BIBLIOTECA DE PERE ANTONI D'ARAGÓ	
A POBLET	
Jesús M. Oliver	60
CRÒNICA DE LA COMUNITAT	
De maig a octubre de 2010	
Xavier Guanter	64
LA RODA DELS DIES	
• NOVA HOSTATGERIA I REUNIÓ DEL PATRONAT	
• PROFESSIÓ SOLEMNE	
• DOS NOVICIS	
• UN NOU PREVERE	
• GERMANS CANONGES	
• VISITA DEL CARDENAL ETCHEGARAY	
• JUBILEU DEL PARE ALEXANDRE	
• CONCERT DE PIANO	
	65-78
• PER SOMRIURE	
Fer	78
INVITACIÓ A LA LECTURA	
BREUS COMENTARIS D'ALGUNS LLIBRES	
PER A CONVIDAR A LA LECTURA	
Lina Zulueta i Cristòfol A. Trepal	79
RESSENYA	
CATÀLEG DELS PERGAMINS DE L'ACTUAL	
ARXIU DEL MONESTIR DE POBLET	
Joan Bassegoda	81
DÉU A LA XARXA	
NOTÍCIES ISLAM	
Xavier Alonso	82

Director: Cristòfol-A. Trepal
Consell de Redacció: Josep Alegre, Abat
Xavier Alonso
Cosme Garrell
Xavier Guinovart
Jesús M. Oliver
Josep M. Puig
Josep M. Recasens
Francesc M. Tulla
Lina Zulueta

Portada: Laborde, dibuix de la sala de monjos a principis de S.XIX (pág. 60)

Edita:

Germandat del Monestir Cistercenc de Santa Maria de Poblet.

Realització: T.G.A.,
Técnicas Gráficas Aplicadas, S.L.
Tel. 629 831 307
t.g.a.sl@telefonica.net

Disseny-Maquetació: Pau Benito

Preu subscripció (2 números): 25 €

Número solt: 15 €

Dipòsit legal: T-60/2001 - ISSN 1577-4104

EDITORIAL

El govern de la Generalitat ha atorgat al monestir de Poblet la medalla d'or en reconeixement a la seva trajectòria històrica i cultural. Ens en congratulem amb agraïment justament en el setantè aniversari de la restauració monàstica de Poblet. Aquesta distinció ens obliga a recordar les dificultats, els esforços i la vida duríssima dels primers restauradors monàstics de l'any 1940, amb el P. Rosavini al capdavant. En aquell moment la Germandat tenia per missió facilitar en la mesura del possible la vida dels primers monjos, tot atenent necessitats materials de subsistència (mantes, matalassos, menjar, roba...). Sense aquests primers monjos –uns dels quals fins i tot hi va deixar la pell–, avui Poblet seria un monument més: solitari, silenciós, despoblat i sense cap transcendència. Poblet, doncs, no pot ser només una referència històrica sense contingut; ben al contrari, al costat de la dinàmica de la comunitat actual –lloc de pregària, de solidaritat, d'acollida i de servei– cal que el record i el reconeixement del passat ens dugui a treballar per la rellevància cristiana en el món d'avui des de la tradició cultural del monacat benedictí. Es tracta d'un difícil equilibri entre la identitat –el sentit i les obligacions de la vida monàstica cistercenca– i la rellevància d'aquesta identitat enllà dels murs del cenobi. Amb l'esforç personal i col·lectiu de la comunitat, de la Germandat i, sobretot amb l'ajut de Déu, hem de tenir l'esperança de sortir-nos-en.

Durant aquest trimestre hem rebut a Barcelona i, per extensió a tot Catalunya, la visita de Benet XVI. Ha estat un fet d'indiscutible transcendència mediàtica i espiritual tant pel fet en si com per la dedicació de la basílica de la Sagrada Família de Gaudí, un monument de reconegut valor artístic i religiós arreu del món. Des d'aquestes pàgines voldríem refermar-nos en el dret que tenim els catòlics, com qualsevol altre col·lectiu, de rebre el nostre líder espiritual i aplegar-nos massivament al seu voltant per celebrar l'eucaristia i escoltar la seva paraula, malgrat que un esdeveniment d'aquesta magnitud comporti necessàriament unes despeses i un desplegament de seguretat poc habitual.

També creiem que hem de respectar com una veu més que se sent Església, se l'estima i treballa en el seu si, la crítica d'aquells i aquelles que, sovint dedicats als més pobres i marginats per imperatiu cristià, se senten incòmodes davant de manifestacions eclesials costoses, excessivament mediàtiques, massa a la vora dels poderosos d'aquest món i que potser no s'adiuen a la seva manera d'entendre un Poble de Déu més modest, pobre i senzill d'acord amb l'evangeli. Per sort nostra, l'Església, malgrat la imatge que sovint donem, és plural i no tots els batejats pensem i sentim igual el carisma de Jesús. I això és bo perquè ja se sap que on tothom pensa igual és que ningú no pensa massa. I no és el cas. Unitat en l'essencial, llibertat en el que és opinable i caritat sempre, tal com deia sant Agustí.

Aquest número de la revista us arriba a les vigílies del Nadal. Aquells que maldem per fer-vos-la arribar puntualment volem desitjar-vos un bon Nadal i un Nou Any 2011 de progrés interior en la línia de la pregària de sant Pau: *Demano al Déu de nostre Senyor Jesucrist que us concedeixi els dons espirituals d'una comprensió profunda de la seva revelació perquè conegueu de veritat qui és Ell (Ef 1, 17)*. Que l'esperit del Nadal ens faci sentir solidaris dels pobres i d'aquells que en aquests dies es trobaran més sols.

ÉS HIVERN

Seques, amb l'escorça freda i esquarterada per la gebrada. Així contemplo les soques monàstiques. Sense vida aparent. Com a llenya apreciada per amorosir la severitat del temps. Els arbres nus, que deixen un estrany esquelet a la contemplació d'uns ulls que llisquen cap a un horitzó més llunyà. El camp rígid, inhòspit, esquitxat d'herbes seques. El camp silenciós ... sense cants. Només el xiulet del vent que esquinça la seca soledat del capvespre gèlid. Aquest vent que amb les seves agudes arestes replega i encongeix tot el meu ésser. Embolcallat en el sol tebi d'aquest vespre que cruix i rellisca per aquests estrets viarans monàstics, se'm fa difícil llegir els versos del poeta:

*Gràcies per la mort d'aquestes muntanyes ...
Gràcies per aquests erms negres de l'hivern ...
Gràcies per la nit, que és a punt d'arribar ...*

És HIVERN. Es pot tanmateix ni tan sols lletrejar aquesta paraula de bellesa: *gràcies*? És HIVERN. I no obstant això hi ha esperança viva en l'ànima del poeta:

*De tanta puresa i soledat, de tanta mort
només en pot brollar una vida més certa...*

Es pot, però? Del silenci en neix la paraula. De la mort en neix la vida. De l'hivern en neix la primavera. És HIVERN. Sí.

S'està accelerant la destrucció de la naturalesa al sud dels tròpics. La humanitat dilapida els seus recursos naturals amb més rapidesa que la que

ES INVIERNO

Secas, con la corteza fría y cuarteada por la escarcha. Así contemplo las cepas monásticas. Sin vida aparente. Como leña apreciada para atenuar los rigores del tiempo. Los árboles desnudos dejando un extraño esqueleto a la contemplación de unos ojos que se deslizan hacia un horizonte más lejano. El campo rígido, inhóspito, salpicado de hierbas secas. El campo silencioso... sin cantos. Sólo el silbido del viento que desgarrará la seca soledad del gélido atardecer. Este viento que, con sus agudas aristas, repliega y encoge todo mi ser. Envuelto en el tibio sol de este atardecer que cruje y resbala por estos estrechos senderos monásticos, se me hace difícil leer los versos del poeta:

*Gracias por la muerte de estos montes...
Gracias por estos negros páramos del invierno...
Gracias por la noche, que a punto está de llegar...*

Es INVIERNO. ¿Acaso se puede deletrear siquiera esta palabra de belleza: *gracias*? Es INVIERNO. Y sin embargo hay esperanza viva en el alma del poeta:

*De tanta pureza y soledad, de tanta muerte
sólo puede brotar una vida más cierta*

¿Acaso se puede? Del silencio nace la palabra. De la muerte nace la vida. Del invierno nace la primavera. Es INVIERNO. Sí.

Se está acelerando la destrucción de la naturaleza al sur de los trópicos. La humanidad dilapida sus recursos naturales con más rapidez que la que necesitan

els cal per regenerar-se. Des de 1970, de les innumbrables espècies n'han desaparegut al voltant d'un 30%. El 2007 (data de dades més fiables) els 31 països membres de l'OCDE representen un 37% de la petjada ecològica de la humanitat. Mentre que els 10 països de l'Associació de nacions d'Àsia del Sud-est i els 53 membres de la Unió africana representen només un 12% de la petjada ecològica mundial. La petjada ecològica del BRIC (Brasil, Rússia, Índia i la Xina) és gairebé idèntica a la dels països de l'OCDE, amb una població dues vegades més gran. Els països rics no donen exemple. (Le Monde, 14 octubre 2010)

És HIVERN. Un HIVERN que s'està accelerant amb la desaparició de nombroses espècies, amb un consum per l'espècie humana del 40% del creixement vegetal del planeta, mentre les altres espècies depenen del 60% restant; es talen 10 vegades més arbres dels que es poden regenerar, fertilitzants químics, contaminació de l'atmosfera ... Puc potser repetir els versos del poeta,

*Gràcies per la mort d'aquestes muntanyes ...
Gràcies per aquests erms negres de l'hivern ...
Gràcies per la nit, que és a punt d'arribar ...*

quan ell afegeix, fins i tot agrait també, un altre vers més dramàtic encara?

*Gràcies per aquesta hora de tots els buits
en els quals s'intueix un final ...¹*

Puc fer-ho? Del silenci en neix la paraula. De la mort en neix la vida. De l'hivern en neix la primavera. És HIVERN. SÍ.

L'home té la paraula. Però no té el silenci. Té la vida, o creu tenir-la. Però fuig de la mort. Presses, comunicació, solitud... La

¹ Antonio Colinas: *Tiempo y abismo. En los Páramos negros*. Tusquets. Barcelona: 2002, p.17.

para regenerarse. Desde 1970, de las innumerables especies han desaparecido alrededor de un 30%. En 2007 (fecha de datos más fiables) los 31 países miembros de la OCDE representan un 37% de la huella ecológica de la humanidad. Mientras que los 10 países de la Asociación de naciones de Asia del Sudeste y los 53 miembros de la Unión africana representan sólo un 12% de la huella ecológica mundial. La huella ecológica del BRIC (Brasil, Rusia, India y China) es casi idéntica a la de los países de la OCDE, con una población dos veces más grande. Los países ricos no dan ejemplo. (Le Monde, 14 Octubre 2010)

Es INVIERNO. Un INVIERNO que se está acelerando con la desaparición de numerosas especies, con un consumo por la especie humana del 40% del crecimiento vegetal del planeta, mientras las demás especies dependen del 60% restante; se talan 10 veces más árboles de los que se pueden regenerar, fertilizantes químicos, contaminación de la atmósfera...

¿Puedo acaso repetir los versos del poeta,

*Gracias por la muerte de estos montes ...
Gracias por estos negros páramos del invierno ...
Gracias por la noche, que a punto está de llegar ...*

cuando él añade, incluso agradecido también, otro verso más dramático si cabe?

*Gracias por esta hora de todos los vacíos
en los que se intuye un final ...¹*

¿Puedo? Del silencio nace la palabra. De la muerte nace la vida. Del invierno nace la primavera. Es INVIERNO. SÍ.

El hombre tiene la palabra. Pero no tiene el silencio. Tiene la vida, o cree tener la vida. Pero huye de la muerte. Prisas, comunica-

¹ Antonio Colinas: *Tiempo y abismo. En los páramos negros*. Tusquets. Barcelona: 2002, p. 17.

mort està fent la seva obra dins d'ell. Com suggereix Rilke:

*Quan ens creiem en el centre de la vida
s'atreveix ella (la mort) a plorar
al nostre centre...²*

És HIVERN. L'HIVERN és un temps preferentment silenciós. Un silenci que arriba a les coses, a la natura, a la humanitat. Que t'arriba a tu, i a mi... L'HIVERN està arrelat en el temps. Un temps en què sembla dominar la nit. En la nit d'aquest HIVERN jo vull rellegir el poeta:

*I no obstant, en aquest vespre,
jo voldria oferir el millor de la meua vida
a tota aquesta mort ....
Doncs ja sé que, buit,
en l'hora en què tot ja sembla morir
a punt està tot de néixer...*

Perquè en les arrels de l'HIVERN dorm el bell somni de la PRIMAVERA. T'ens la paraula. No deixis que et manqui el silenci.

Josep Alegre
Abat de Poblet

² R.M. Rilke: *Antología Poética. El libro de las imágenes*. Espasa Calpe. Colección Austral núm. 1446. Madrid: 1976, p. 66.

ción, soledad. La muerte está ya haciendo su obra dentro de él. Como sugiere Rilke:

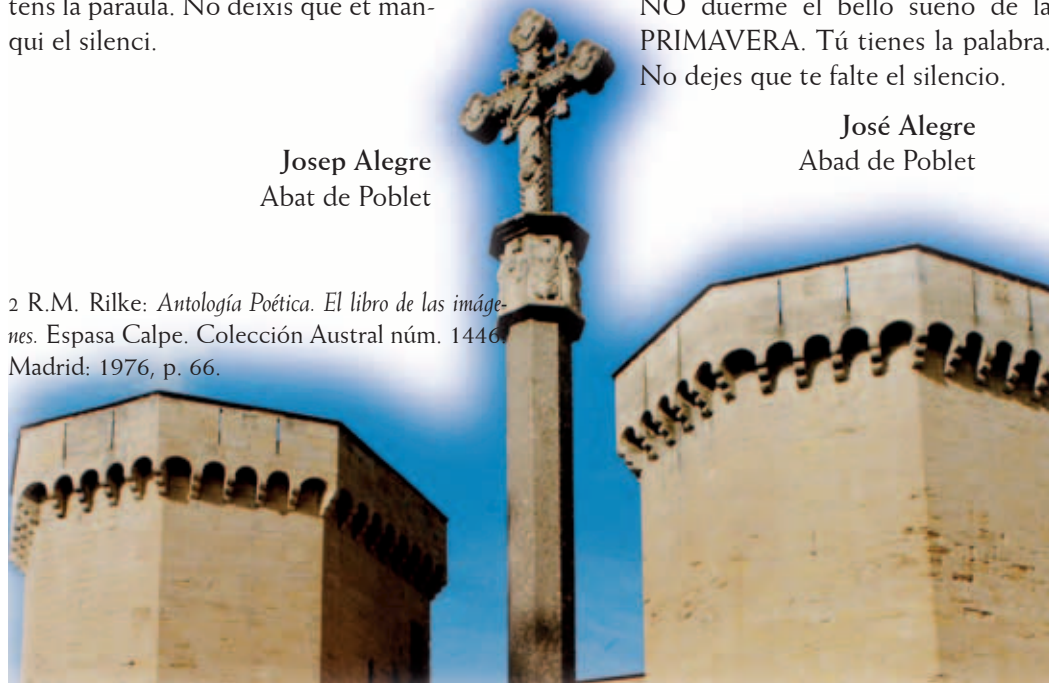
*Cuando nos creemos en el centro de la vida
se atreve ella (la muerte) a llorar
en nuestro centro.²*

Es INVIERNO. El INVIERNO es un tiempo preferentemente silencioso. Un silencio que alcanza a las cosas, a la naturaleza, a la humanidad. Que te alcanza a ti, y a mí. El INVIERNO está instalado en el tiempo. Un tiempo en que parece dominar la noche. En la noche de este INVIERNO yo quiero releer al poeta:

*Y sin embargo, en este anochecer,
yo quisiera ofrecer lo mejor de mi vida
a toda esta muerte....
Pues ya sé que, vacío,
en la hora en que todo ya parece morir
a punto está todo de nacer.*

Porque en las raíces del INVIERNO duerme el bello sueño de la PRIMAVERA. Tú tienes la palabra. No dejes que te falte el silencio.

José Alegre
Abad de Poblet

UN ANY MÉS

CRÒNICA DE L'ASSEMBLEA DE LA GERMANDAT

El P. Abat va convocar l'assemblea plenària de la Germandat de Poblet per al dissabte 26 de juny. Un any més la comunió entre la Comunitat i els germans i germanes que pretenen viure en el món el carisma derivat de la Regla de sant Benet es va celebrar de manera religiosa, festiva i cultural. Ens en fa la crònica Lina Zulueta, professora de la Universitat Ramon Llull, i membre del Consell de Redacció d'aquesta revista.

Introducció

El passat 26 de juny vàrem celebrar l'assemblea anual de la Germandat del Reial Monestir de Santa Maria de Poblet. A les 9:30 del matí d'un dia assolellat d'estiu que feia destacar la bellesa dels murs centenaris del Monestir, el pare Abat acompanyat dels membres de la comunitat de monjos de Poblet ens donava la benvinguda al peu de les torres reials. Un cop vàrem tenir el goig de saludar-nos i retrobar-nos, a les 10:00, en solemne processó, la comunitat i els Germans ens vàrem dirigir a l'església abacial, recorrent el claustre el qual, amb la seva pètria serenor, ens preparava per entrar a la basílica. La missa, presidida pel pare abat, obria la intensa jornada que vàrem viure.

L'homilia

En la seva homilia el pare Abat ens va recordar l'amor de Déu —*Déu s'ha fet solidari amb tot el que és humà*— i tant és així que *Déu en un gest d'amor ens envia el seu Fill per mostrar-nos el camí, fent el bé i acceptant, com Ell, tots els que trobem en el camí*. Nosaltres només hem de tenir fe i acatar els valors cistercencs, la saviesa de la Regla i de l'Evangelí, tota una invitació per a tots nosaltres, germans i monjos.

Paraules plenes de sentiment i saviesa que van centrar el nostre pensament i van reforçar les nostres creences, i encara més aquelles

que en el seu dia van portar els germans a rebre del pare Abat la medalla i la Regla de Sant Benet, tot acceptant amb alegria i determinació esdevenir membres de la Germandat.

Memòria anual i informe del tresorer

Finalitzada la Santa Missa, els germans i acompanyants ens vam dirigir a la Sala Capitular, on el Secretari de la Germandat, el senyor Xavier Guinovart, va llegir la Memòria Anual. Al llarg de la seva lectura, un any més, es va posar en evidència la vitalitat de la comunitat de monjos, tant per la quantitat d'activitats i actuacions desplegades, com pel seu creixement amb noves vocacions i professions; també s'explicità l'elevada participació de germans en el darrer recés d'Advent, així com a la resta d'activitats organitzades per aprofundir en els valors monàstics. Tot seguit s'efectuà una detallada enumeració del conjunt d'obres que s'han efectuat o s'estan efectuant al Monestir, posant èmfasi en les actuacions d'impermeabilització del claustre, cosa que ha permès eliminar les filtracions d'aigua que feien malbé les arcades, la reordenació dels accessos al monestir que permetran gaudir d'una millor percepció del monument, i molt especialment la finalització de les obres i la conseqüent entrada en funcionament de l'hostatgeria del Monestir, la qual va ser estrenada

posteriorment amb el dinar de germanor. La intervenció del Secretari, després de recordar que totes les actuacions arquitectòniques s'han efectuat tenint cura dels aspectes mediambientals i criteris de sostenibilitat, finalitzà amb un repàs de les activitats de la Fundació de Poblet i, en acabar, invità amablement a participar-hi.

Seguidament el tresorer de la germandat, el senyor Lluís Poca, efectuà una acurada i detallada exposició de l'estat dels comptes de la Germandat, els quals presentaven un equilibri gairebé perfecte entre els ingressos i les despeses. Es destacà que pràcticament la totalitat dels ingressos procedeixen de les aportacions dels germans, gairebé un 98%, les quals s'han mantingut en la mateixa tònica de l'any anterior.

El discurs del president

Finalitzada la intervenció del secretari i del tresorer, el pare Abat va donar la paraula al senyor Antoni Garrell, president de

El discurs del President Sr. Antoni Garrell

la Germandat, el qual després de donar la benvinguda als nous germans i recordar els qui ens han deixat per retornar a la casa del Pare, dedicà la intervenció d'enguany a parlar-nos de la importància de la família en uns moments on la crisi evidencia la seva importància. Ho va manifestar amb contundència amb aquestes paraules: *la família és la pedra angular on recolzar i construir l'esdevenidor. La família haurà d'esdevenir novament el puntal de la cohesió, ja que amb independència de creences, és qui dóna l'ajuda en cas de malaltia o en situacions d'atur persistent; la família, sens dubte, és en aquests casos una institució imprescindible.*

Presentació del llibre sobre Martí l'Humà

Després d'un descans de 20 minuts, ja passades les 12 del migdia, el senyor José Antonio Peña Martínez ens presentà el seu llibre *Martí I l'Humà, un rei sense hereu*. La conferència del senyor Peña versà sobre la figura del rei Martí I l'Humà. L'autor ens va

El senyor José Antonio Peña

oferir un coneixement profund del monarca i de les circumstàncies especials que l'envoltaren. Després de situar-nos detalladament l'ascendència del rei Martí, vàrem saber que el regnat d'aquest monarca estava marcat pel cisma d'occident i, encara que del seu primer matrimoni amb Maria de Luna va tenir quatre fills, cap no el va sobreviure. Tot i que el monarca va contraure un segon ma-

trimoni amb Margarida de Prades no en va tenir descendència. Quan el rei va morir a Barcelona el 31 de maig de 1410 no hi havia cap hereu directe a la successió de la Corona d'Aragó. El problema de la successió va durar dos anys. Finalment, al 1412, amb el Compromís de Casp, i representades les Corones de València, Aragó i el Principat de Catalunya, es va arribar a una solució: el successor seria Ferran I de la casa dels Trastàmara. Amb aquesta entronització la dinastia castellana entrà a la Corona d'Aragó. Va ser una conferència viva i narrada amb una emoció que va fer les delícies de tots els qui l'escoltàvem.

La pregària del migdia i el dinar

En acabar la conferència ja va ser l'hora de la pregària del migdia, l'hora Sexta en la Regla de sant Benet. Tots plegats, la comunitat en ple i els membres de la Germandat, pregàrem Déu abans de dirigir-nos cap a la nova hostatgeria, on vàrem dinar. Va ser tot un privilegi perquè estrenàvem les magnífiques instal·lacions que amb sobrietat i confortabilitat permetran a partir d'ara, a homes i dones, sols o en família, passar uns dies al recinte monàstic per gaudir del

silenci que ens asserena i omple de confiança, tot reafirmant les nostres conviccions de fons.

Concert i Vespres

Finalitzat el dinar, i atès que enguany se celebrava el VI centenari de la mort del rei Martí I l'Humà, vàrem adreçar-nos cap la basílica del Monestir on escoltàrem l'octet vocal "O vos Omnes" format per 8 joves cantants amb una dilatada experiència en la pràctica vocal. El concert s'inicià amb l'esplèndida interpretació de la *Missa de Barcelona* del segle XIV, que fou seguida per nou peces més, entre les quals van destacar "el Grillo" de Josquin des Prés, i la que tancà el concert, el "La la la, je ne l'ose dire" de Pierre Certon.

El cants dels monjos en la pregària de les Vespres, ja passades les 6 de la tarda, van posar el punt final a la trobada anual de la Germandat. Un dia ple d'emocions que, com sempre, posava el punt d'inici de noves il·lusions amb el Monestir i amb la seva comunitat de Monjos.

Lina Zulueta

Foto Bedmar.

Actuació de l'octet vocal "O vos Omnes"

MEMÒRIA ANUAL

Després de les paraules de benvinguda del P. Abat a l'assemblea, el Secretari de la Germanadat, senyor Xavier Guinovart, va procedir a la lectura de la Memòria de la qual reproduïm aquí el contingut.

Foto Bedmar.

Presentació de la Memòria Anual per Xavier Guinovart

P. Abat, membres de la comunitat cistercenc de Santa Maria de Poblet, estimats germans.

Un any més, seguint la nostra tradició, celebrem l'Assemblea de la nostra estimada Germanadat del monestir de Poblet en aquesta sala capitular. Passem, doncs, a resumir-vos breument el que han estat aquests darrers dotze mesos per a la comunitat, per a Poblet i per a nosaltres com a familiars de l'orde cistercenc.

La Comunitat

A la solemnitat de Tots els Sants F. David Renard va rebre l'hàbit de novici a la Sala Capitular.

F. Rafel Barruè va obtenir la llicenciatura en teologia fonamental per la universitat Gregoriana de Roma. El passat dia 13 de novembre, solemnitat de la Dedicació de la Basílica de Poblet, va ser ordenat de diaca per l'arquebisbe de Tarragona monsenyor Jaume Pujol al servei de l'església de Santa Maria de Poblet.

El 22 de novembre, solemnitat de Crist Rei, F. Josep Antoni Peramos va fer la seva professió monàstica solemne en el decurs de la missa conventual presidida pel pare abat.

El 26 de gener, després de Laudes, a la sala capitular, varen renovar la seva professió temporal F. Octavi Vilà, F. Antoni Carles López i F. Ricard Salelles.

El 16 de febrer va començar el postulantat Antoni M. Folcrà i el 14 de març Borja Peyra.

Al mes d'octubre s'inicià el curs acadèmic 2009-2010 de l'Escolasticat de Poblet amb la participació de professors de la casa i d'altres centres universitaris.

F. Josep Antoni i F. Salvador varen participar com a alumnes al curs de Formació Monàstica organitzat per la Casa General de l'Orde i el P. Prior va donar classes al mateix curs a propòsit de la "Declaració del Capítol General de l'Orde Cistercenc sobre els principals elements de la vida cistercenc actual".

La comunitat ha gaudit del curs sobre Sant Gregori el Gran que al llarg de l'any ha anat exposant el germà Christian Almada, professor a la universitat de Sant Anselmo a Roma. Ha comptat amb la presència d'algunes germanes de Vallbona.

La Congregació de la Corona d'Aragó va tenir capítol congregacional regular (es reuneix cada tres anys) a Poblet el 17 de maig passat. També de la nostra Congregació hem de lamentar la defunció de la Mare Assumpció Domingo, abadessa que fou de Vallbona.

El P. Abat va participar a Roma al Sínode de l'Orde en qualitat d'Abat President de la Congregació Cistercenc de la Corona d'Aragó. També hi va assistir el P. Prior en qualitat de secretari.

La Comunitat ha mantingut una forta presència tant al monestir, escola de servei i lloc d'acolliment, com a l'exterior. Cal tenir en compte el sentit universal i gratuït del testimoni que la nostra comunitat de monjos dona tant a l'Església com a la societat civil. Aquest testimoni, en èpoques difícils tant per a la societat i fins i tot per a la pròpia Església, fan que Poblet

sigui un lloc on tothom, sigui qui sigui, hi trobi acollida i espai interior per poder reflexionar. El degoteig de vocacions que va tenint el monestir sembla una conseqüència de la coherència de la comunitat com escola de servei.

Caldria destacar les següents activitats:

- El P. Maties i F. Lluís van participar a Val-Ildonzella en una jornada monàstica. F. Lluís hi dictà una conferència.
- Els PP. Josep M. i Maties varen participar a Salamanca a la 32ª Setmana Monàstica que va tractar sobre "La vida monàstica davant la cultura secular".
- El P. Abat va dictar un seguit de conferències sobre la pregària a la Federació de Monges Dominiques.
- El P. Prior va predicar el recés quaresmal del monestir de Montserrat.
- F. Lluís Solà va donar cursos sobre salms a les comunitats de Boulaur i la Rieunette de França

Han visitat el monestir:

- Sacerdots missioners espanyols.
- Grup de 200 joves de l'arxidiòcesi de Toledo en pelegrinatge paulí a Roma; van rebre per part del P. Maties un testimoni de vida monàstica.
- Els ambaixadors a Madrid d'Argentina, Austràlia, Bòsnia-Herzegovina, Xile, Holanda, Hongria, Irlanda, Itàlia, Turquia, Brasil, Canadà i Paraguai.
- El rector i la Junta de Govern de la Universitat de Barcelona.
- José Bono, president del Congrés de Diputats, acompanyat de Teresa Cunillera, vicepresidenta.
- Membres de la "Comunitat del Cenacle" dedicada a la recuperació de drogoaddictes a través de la pregària.
- La teòloga Esther de Waal, que va predicar el recés anual a la Comunitat i va donar una conferència a la Germandat.
- Seminaristes del bisbat de Terrassa.
- L'Agrupament Escolta.
- Trobada d'equips de matrimonis de la Mare de Déu de Catalunya i Menorca.
- Enregistrament d'un reportatge de la televisió italiana Marco Polo.
- El rector i representants de la Universitat de Lleida.

S'han celebrat al monestir:

- L'Escola d'Estiu sobre l'Evolució organitzada per la Pontifícia Universitat Gregoriana sota el patrocini del projecte STOQ. Si Déu vol es tornarà a celebrar aquest any.
- Curs d'icones, que tindrem el goig de repetir aquest any.
- Trobada de la comissió deontològica del Col·legi de Metges de Tarragona.
- Recés anual d'inici de curs de diaques permanents presidit per monsenyor Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona.
- El Consell Nacional de la Joventut Nacionalista de Catalunya.
- Reunió del comitè estratègic del Servei Català de la Salut amb assistència de la consellera Marina Geli.
- Recés de joves de l'arquebisbat de Tarragona i dels bisbats de Lleida i Terrassa.
- Clausura del Consell de Col·legis de Procuradors de Catalunya amb assistència de la Consellera de Justícia de la Generalitat de Catalunya, Montserrat Tura.
- Recés per a joves organitzat per l'Arquebisbat de Tarragona.
- Acte commemoratiu dels 25 anys de la creació del PNIN de Poblet.

Poblet (monument)

- El P. Abat va signar el contracte amb l'orgueuer Metzler Orgelbau de Suïssa per la construcció del nou orgue.
- Al Palau del l'Abat es va signar un conveni entre el monestir, la diputació de Tarragona i la URV per digitalitzar l'arxiu Tarradellas i incorporar el catàleg de la biblioteca de Poblet al catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya.
- Restauració de la suposada mòmia del Príncep de Viana.
- Inauguració per part del P. Abat i de la ministra de vivenda Beatriz Corredor de la nova hostatgeria exterior *Deo gratias!*
- Reunió del Patronat de Poblet presidit pel Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya Sr. José Montilla.

Publicacions

Dintre de la col·lecció *Scriptorum Populeti*, s'ha publicat el n° 19 per part del Sr. José Antonio Peña amb el títol *Martí l'Humà, un rei sense hereu*,

l'últim monarca català enterrat a Poblet, traduït al català per la senyora Aida Cunill, amb motiu del sisè centenari de la mort del rei Martí.

Li donem la benvinguda al Sr. Peña i li agraïm que hagi acceptat dins del marc de la nostra Assemblea anual venir a donar-nos una conferència i presentar-nos el seu llibre.

Germandat

La Germandat va pregar pels seus difunts amb les celebracions de sufragi a Barcelona i a Poblet.

Tal com fem des fa anys, novament hem contribuït a l'Orde Cistercenc amb una beca d'estudis per tal que un monjo d'un monestir amb pocs recursos pugui participar al curs de formació monàstica que es realitza al col·legi internacional de sant Bernat a Roma.

Com ja és tradició es va realitzar el recés d'Advent. Després de la missa conventual els assistents van escoltar una conferència de F. Rafel Barrué titulada *De la festa, les Vespres: en camí vers la nostra cristificació*. Després del rès de Sexta a la sala capitular les 100 persones que assistiren al recés van dinar al refector junt amb la comunitat i en silenci. A la tarda hi hagué una sessió de "Lectio Divina" i la presentació dels *Comentaris a les Antífofes de la O* a càrrec del P. Abat. S'acabà el recés amb la participació dels assistents al cant de les primeres vespres del Primer diumenge d'Advent.

Es va fer un acte conjunt amb la universitat de Lleida i la comunitat per presentar la Germandat a Lleida i mirar de donar a conèixer a més persones la nostra espiritualitat, tot aprofitant la commemoració del 600 aniversari de la mort del rei Martí l'Humà.

El P. Abat amb la Comunitat i la Junta de la Germandat vàrem rebre i intercanviar opinions amb la dels membres de la Germandat germana del monestir cistercenc de San Benito de Talavera de la Reina.

Es manté la publicació de la revista semestral Poblet que, conjuntament amb el web actualitzat per la comunitat, constitueix una porta oberta al nostre monestir i al nostre orde del Cister. En especial el web ens pot ajudar a aprofundir en la nostra vida com a cristians. Val la pena entra-hi sovint.

La nostra revista, com és habitual, ha tret dos números aquest any consolidant-se així sota la tasca efectiva i generosa del seu director Cristòfol-A. Trepàt.

Foto Bedmar.

Una instantànea entre el President i el Tresorer

Fundació Poblet

La Fundació continua amb el ritme de tres jornades anuals. La primera, que va ser la tercera del 2on cicle centrat en "els reptes de la ciutadania", versava sobre el comportament, l'aprenentatge i la memòria: l'home com a mamífer i primat dirigida per el professor Gennaro Auletta. La segona i que va ser la primera del 3er cicle dedicat a "el per què de l'educació" versà sobre "La formació: element fonamental per al desenvolupament econòmic"; i la 3a, que és la segona del 3er cicle, va tractar sobre els models educatius on entre d'altres experts hi participà el Dr. Trepàt, que dirigeix la nostra revista "Poblet", en qualitat de catedràtic de la universitat de Barcelona.

La Fundació també ha impulsat una beca per als treballs de recerca sobre la relació del monestir de Poblet amb el medi natural. El Jurat està presidit per el Dr. Josep Mª Bricall, que també és el President de la Fundació.

Cloenda

Fins aquí un ràpid repàs de les activitats que han tingut Poblet com escenari.

Finalitzem demanant la vostra pregària perquè hi hagi noves vocacions monàstiques per a Poblet i per a l'Orde; també us demanem la vostra col·laboració per donar a conèixer activament la nostra Germandat i així més persones se sentin atretes sincerament per la nostra espiritualitat i es vulguin incorporar com a familiars de l'Orde.

Xavier Guinovart

LA IMPORTÀNCIA DE LA FAMÍLIA

Com és tradicional, després de la lectura de la Memòria per part del Secretari, el president de la Germandat va adreçar el seu discurs als assistents a l'Assemblea presidits per l'Abat a la sala capitular del Monestir.

Introducció

Estimat pare Abat, monjos de Poblet, amics de la Junta, germanes Guiu i Frijhoff, germans i acompanyants.

En primer lloc vull tenir un moment d'especial record per tots els germans que han retornat a la casa del Pare, alhora que vull manifestar un sentiment cordial d'estimació a les seves famílies; i, en segon lloc, vull donar la benvinguda als nous germans que s'han incorporat a la nostra Germandat, a la família del Cister; ha estat, sens dubte, un pas exercit des d'un compromís íntim sorgit de la reflexió, dels valors i de la fe que ens aplega; una fe que, com ens deia el pare Abat a l'homilia, "és una forma de vida". En conseqüència, aquesta forma de vida fa que hàgim d'exercir el nostre compromís amb determinació en favor de la comunitat de monjos de Poblet i d'aquells altres monestirs de l'Orde si ens fos requerit. Una Germandat plena de vitalitat com s'evidencia en la Memòria que ens acaba de llegir el germà Xavier Guinovart.

La nostra societat: una crisi profunda

Els valors de la nostra Germandat emergeixen certament amb força i ens obliguen encara més quan afloren les dificultats. Ens obliguen a pensar i a actuar vers el Monestir, però també cap a la societat a la qual pertanyem. I ara, sens cap mena de dubte,

la societat està desorientada i sorpresa en constatar que des de fa dos anys s'esvaeixen les garanties de benestar i el miratge de la riquesa fictícia en què estàvem instal·lats.

Estem immersos en una seriosa crisi que s'inicià de forma silenciosa, quasi imperceptible, al desembre del 2006 amb la fallida d'un banc de Califòrnia especialitzat en hipoteques de baixa qualitat¹; va ser el detonant inicial d'una crisi financera, arrelada en l'avarícia i en la manca d'ètica, que ha esdevingut molt més greu que l'originada al 2000 per la bombolla de les empreses ".com"² o la crisi originada per l'atac terrorista a les torres bessones l'11 de setembre de 2001.

A partir del 2008 la greu crisi que afectà el sistema financer mundial s'ha convertit en una crisi social d'enorme repercussió caracteritzada pel creixement de les taxes de desocupació i la progressiva manca de recursos que requerim les persones per poder subsistir. Amb gran celeritat, la desconfiança i l'angoixa omplen el cor de moltes persones perquè miren el seu futur i el dels seus fills amb preocupació i desconfiança

1 Va ser el banc *Ownit Mortgage Solutions*, especialitzat en hipoteques de baixa qualitat; uns mesos després va explotar la bombolla de les hipoteques *subprime*, era l'estiu del 2007, i posteriorment, va entrar en fallida el banc d'inversions *Lehman Brothers*.

2 Empreses articulades a través d'internet, també denominades de la "nova economia", tals com: *google.com*; *youtube.com*; *ebay.com*; *infojobs.com*, etc.

mentre es pregunten com solucionaran els problemes que dia a dia s'incrementen³. La resposta a la pregunta és buscada sovint en els subsidis del govern, clarament insuficients i d'impossible millora ateses les dimensions de la problemàtica existent; també es troba parcialment en la solidaritat de les organitzacions de beneficència com Càritas, que està desplegant tota la seva capacitat davant d'aquesta situació. No hem d'evitar, però, que les magnituds generals ens impedeixin mirar l'entorn proper, la família, l'element que ha estat bàsic pel desenvolupament social i personal i que sembla que, de tant oblidar-la o menysprear-la, ara ja no la tinguem.

La família

La família, sens cap mena de dubte, és un fet universal que ha existit des del principi dels temps i que sempre ha estat clau en el progrés de les societats. Tenint presents els versicles del Gènesi⁴ (*el senyor Déu va dir: no és bo que l'home estigui sol, faré a algú com ell per que l'ajudi*), cal recordar la importància donada a la família des dels orígens de la nostra història perquè és l'element nuclear on es construeixen la societat i l'Estat. En aquesta línia no podem oblidar Ciceró que definia la família com a *principium urbis et quasi seminarium reipublicae* ('principi de la ciutat i planter de la vida pública'); com tampoc no podem oblidar que la família constitueix el bressol on es garanteix la primera protecció dels individus, tal i com afirmava Aristòtil que la definia com la *communitas in omnem diem* ('la comunitat de cada dia'), és a dir, la comunitat que té per missió atendre les necessitats

primàries i permanents de la casa. De fet, un dels orígens etimològics⁵ acceptats de la paraula família és del llatí *fames* ('fam'); així, doncs, amb la paraula família es fa referència al conjunt de persones que ingereixen els aliments diaris sota el mateix sostre; o el que és el mateix: persones que viuen juntes i treballen per satisfer les seves necessitats bàsiques i assolir el progrés col·lectiu des del respecte a la identitat individual. Un grup de persones unides per relacions d'ascendència o descendència genètica o relacions d'afecte i estimació que com indica la Declaració Universal dels Drets Humans⁶ és *l'element natural i fonamental de la societat i té el dret de la protecció de la pròpia societat i de l'Estat*.

La família és el conjunt de persones on sorgeix la vida, la identificació de la sociabilitat dels éssers humans i el nucli on, històricament, s'ha donat resposta a la majoria de les necessitats bàsiques de les persones com ho són l'alimentació, la cura i la protecció de la salut, l'afecte, el recolzament i la seguretat. D'una manera especial en la família es genera la formació i l'educació per desenvolupar-se, –tot desterrant els egoismes i els individualismes i així créixer com a membre de la col·lectivitat–. El binomi formació/educació és indefugible per a qualsevol ésser humà i per això es requereix que la família no sigui considerada com un actor secundari del sistema social i de l'educatiu. Ben al contrari: la família és la part fonamental d'aquest procés.

Cal recordar que és en el si de la família on es forgen les eines de la comunicació

3 No podem oblidar que en aquests moments 1,2 milions de llars, un 7,5% del total, tenen tots els seus membres sense feina.

4 Llibre del Gènesi, versicles 2-18s: (...) *el senyor Déu va dir: no és bo que l'home estigui sol, faré a algú com ell perquè l'ajudi* (...) *l'home abandonarà el seu pare i la seva mare, i s'unirà a la seva dona, i els dos seran una sola cosa*.

5 Altres filòlegs consideren que el mot 'família' procedeix de *famulus*, esclau, tot considerant que la família romana estava constituïda tant pels pares, fills i parents com per tots els que estaven sota l'autoritat del *pater familias*, incloent-hi consegüentment els esclaus. Un poder ple, amb dret sobre la vida i la mort, però no exempt de respecte, protecció i amor pels fills.

6 Aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides al desembre de 1948.

ció, els sentiments i els valors positius i és en la família on es construeixen les normes de conducta, les creences i els mecanismes d'articulació amb la societat i amb el país. En definitiva: és en la família on les persones aprenem a ser socials, a esdevenir humans i a adquirir els valors morals associats a l'honestedat, la lleialtat, l'esforç, la responsabilitat, la solidaritat i la tolerància. És en la família on es configura la consciència moral, aquell àmbit últim que permet discernir la veritat o falsedat i fugir dels miratges de la comoditat i de la irresponsabilitat. Tal i com va dir Joan Pau II *la família és la base de la societat i el lloc on les persones aprenen per primera vegada els valors que els guien per tota la vida.*

Els reptes de la família avui

És ara, en èpoques de crisi social, amb quasi 5 milions d'aturats a l'Estat espanyol que se sumen als milions dels altres països desenvolupats i al centenar de milions dels països que estan immersos des de fa dècades en la pobresa, quan cal que tinguem present la importància i els reptes que afronta i ha d'assumir la família. Una importància que és cabdal ja que, com deia l'economista Keynes⁷, *tots els pobles hostils a les famílies han acabat, tard o d'hora, amb un empobriment de l'ànima.*

¿Quin és, doncs, el rol de la família en el segle XXI en una societat que sovint ha confós individualisme amb progressisme? Aquesta és una pregunta que no podem defugir, menys encara els catòlics que vertebrem la família amb el sagrament del matrimoni i la desenvolupem amb les eines de l'amor.

Per donar resposta a la pregunta anterior, cal acceptar que el concepte de família i la seva missió ha canviat en els darrers 50 anys arran de la disminució de la natalitat, l'enginyeria genètica i altres vies de

fecundació i gestació, i també amb el significatiu augment de l'esperança de vida. Cal assumir així mateix, els canvis demogràfics, culturals, socials, i econòmics, o la incorporació de forma massiva de la dona al mercat laboral amb el consegüent augment del seu nivell d'estudis, cosa que li ha atorgat, finalment plena llibertat i autonomia⁸; a tot plegat cal afegir que els Estats ja no consideren la família com el nucli central i unitari de la societat. El significat, o el que entenem avui per família, ja no és uniforme ni tampoc ho és la seva estructuració bàsica. D'una banda ha variat amb un positiu progrés de democratització interna tot i que, de l'altra, aquesta democratització ha vingut acompanyada sovint d'una preocupant pèrdua del seu rol pel que fa a la cura i companyia dels més grans, delegada habitualment a institucions especialitzades. També ha variat, negativament en aquest cas, en relació a la transmissió de valors i en la configuració de la personalitat i de les creences en infants i adolescents, tasques sovint delegades a l'escola, tot oblidant que la tasca principal de l'escola, sense desmerèixer el rol de col·laborar a l'educació, consisteix principalment a instruir i a capacitar.

Els canvis en la família

Serveixi com a exemple d'aquesta transformació l'antiga definició de família⁹ que

⁸ Tampoc no es poden oblidar l'increment dels naixements fora del matrimoni, ni el nombre d'avortaments ni l'augment de l'edat d'emancipació dels fills. Una dada rellevant és que l'any 2000 sols el 23% de les dones entre 20 i 24 anys que vivien als Estats Units estaven casades, mentre que 40 anys abans el percentatge arribava al 70%.

⁹ Especialment significativa quant al concepte bàsic d'autoritat és la definició del diccionari enciclopèdic Sopena de l'any 1974 que defineix la família com a "*gent que viu en una casa sota l'autoritat d'una persona que n'és el cap*", una definició que si bé omet el concepte de consanguinitat manté el principi d'autoritat i submissió a una de les persones de la família que n'esdevé el cap.

⁷ John Maynard Keynes (1883-1946).

donava la Real Acadèmia Espanyola el 1970, d'una banda, comparada amb la que, de l'altra, ens proporciona l'Enciclopèdia Catalana¹⁰ del 2004. La primera definia família com a *grup de persones emparentades entre si que viuen juntes sota l'autoritat d'una d'elles*, emfasitzant les característiques bàsiques d'identitat en la consanguinitat i en el sostre comú; la segona la defineix com a *conjunt de persones unides per un lligam de parentiu o d'aliança*. En aquesta segona definició ha desaparegut el concepte d'autoritat, la qual cosa comporta que la família ha evolucionat tot perdent rigidesa, sense que això vulgui dir necessàriament caure en la permissibilitat o fugir de les responsabilitats. Ben al contrari, la segona definició implica que els pares o tutors han d'acceptar els canvis dels fills, les seves anàlisis i arguments, com a persones que van esdevenint adultes, però sense defallir en l'exigència ni cedir a la comoditat.

D'altra banda, també evidencien aquesta transformació els diversos tipus de família existents¹¹ avui i que no existien fa poc temps i que, per tant, no estaven contemplades legalment. Avui, al costat de l'antiga família extensa formada pel pare, la mare, els fills, els avis i fins i tot oncles i tietes, s'ha estès la família nuclear –formada només per pares i fills, al costat de la qual floreixen cada dia més les famílies monoparentals configurades per un sol dels pares, o aquelles sorgides de les unions de fet entre persones d'igual o diferent sexe. Fugint, però, de les articulades per interessos, en la majoria de models familiars està present, amb mes o menys intensitat, l'amor que mou i aglutina les persones. Un fet molt proper als cristians i que ens permet entendre la diversitat existent i la complexitat actual

és que la família cristiana es constitueix des de l'amor i totes les actuacions vénen guiades i impulsades per l'estimació, cosa que comporta entendre la felicitat en el benestar dels altres membres. Es tracta d'una família construïda des de l'amor, en contrapunt a l'interès. Una *fàbrica d'amor*, en paraules del sacerdot Melitón Bruque¹², i per això *tot s'hi planifica i es desenvolupa des de l'amor, vivint per i amb els altres*.

Vivim un període complex, ple de dificultats que es poden prolongar i posar en perill la convivència i l'estat del Benestar. Són problemàtiques no sols econòmiques sinó també de vertebració de la convivència social en difuminar-se els valors mínims comuns en què aquesta s'articulava, derivades en part per l'augment entre nosaltres de col·lectivitats forànies amb altres cultures o, en alguns casos, per la persistència ja superada d'actituds que, gràcies al progrés humà han eliminat els insuportables privilegis de gènere. Ara queda més palesa la importància de la família ja que creix la desigualtat i manquen els recursos econòmics per mantenir el nivell de vida del qual s'ha gaudit en el passat.

Essent la família l'àmbit forjador de les actituds i catalitzadora de les aptituds, elements cabdals per construir l'esdevenidor, cal que esdevingui novament el puntal de la cohesió, ja que amb independència de creences, és qui dóna l'ajut en cas de malaltia o en situacions d'atur persistent, esdevenint, sens dubte, una institució imprescindible.

La Germandat i la família

En aquest context els cristians no podem mirar cap a un altre costat. Cal ser solidari, certament, amb l'humà sense rostre que sofreix a milers de quilòmetres, però

¹⁰ Publicada per Edicions 62.

¹¹ Podem dir que actualment per a molts, la família es només la convivència, potser coexistència, amb voluntat de permanència en el temps d'un grup de persones sense considerar gènere, matrimoni o consanguinitat.

¹² Melitón Bruque García és sacerdot i va ser missioner a l'Equador.

Foto: Bedmar

Dinar de la Germandat

això no ens permet adoptar conductes fari-sees consistents a ignorar sistemàticament el sofriments de milers de famílies properes i amb rostre conegut.

Com a membres de la Germandat de Poblet tenim, en aquest sentit, una obligació especial. Ens apleguen uns valors concrets i ens declarem membres de la família del Cister, una expressió que no pot ser buida de contingut. Per això hauríem d'esdevenir motors de recuperació del rol cabdal de la família. Una família menys patriarcal, més igualitària i més democràtica, però fidel en el compliment de les seves obligacions en l'educació i la cura de les persones. Cal que actuem des de totes les esferes d'influència i de treball per esdevenir defensors de la família, dels seus drets i de les seves obligacions i que canviem les tendències polítiques de solidaritat que consideren les persones de forma isolada, per tal de reorientar-les cap les unitats familiars.

Una actuació que ha de començar en el si de les nostres famílies de forma prioritària i irrenunciable, ja que les hem de vertebrar i configurar per sobrepassar la missió de cobrir les necessitats fisiològiques i de

sociabilitat a fi d'assolir l'objectiu d'educar en els valors ètics i morals. Per aquest motiu esdevé indispensable desenvolupar activitats en família per incrementar la unió i la comunicació gràcies a les vivències compartides.

Descobrir, conèixer i créixer en família és una tasca sovint difícil per les dificultats que sorgeixen en la conciliació de la vida laboral i les obligacions socials, amb la vida familiar i el desenvolupament personal. La manca de temps dificulta tant el fet de prestar la requerida atenció a l'educació dels fills, com el de disposar dels necessaris moments de reflexió per rearmar les conviccions i humanitzar les nostres actituds, descobriments o actuacions. Un temps que hem de buscar i del qual hem de disposar, ja que com ens recordava Joan Pau II: *l'home val més pel que és que no pas pel que té*.¹³

En aquesta tasca imprescindible tinc la convicció que la comunitat de monjos de

¹³ Joan Pau II, *Familiaris consortio*: Fins i tot enmig de les dificultats, avui sovint agreujades, de l'acció educativa, els pares han de formar els fills amb confiança i valentia en els valors essencials de la vida humana. Els fills han de créixer en una justa llibertat davant els béns materials, adoptant un estil de vida senzill i auster, convençuts que l'home val més pel que és que pel que té.

La família és el planter de la societat, l'àmbit inicial on s'inicia la tasca educativa dels valors que ens poden acompanyar sempre

Poblet pot ajudar-nos, ha d'ajudar-nos. Si m'ho permet, pare Abat, diria que la comunitat no pot viure allunyada de les dificultats que afrontem els germans per seguir desenvolupant la família. Més enllà d'aquest murs necessitem tant els seus precés com el seu recolzament en la recerca del camí escaient i en el reforçament de l'assumpció dels valors cristians vertebradors de la família. Per aquest motiu, pare Abat, crec que hauríem d'organitzar un cop a l'any una trobada de la Germandat enfocada a les famílies, una jornada on els nostres fills i els seus amics esdevinguin el centre d'unes activitats que, combinant gaudi i cultura, ens permetin créixer en l'espiritualitat que omple el monestir. Una jornada per la qual disposem de la recent inaugurada hostatgeria; un espai que, manllevant les paraules al pare Abat en l'acte d'inauguració del passat dia 19, sigui un lloc d'acollida, de descans, de meditació i d'estudi, un gresol on descobrir i fer créixer la humanitat que ens impregna.

Vull finalitzar la meua intervenció que, com en anys anteriors he volgut centrar en problemàtiques que com a membres de la Germandat hem d'afrontar amb esforç, demanant-vos que posem al mig de la societat la família, començant per la pròpia, i que treballem per capgirar arreu la situació. La família que ajuda el qui ho necessita i protegeix els seus membres més febles, que comparteix, educa i vertebrava la societat. Hem de fugir del cofoisme que ens porta a la inacció i recuperar la força de l'amor i de l'entrega. Aquesta és una obligació indefugible per a nosaltres i per als nostres fills, una obligació arrelada en les ensenyances de Crist quan diu *estima els altres com a tu mateix*.

Antoni Garrell

ELS NOUS GERMANS

En el decurs de l'Assemblea anual, a la Sala Capitular, el P. Abat va procedir al ritual d'imposar la medalla de la Germandat als nous germans. En el mateix acte se'ls va donar a cadascun un exemplar de la Regla de sant Benet, el text fundacional del carisma de l'espiritualitat cistercenca.

Emilio Vives de Arpe, de Tarragona

Josep M. Figueras i Ribé, de Valls

Josep Maria Gómez i Calderón, de Salou

Maurici Pérez i Simeón, de Barcelona

Josep Miró i Bernat, de Tarragona

Jorge Martín i Rovira, del Vendrell

José María Salvador i Carrancio, de Salou

Jordi Martín i Pons, del Vendrell

mossèn Joaquim Gras i Minguela,
de Tarragona

Joan Viñas i Salas, de Lleida

Alfonso Sanz i Aixalà, de Tarragona

Josep Maria Campabadal i Castellví,
de Tarragona

Josep M. Permiqel i Casanovas,
d'Espluga de Francolí

Germans que van rebre la medalla el 26 de juny de 2010

«JO SÓC JOSEP, EL VOSTRE GERMÀ»

Fra Lluís Solà, monjo de Poblet, ens fa una proposta de "lectio divina"—lectura, meditació i contemplació, pregària pròpia de l'espiritualitat benedictina—sobre un text de l'Antic Testament.

Introducció

Iniciem en ferm el nostre propòsit de llegir la Bíblia a través d'alguns dels textos més rellevants de cadascun dels llibres que la formen. Parlem de «textos rellevants», i no és pas fàcil fer-ne una tria. En tot cas, es tracta d'una tria subjectiva, evidentment. Cada lector s'identifica amb uns o altres textos, que li poden semblar més o menys rellevants. A la Bíblia, no caldria dir-ho, quan la llegim com aquest diàleg entre Déu i nosaltres, entre nosaltres i Déu, tot ho és de rellevant.

El text que he triat, del primer llibre de la Bíblia, el Gènesi, és el relat del retrobament dels germans de Josep, amb Josep, el seu germà, a Egipte, i forma part d'una llarga i preciosa narració que se sol anomenar «Història de Josep i els seus germans» (Gènesi, capítols 37 al 49).

Amb la presentació que vaig fer de la Bíblia en el número anterior, tenim ja uns elements per a situar correctament el text i no perdre'ns en la seva lectura i interpretació. Recordem alguns aspectes importants. El Gènesi és el primer llibre de la Bíblia, i és també el primer llibre de la Torà, i la Torà o Pentateuc és, al seu torn, la primera secció de la Bíblia hebrea. El nom del llibre en hebreu, *bareixit*, significa «al principi». El llibre, per tant, ens parla d'allò que hi ha al principi, d'allò que Déu ha posat com a fonament de la seva història, del seu diàleg amb la Creació i amb l'Home-Servidor de la Creació.

És un llibre fundacional, en el sentit més ple d'aquesta paraula, o fonamental, en tant que conté els fonaments d'alguna cosa. Conté, si es vol, la identitat del poble que, tot llegint-lo, s'emmiralla en aquest llibre, que, no ho oblidem, forma part de la Torà, és Torà, és a dir, ensenyament de part de Déu, concreció del seu projecte, de la seva aliança, expressió, en definitiva, del seu ésser més profund que és amor i veritat, pietat i fidelitat. Convé recordar, per il·luminar aquest plantejament inicial, que també l'evangelista Joan comença el seu evangeli amb la mateixa paraula: *Al principi—diu— existia el Logos, la Paraula* (Jn 1,1). Al principi, diu Joan, com a fonament de la realitat i de la història de Déu amb la Creació i amb els Homes, hi havia el Logos, la paraula, el sentit, el llenguatge. I, tot llegint l'Esriptura, nosaltres procurem trobar, aprendre aquest llenguatge, aquest logos diví portador de vida, de felicitat i de sentit, un logos que s'ha fet carn, que ha assumit plenament aquesta història humana nostra de la qual ell mateix és fonament (cf. Jn 1,14 i He 1,2-3).

Presentació del text

Gènesi 45,1-15, Josep es fa conèixer als seus germans

Com ja hem indicat abans, el text forma part —n'és un dels punts àlgids— del relat de la història de Josep i els seus germans (Gn 37-49). Convé recordar-la breument. Els dotze fills de Jacob, que són els dotze pa-

Josep no pogué dominar més l'emoció davant tots els qui l'envoltaven i va cridar: —Feu sortir tothom del meu davant. Així, en el moment en què es va fer conèixer als seus germans, no hi havia cap dels seus assistents. Josep es posà a plorar tan fort, que els egipcis ho van sentir i se'n va assabentar fins la cort del faraó. I va dir als seus germans: —Jo sóc Josep. ¿Encara és viu el meu pare? Els seus germans no li podien respondre, de tan esglaiats que estaven de tenir-lo al davant. Llavors Josep digué als seus germans: —Acosteu-vos cap a mi. Ells se li van acostar, i els tornà a dir: —Jo sóc Josep, el vostre germà, que vosaltres vau vendre a uns que anaven a Egipte. Però no us dolgui ni us sàpiga greu d'haver-ho fet: és Déu qui m'ha enviat aquí abans que vosaltres, per conservar-vos la vida. Ja fa dos anys que hi ha fam al país i encara en passaran cinc sense conreu ni sega. Déu m'ha enviat aquí abans que vosaltres per assegurar-vos la supervivència en aquest país i salvar prodigiosament les vostres vides. No sou vosaltres els qui em vau enviar aquí, sinó Déu. Ell ha fet que jo fos com un pare per al faraó, m'ha fet senyor de totes les seves possessions i governador de tot el país d'Egipte. Afanyeu-vos a anar a trobar el meu pare i digueu-li: "Això diu el teu fill Josep: Déu m'ha fet senyor de tot Egipte. Baixa al meu costat, no triguis. Viuràs a la regió de Goixen, a prop meu, amb els teus fills, els teus néts, els teus ramats d'ovelles i vaques i amb tots els teus béns. Allà jo et mantindré, perquè encara queden cinc anys de fam. No vull que et manqui res a tu, ni a la teva família, ni als teus ramats". Vosaltres mateixos i tu, Benjamí, germà meu, podeu comprovar amb els vostres propis ulls que sóc jo qui us parla. Feu saber també al meu pare quina alta dignitat ocupa a Egipte i expliqueu-li tot el que heu vist. I porteu aquí el meu pare com més aviat millor. Josep es va llançar al coll del seu germà Benjamí tot plorant, i Benjamí també plorava abraçat a ell. Després va besar els altres germans, cobrint-los de llàgrimes. Després d'això, els seus germans es posaren a conversar amb ell.

res d'Israel, els dotze fonaments de la ciutat santa de Jerusalem, símbol de tot el poble, com diu bellament el llibre de l'Apocalipsi (21,14), els dotze germans, doncs, no acaben de reeixir en les relacions que comporta i que han de construir la seva vida fraterna. No suporten que un d'ells, Josep, sigui el depositari de l'amor preferent del pare, Jacob, altrament anomenat Israel (cf. Gn 32,29). No suporten la diferència. El pare fins i tot li ha fet teixir una túnica ornada amb bells ornaments únics, preciosos, de gran valor. Decideixen eliminar-lo, sobretot després que Josep els ha contat un somni en el qual, ells, els seus germans, i els pares, Jacob i Raquel, simbolitzats per les garbes de blat, els estels, el sol i la lluna, es prosternaven davant Josep. El llancen dins una cisterna, després de rumiar si el maten o no, i, finalment, el venen a uns marxants que el conduiran com a esclau fins a Egipte, on, després de diverses vicissituds, Josep serà restablert pel Faraó i posat al

cap del seu regne, ocupant-ne la segona dignitat. Arribat el temps de la fam, els germans de Josep baixaran a comprar blat a Egipte, i, després d'un procés molt complex, en el qual Josep actua aparentment com si es volgués venjar dels seus germans, però que, en realitat, vol ser una pedagogia de la reconciliació, procés que analitzarem una mica, es retrobaran amb el seu germà, reconciliats, formant, novament, un poble de germans.

Lectio

Si en fem una primera lectura atenta, que us proposo de fer abans de continuar endavant, ens adonem de seguida de la importància que tenen les paraules «germà», «pare», també «família» (en hebreu, literalment, «casa», és a dir, casal, llinatge), i «Déu» (en hebreu «Elohim», que és el nom genèric que sempre traduïm per la paraula «Déu»). Josep es presenta als seus germans, que fins ara no l'havien reconegut, com el

Josep despullat. Bacchiacca (1515)

germà en relació al pare. En efecte, exclama: «Jo sóc Josep [el vostre germà]. Encara es viu el meu pare?». Déu està fortament implicat en aquesta història. De fet, és el qui té la clau, el sentit, d'aquesta història.

Un altre aspecte que deduïm de la lectura, és la importància de la dignitat de Josep com a primer ministre o lloctinent del Faraó a Egipte. El text, doncs, vol subratllar també l'exaltació de Josep, després del seu itinerari d'abaixament i d'humiliació.

I, encara, un altre element que voldria subratllar, i que segurament també haureu identificat en la vostra lectura, és la tensió dramàtica i la càrrega emocional del relat. Estem assistint a un moment molt fort de retrobament i de reconciliació, quelcom que s'havia trencat, i no sense llàgrimes, ara es refà, i esdevé porta per al goig i per a l'esperança. Fixeu-vos que el text descriu l'esglai dels germans, i, encara, el plor, fi-

nalment alliberat, de Josep, que prepara el retrobament.

Volgudament m'aturo ací, per tal de continuar amb la meditació del text, això, és, amb el seu estudi més aprofundit. En realitat, podríem identificar molts altres aspectes, útils també per a la lectura espiritual que podem i podeu fer d'aquest bonic relat.

Meditatio

Som al final d'un trajecte. Estem assistint a un punt d'encontre de camins que s'havien separat i que ara es retroben. Trobar, retrobar-se, trobada... ha de ser sens dubte un verb important en la nostra meditació, en la nostra lectura profunda d'aquesta pàgina sagrada de l'Esclatúra. D'on vénen aquests camins que es retroben? Convindria, ara, que féssim una parada i rellegíssim el relat de Josep des del capítol 37 del Gènesi. Recordem el punt d'arrencada d'aquests camins.

Jacob habitava en el país de Canaan, on el seu pare ja havia viscut com a immigrant. Aquesta és la història de la família de Jacob. Josep tenia disset anys i pasturava els ramats amb els seus germans, però encara era un noi entre els fills de Bilhà i de Zilpà, dones del seu pare. Les noves que portava al seu pare sobre els seus germans no eren bones. Israel estimava més Josep que cap altre dels seus fills, perquè l'havia tingut quan ja era vell, i li havia fet teixir una túnica de mànigues amples. Els seus germans s'adonaven que el seu pare el preferia a tots ells, per això el detestaven i no eren capaços de parlar-li amigablement (Gn 37,1-4).

Adoneu-vos de la insistència en la realitat del clan, de la família, de la casa. *Aquesta és la història –literalment, “genealogies”– de la casa de Jacob. És a dir, d'Israel. Israel ens està dient, està rellegant, en aquest text, està meditant, la seva identitat, una identitat que es forja en el seu esdevenir, en la seva història com a poble. És una casa construïda per les relacions frateres entre germans en relació a un pare, Jacob o Israel, que porta la identitat de tot el clan, de la família. Jacob, però,*

com el seus pares Abraham i Isaac, viu com a immigrant, com a foraster en una terra que no posseeix en propietat. Israel, doncs, un poble sempre itinerant, un poble de tendes, que cal plegar i tornar a plantar, està en camí, està caminant per construir un futur, una identitat, que són el futur i la identitat de Déu, a l'escolta de la seva paraula. En aquest context, Josep ens és presentat de seguida en relació al seu pare i als seus germans. I ací comença el conflicte. La gratuïtat de l'amor del pare, Jacob, pel seu fill preferit, Josep, és el motiu de l'enveja i de la discòrdia. Allò que hauria de ser camí per a la gràcia i la joia de Déu, es converteix, per l'opció lliure de l'home, en camí de desfeta i de mort. Josep té una missió important enmig del seu poble, enmig dels seus germans, una missió que ja anuncien els somnis misteriosos de les garbes de blat i dels estels,

el sol i la lluna que es prostren davant d'ell. Però de moment aquesta missió resta oculta, oculta d'una banda en la incomprensió respectuosa, meditativa i silent del pare: *Què vol dir això que has somniat* (Gn 37,10), i, de l'altra, en l'odi i la gelosia creixent dels germans.

El conflicte és tan greu, la ferida tan profunda, que porta a l'eliminació del germà, de l'agraciat, del favorit del pare, Jacob, i en darrer terme, de Déu, que és el qui de debò està al darrere de tota aquesta història. Segurament penseu en un altre text que parla de la mort d'un germà pel seu germà: Gn 4. Caïn mata el seu germà Abel pel mateix motiu, perquè Déu ha acollit l'ofrena del seu germà i no la seva. Perquè la gràcia, la gratuïtat, el bé en definitiva, no tenen cabuda en el seu cor. Caïn, i els onze germans de Josep, refusen el pla de Déu, refusen la mediació d'aquell que Déu ha triat per a fer-ne un signe esplendo-

Josep reconegut. Cornelius Peter (1817)

rós de la seva benedicció enmig dels homes.

Passant per l'abaixament i la mort —la cisterna, l'esclavitud i la presó a Egipte— Josep farà també el camí de l'exaltació, de la resurrecció, si voleu. Però primer ha davallat fins al més profund de la humiliació, i del cor de la humiliació, agafat de la mà de Déu que el salva, ha trobat el camí de l'ascensió, el camí de la glòria. En efecte, Josep és exaltat pel Faraó i posat al cap de tot el país d'Egipte. És així que Josep podrà començar a ser font de nova vida per al seu poble, per als seus germans i el seu pare.

És important adonar-se que el conflicte, l'eliminació del germà, afecta profundament el pare. La realitat del pare sofreix un canvi a causa del desamor dels fills, dels germans. El text descriu amb molta intensitat el dolor del pare quan li porten la túnica tenyida de sang del fill estimat, aquella túnica que el distingia com el fill de la predilecció:

Jacob es va esquinçar els vestits, es posà una roba de sac i durant molt de temps va fer dol pel seu fill. Tots els seus fills i les seves filles intentaven de consolar-lo, però ell no es deixava consolar, i deia: —Encara faré dol pel meu fill quan baixi a trobar-lo al país dels morts! I plorava contínuament el seu fill (Gn 37,34-35).

Quan Josep retroba els seus germans a Egipte, s'adona que, abans de fer-se conèixer, ha d'ajudar-los a guarir la ferida que ha comportat la divisió, que n'ha fet, d'un poble de germans, un poble de fratricídes. I ací comença tota l'estratagema, que fa tan deliciós el relat, i, fins a un cert punt, desconcertant i contradictori: sembla que Josep es vulgui venjar dels seus germans, els vulgui retornar, *ull per ull i dent per dent, tot el mal que li han fet*. Els acusa d'espies i els acomiada retenint com hostatge Simeó, però, dins els sacs de blat hi amaga els diners que ha rebut com a preu. En el segon viatge dels germans a Egipte, Josep acabarà amagant la seva copa d'argent dins el sac de Benjamí, el qui havia ocupat el seu lloc de predilecció en el cor

del pare Jacob, la presència del qual havia imposat com a condició per alliberar Simeó en aquest segon viatge. I és en aquest moment, quan Josep vol retenir Benjamí, que els germans, representats per Judà, assumeixen la responsabilitat del germà petit davant del pare i, d'alguna manera, refan allò que s'havia trencat: estimen per l'altre, Benjamí, es posen en el seu lloc, fan el pas de l'egoisme i l'enveja vers l'amor, vers la llibertat de l'amor. Ho podeu llegir al capítol 44. En aquest punt arribem al nostre text, i és ara que comprenem el gruix humà i també teològic d'aquest retrobament de Josep i els seus germans, i amb ells, del pare, Jacob, perquè, finalment, els germans, refent la seva fraternitat, han refet també la seva relació amb el pare, és a dir, la seva filiació, la seva identitat com a poble, com a Israel.

Josep mateix és qui explica el sentit d'aquest itinerari estrany, paradoxal, d'aquesta història de divisió i de reconciliació i retrobament: *És Déu qui m'ha enviat aquí abans que vosaltres, per conservar-vos la vida*. És Déu qui s'amagava darrere el vel d'una història humana, feta d'amor i de desamor, de perdó i de reconciliació, de pèrdua i de retrobament. Déu sempre actua així en la història. Amagat, amb discreció. Respectant amb saviesa infinita els nostres processos humans, la nostra llibertat. Déu, en aquesta història, actua sobretot a través de Josep. I és ara que podem entendre el veritable significat de la figura, de la persona de Josep. Josep, enmig dels seus germans, és font de reconciliació, causa de retrobament, de perdó i de vida. Els lligams trencats es refan, després d'una llarga pedagogia de reconciliació, que ací hem repassat molt breument. El poble es retroba de nou com un poble de germans, com Israel unit per l'amor (els germans i el pare, Jacob) entorn de Josep, l'exaltat pel Faraó després d'haver fet l'experiència de l'abaixament i de la mort. Josep és, en realitat, una de tantes

figures messiàniques que es troben a la Bíblia. Hi fa pensar aquella túnica tan bonica, única, que el distingia dels altres. Hi fa pensar l'amor preferent de què era objecte per part del seu pare i per part de Déu, que ha fet reeixir el seu camí. Hi fa pensar la seva saviesa, regal de Déu, i que el porta a saber llegir amb profunditat els signes –somnis– de la història. El Messies, a la Bíblia, és a dir, l'Ungit de Déu, l'hem d'entendre com aquell que porta la missió de fer present Déu en la història, perquè, com hem dit, Déu sempre s'amaga darrere el vel de la història, no hi intervé directament. El Messies és com un sagrament d'aquesta presència divina que porta la salvació i la benedicció. És per això que per Josep, a causa de Josep, el poble abocat a la mort (la fam) per culpa de la desunió (l'eliminació del germà), retroba de nou les fonts de la vida i les fonts de la pròpia identitat com a poble. I les retroba en Josep, entorn de Josep. Això és el que ens fa contemplar el nostre text.

En un altre relat molt bonic de reconciliació entre germans, Esaú i Jacob (el pare de Josep), que podeu llegir a Gn 33, hi ha una expressió bellíssima, i fortíssima, que diu Jacob al seu germà Esaú en el moment del retrobament i de la reconciliació: *Tornar-te a veure ha estat com veure Déu, i tu m'has acollit amb benvolença* (Gn 33,10). Els germans de Josep fan seves aquestes paraules carregades de significat: *Tornar-te a veure ha estat com veure Déu, i tu ens aculls amb benvolença*, ens fas participar de la vida i de la gràcia, de la benedicció de Déu.

El relat ens està dient, al capdavant, que solament en el Messies el poble pot retrobar-se com a tal, retrobar la seva identitat. I aquesta identitat és la benedicció de Déu de la qual, aquest poble de germans reconciliats en l'Ungit, ha de ser testimoni i sagrament enmig de tots els altres pobles. Aquesta era, si més no, la primera crida i la primera

promesa de Déu a Abraham, el pare de la fe d'Israel (cf. Gn 12).

Contemplatio

Jo no sé què pensaven els escriptors del Nou Testament, els evangelistes, sobretot Mateu, Lluc i Joan, quan van confegir els seus relats que ens expliquen la resurrecció de Jesús, el Messies, i el seu retrobament –aparicions– per la comunitat dels deixebles. No ho sé, però és tan temptador pensar i creure que van rellegir aquest preciós relat de retrobament que hem meditat, amb Josep i els seus germans, per tal de dir alguna cosa, per tal d'intentar explicar l'inexplicable!

Jesús va ser traït i venut, com Josep, per un dels seus germans, per un dels dotze deixebles. Recordeu que Jesús els defineix diverses vegades com a germans (cf. Mt 23,8). Jesús va passar per la humiliació i per la mort, però Déu n'hi va fer un camí

Jesús despullat. Francesco di Giorgio Martini (1501)

d'exaltació i de glòria. La traïció i la mort de Jesús havien dispersat el grup dels dotze, havien trencat els lligams de la comunió, havien ferit greument les fonts de la reconciliació i del perdó. Només entorn del Ressuscitat, Jesús exaltat que es fa misteriosament present enmig dels seus, seran capaços de refer aquests lligams i seran constituïts per sempre poble de germans en una veritable comunitat d'amor i de perdó. Entorn de Jesús, el Messies, mai sense ell, com els germans entorn de Josep. Us convido a repassar els relats de les aparicions del Ressuscitat, i veureu que Jesús es val també d'una pedagogia de la reconciliació. Els deixebles, com els germans de Josep, no el reconeixen mai a primera vista, i quan, finalment, el reconeixen, és per la iniciativa de Jesús (i de Josep), que es fa conèixer, que revela el seu veritable significat, la seva veritable identitat: *Tornar-te a veure ha estat com veure Déu.*

La nostra contemplació, ens porta, doncs, de Josep a Jesús, el nou Josep, el Josep veritable, aquell que Déu ha enviat al davant nostre, per donar-nos l'autèntic aliment de vida, el blat de la saviesa incorruptible. Jesús, l'Exaltat per Déu al cap de casa seva, la seva i la nostra Església. Jesús, el Crist, aquell en el qual refem els nostres vincles, la nostra identitat, la nostra germanor.

És el Ressuscitat mateix qui ens diu que, per poder-lo comprendre plenament a ell, hem de fer primer el camí de la Torà, dels Profetes i dels Salmes (Lc 24,44). Altrament no arribarem mai a comprendre'l de debò i no ens podrem constituir com a poble al seu voltant. Jesús aplica la mateixa pedagogia als dos deixebles d'Emmaús, que són una imatge molt eloqüent i expressiva de l'església en camí a l'encontre del Ressuscitat, a l'encontre d'una Presència que no és mai del tot evident, i que s'amaga sempre darrera el signe, un signe que, tot amagant, revela, i tot revelant, amaga.

La nostra contemplació ens ha portat a Jesús. Però, paradoxalment, ens fa contemplar Jesús, en Josep, al cor de l'Antic Testament, al cor de la Torà, al cor d'allò més íntim que ens ha dit Déu d'ell mateix. Josep és Jesús, i els seus germans som tots nosaltres. I quan hem descobert aquesta realitat, amagada i patent alhora al cor de l'Antic Testament que prepara el Nou, quan hem fet aquest camí de reconciliació i de retrobament, podem confessar que Josep-Jesús-Crist és Déu, el nostre Pare: *Tornar-te a veure ha estat com veure Déu, i tu m'has acollit amb benvolença* (Gn 33,10).

La nostra contemplació ens ha portat a Jesús, i de Jesús a l'Església, la comunitat. No podem tenir Jesús entre nosaltres al marge de la comunitat de l'Església. No el podem reconèixer i acollir, com els germans de Josep, si no és en aquesta experiència de fraternitat. Perquè des dels inicis —quan hem començat la història de Josep— ens hem rellegit a nosaltres mateixos com una casa, una família, una comunitat, una fraternitat. No podem ser altrament. Un poble foraster de germans que fa camí, portant amb ell la seva identitat, el Crist, el Messies, sagrament de la bondat incomensurable de Déu.

Oratio

Voldria deixar-vos amb dos textos preciosos de l'Escriptura relacionats amb la història de Josep per a la vostra pregària contemplativa. La lectura i meditació de l'Escriptura ens ha de portar sempre a l'àmbit de la pregària, és més, ha de ser lleuada i meditada en aquest àmbit.

Un text de l'Antic Testament. Josep va amagar els diners amb què els seus germans li havien pagat el blat, dins els seus sacs de blat, com un tast de la seva generositat, d'allò que Déu, a través d'ell, els preparava. Els germans, estranyats, voldran

El dubte de Tomàs. Caravaggio (1603)

restituir-los a Josep en la seva segona compareixença davant d'ell. Aquesta és la nostra justícia humana. La de Déu, en canvi, és tornar-nos els diners. Josep diu als seus germans: *El vostre Déu, el Déu del vostre pare, és qui va posar un tresor als vostres sacs.* En la nostra pregària podríem meditar aquest petit text, per assaborir la joia i la saviesa de tot el relat sencer. Perquè, en el nostre viatge, en les nostres anades a Egipte, sempre portem el tresor de Déu, Déu mateix, en el nostre sac de viatge, en la nostra motxilla. Portem la seva Paraula, l'Escriptura, aquest tresor inesgotable que hem d'administrar, és a dir, llegir, meditar, pregar i contemplar. Un tresor que, d'amagat, Crist, el Messies, Josep, ha posat dins els nostres sacs perquè

el trobéssim en les asprors i les parades del nostre camí.

I un text del Nou Testament.

Els soldats, quan hagueren crucificat Jesús, van agafar el seu mantell i en feren quatre parts, una per a cada soldat, i també prengueren la túnica. Però la túnica era sense costura, teixida d'una sola peça de dalt a baix, i es digueren entre ells: —No l'esquinçem, sortegem-la a veure a qui toca. S'havia de complir allò que diu l'Escriptura: S'han repartit entre ells els meus vestits, s'han jugat als daus la meva roba. Això és el que van fer els soldats. (Jn 19,23-24).

La túnica preciosa de Jesús, teixida d'una sola peça de dalt a baix, potser per la seva mare, Maria, la Dona, que als peus de la creu, amb el deixeble estimat, ens representa a nosaltres, la comunitat reconciliada, aquesta

Davallament. Roger van der Weyden

túnica, que els soldats no gosaren trossejar, sempre m'ha portat a llegir la mort de Jesús a la creu com la revelació plena del Messies, Josep-Jesús. Aquell que, morint i ressuscitant, com Josep, fa possible que nosaltres, els seus deixebles, siguem una comunitat de germans, restaurats a la font que brolla del seu costat colpit per la llançada del soldat. Aquesta túnica és un símbol de la unitat en la fraternitat, de la veritable comunió que solament es troba en l'amistat amb Jesús.

Per acabar, tinc el deure d'indicar que volgutament he invertit l'ordre clàssic del mètode de la *lectio divina*¹: *lectio, meditatio, oratio*

¹ En les nostres lectures dels textos bíblics procurarem seguir aquest mètode. Més que un mètode, és un camí, com un mapa per orientar la nostra lectura. Aquest estil savi de llegir la Bíblia, que ja venia d'una llarguíssima tradició, el va consagrar en el segle XII un monjo cartoixà en la seva obra *Scala claustralium*, on estableix i explica aquesta manera ordenada de llegir els textos: *lectio, meditatio, oratio i contemplatio*. És a dir, la lectura i l'aprofundiment del text, en un àmbit de pregària, que ens ha d'obrir a l'amor i a la contemplació del misteri de Déu.

i contemplatio. Jo he preferit: lectura, meditació, contemplació i oració. Així us deixo amb el realisme de l'*oratio*, això és, del vostre diàleg personal amb Déu, la Paraula, una *oratio* que, a més de la meditació i, encara, de la contemplació del misteri de Déu, ens compromet en la tasca seriosa de refer i de vetllar per les nostres relacions fraternals, per crear espais de diàleg i de retrobament entre nosaltres, que facin possible el perdó. Perquè, no ho oblidem mai, rere les llàgrimes i la tendresa de Josep i dels seus germans, que s'abracen feliços després de la solitud i la ferida del desamor, hi ha sempre les llàgrimes, la tendresa i l'abraçada del pare del fill pròdig de la paràbola, del Pare, que és Déu (cf. Lc 15, 11-32): *Tornar-te a veure ha estat com veure Déu, i tu m'has acollit amb benvolença* (Gn 33, 10).

Lluís Solà

EL TEMOR DE DÉU EN LA REGLA DE SANT BENET

Continuant amb la tònica habitual d'aquesta secció li hem demanat al P. Josep Maria Recasens, monjo de Poblet, que ens parli d'algun aspecte de la Regla de sant Benet per tal que els que som de ple en el món tinguem elements clars per viure-hi el carisma de l'espiritualitat cistercenca. Ha triat el tema del temor de Déu.

L'home estàndard del nostre món ha perdut el sentit antic del temor de Déu. Déu ja no és estimat ni temut, simplement perquè se l'ignora. Déu no entra en el projecte de vida de l'home modern. En el fons ni el rebutja ni li interessa, perquè considera que la seva vida en pot prescindir tranquil·lament. No hi ha lloc per a Déu, perquè Déu tampoc no es fa sentir d'una manera palpable ni en la història general de la humanitat, ni en l'experiència particular de la munió d'éssers humans que poblen el nostre planeta. Senzillament, Déu no cal, perquè cadascú és responsable de la seva pròpia existència. Amb criteris com aquests, tampoc no hi ha cabuda per al temor de Déu. Només des de la fe, des d'aquest do preciós de Déu que ens fa ser sol·lícits d'aquest Ésser essencial, Creador i Provident, de qui depèn tot l'univers i gràcies al qual tot se sosté, podem fer un camí de vida humil tot sentint per Ell el respecte i l'atenció que es mereix.

El temor de Déu en la Sagrada Escriptura

El temor de Déu és un dels dons de l'Esperit Sant, el darrer en la llista dels seus set sants dons –saviesa, intel·ligència, ciència, consell, fortalesa, pietat i temor de Déu– però no per això ha de ser menys valorat que els altres sis. Els set sants dons de l'Esperit Sant apareixen per primera vegada a l'An-

tic Testament a Is 11,1-2: *Un rebrot naixerà de la soca de Jesè, brotarà un plançó de les seves arrels. L'Esperit del Senyor reposarà damunt d'ell: esperit de saviesa i d'enteniment, esperit de consell i de fortalesa, esperit de coneixement i de reverència pel Senyor, esperit que l'inspiri com a reverenciar-lo.* El darrer 'esperit' és el que sol anomenar-se 'temor de Déu'. Les referències bíbliques al temor de Déu o a la veneració de Déu, que ve a ser el mateix, són freqüents en llibres bíblics (Pr 2,5; 8,13; 9,10; 15,33; Dt 4,10; Sl 111,10; Jb 28,28; Coh 12,13; Sir 1,14.16-20). El curiós del cas és que el temor o la veneració de Déu va sempre lligada al primer dels set dons. I així, en moltes d'aquestes referències bíbliques es diu clarament que *venerar el Senyor és primícia de saviesa.*

Significat del 'temor de Déu'

En realitat es tracta d'aquella actitud religiosa bàsica per la qual l'home reconeix Déu com a Déu i accepta la seva sobirania total, que comporta confiança, respecte i obediència. El fet que el temor de Déu sigui primícia de saviesa, vol dir que es reconeix Déu com el principi i fonament de tot i això condueix a descobrir la saviesa que Déu ha imprès en el món. O sigui que el concepte temor no va lligat a una mena de por de Déu, que seria un aspecte servil i negatiu, sinó que implica una atenció, una reverència a Déu mateix pel que Ell és i per la depen-

dència que hom sent envers Ell. D'aquesta manera el 'temor de Déu' esdevé en realitat una reverència i devoció filial envers Déu, que inclou respecte i dedicació a Ell tot mirant de fer sempre la seva voluntat. Per tant, el temor de Déu posa l'esperit de l'home en la mateixa línia del pla de Déu sobre ell i sobre la creació. L'home que tem Déu vol fer Déu content en tot i fer allò que a Déu li agrada. Per això té, evidentment, un estret lligam amb la saviesa, ja que d'ella prové la seva voluntat divina i sobirana.

El temor de Déu en la Regla de sant Benet

El tema del temor de Déu és molt freqüent en la literatura patristica, atès que no deixa de pouar en la Sagrada Escripura, i el Patriarca sant Benet és un clar hereu d'aquesta tradició que escruta les Escripures per tal de trobar el bon camí i viure segons la veritat. Les referències explícites o implícites al temor de Déu s'estenen al llarg de tota la Regla i així esdevenen un testimoni claríssim de la disposició interior que sant Benet vol que el monjo no deixi de tenir en tot moment. Podem comptabilitzar una quinzena de referències al temor de Déu, que podríem analitzar ara, sense intentar de ser exhaustius, per tal de conèixer el pensament del nostre legislador. Són les que segueixen: Pr 12,29; 2,36; 3,11; 5,9; 7,10-11; 11,9; 19,3; 31,2; 36,7; 50,3; 53,21; 64,1; 65,15; 66,4; 72,9.

a) Pròleg 12

El pròleg de la Regla benedictina és com un petit tractat sapiencial amb un brodat de cites bíbliques –més d'una trentena– on el Nostre Pare Sant Benet exposa al candidat a la vida monàstica un vast panorama en què se l'invita a una recerca de Déu com a camí de vida a través de l'escolta i la pràctica de la seva Paraula. Es tracta com d'un ascens diligent i decidit pels camins de la saviesa

divina en l'observança de les bones obres.

En el verset 12 llegim: *Veniu, fills meus, escolteu-me, us ensenyaré el temor de Déu.*

En aquest verset del Pròleg sant Benet cita simplement el Salm 33,12 en la línia clarament sapiencial que trobem en el llibre dels Proverbis (1,8). El temor de Déu va en la mateixa línia amb què hem introduït el nostre article: reverència, respecte i atenció al que Déu vol de nosaltres.

b) Pròleg 29

Els qui amb el temor del Senyor no s'envaneixen de la seva bona observança...

Sant Benet posa aquí el temor del Senyor en relació amb la virtut de la humilitat que ha de practicar el monjo constantment. Tot allò que fem de bo prové del Senyor, font de tota bondat, i mai no ens podem vanagloriar d'allò de bo que som capaços de fer sinó que ho hem d'atribuir a la gràcia de Déu en nosaltres.

c) Capítol. 2,36

En el llarg capítol segon de la seva Regla sant Benet exposa com ha de ser l'abat i en el verset que ens ocupa diu així: *Res no manca*

Sant Benet (Fra Angelico)

els qui temen Déu, amb la qual cosa el sant Patriarca exhorta l'abat a no viure massa obsessiu per la manca de béns materials i l'anima a creure en la providència divina, que vetlla per aquells qui s'hi abandonen amb confiança. Aquí l'expressió 'témer Déu' equivaldria a estar pendent d'ell i a confiar cegament en la seva bondat provident.

d) Capítol. 3,11

En aquest capítol sant Benet parla de la manera com s'ha de convocar els germans a consell i en el verset 11 diu: *L'abat ho ha de fer tot amb temor de Déu i amb observança de la Regla*. Sant Benet té clar que l'abat és un monjo més i que mai no està per damunt de la Regla; per això ha de ser el primer a donar exemple de tenir ben imprès el temor de Déu en el seu cor i en totes les seves decisions dins la comunitat. Aquest temor de Déu evitarà que actuï arbitràriament i sense consideració. En les seves decisions serà sempre mestre de veritat i de justícia.

e) Capítol. 5,9

En el capítol dedicat a l'obediència sant Benet té com una dèria curiosa: la diligència en obeir. En el verset que ens ocupa ho expressa d'una manera plàstica: *en la rapidesa del temor de Déu*, que és com dir que el temor de Déu no ens fa apocats, sinó fervents i diligents en l'obrar. El monjo és invitat, i fins i tot urgit, a obeir amb rapidesa amb el deler de fer sense demora la voluntat del qui mana, que per a ell és com si la manés Déu mateix.

f) Capítol 7,10-11

Entrem ara en el capítol més important i més llarg de la Regla: el de la humilitat. Diu així san Benet en els dos únics versets del capítol on parla del temor de Déu: *El primer graó de la humilitat és que (el monjo) mantingui sempre davant els ulls el temor de Déu i eviti completament d'oblidar-lo; que recordi sempre tot el que Déu té manat, i consideri sempre en el seu esperit com l'infern abrusa pels seus pecats els qui menyspreen Déu, i la vida eterna que hi ha preparada per als qui el temen*.

Portada de la Regla de sant Benet

Seguim en la línia estàndard del concepte de temor de Déu, que és camí de salvació per als qui el reverencien i no perden mai de vista els seus manaments.

g) Capítol. 11,9

En aquest capítol som pròpiament en la secció en què sant Benet parla de la manera com s'ha de celebrar l'ofici diví al llarg del dia i de l'any. En aquest capítol concretament fa referència a la celebració de les vigílies dels diumenges. *Acabat l'himne que l'abat llegeixi una lliçó del volum dels Evangelis, mentre tots estan a peu dret amb respecte i temor*.

Tornem a la indicació de sempre de mantenir una actitud reverencial davant la Paraula de Déu que ha d'interioritzar el monjo al llarg de la seva vida; per això cal que vetlli per una atenció amatent i respectuosa.

h) Capítol. 19,3

Després d'establir el *cursum* de l'ofici diví, sant Benet dedica els capítols 19 i 20 a l'actitud en la salmòdia i en la reverència en la pregària. Amb aquests curts capítols el sant legislador vol posar en relleu que la

recitació o el cant dels salms no ha de ser quelcom automàtic i sense ànima, sinó que cal estar atent a allò que ens diu l'Esclusura i a interioritzar-ho constantment. En aquest verset 3 cita simplement el salm 2,11 on es diu: *Serviu el Senyor amb temor*. Quan el monjo resa l'ofici diví està servint el Senyor tot assimilant els ensenyaments que rep d'ell mateix. L'actitud del monjo en el moment de la pregària comuna demana d'ell una atenció i una disposició de cor tals que el seu pensament estigui d'acord amb la seva veu (cf. v. 7).

i) Capítol. 31,2

En aquest capítol dedicat enterament al majordom del monestir, veiem quina disposició demana sant Benet dels oficials que col·laboren amb l'abat i que han de vetllar per les necessitats dels germans. Diu: *(Que sigui) temorós de Déu*. Atès que el majordom ha de ser com un pare per a tota la comunitat –tal com diu el sant en el mateix verset–, ha d'imitar la manera provident de ser de Déu, i per tant, ha de ser un fidel reflex de la seva bondat i els germans han d'esperar d'ell una actitud benèvola, delicada i atenta.

j) Capítol. 36,7

Ens trobem ben bé a la meitat de la Regla i en aquest capítol el nostre sant parla dels germans malalts que ell vol que siguin servits per un *servidor temorós de Déu*. L'infermer és invitat a resplendir per la caritat i l'atenció delicada amb els germans malalts. Per això, com el majordom, ha de ser pacient en el tracte amb els malalts i veure en ells el mateix Crist sofrent (v. 1).

k) C. 50,3

Aquest capítol tracta dels monjos que treballen lluny de l'oratori o que es troben de camí. Sant Benet els prescriu que facin l'ofici diví en el mateix lloc de treball on es troben, *agenollant-se* amb respecte davant Déu. La pregària, sigui al cor, sigui enmig del camp, va sempre dirigida a Déu i l'home

que prega ha de fer-ho amb reverència pensant en Déu que tot ho veu i tot ho escolta.

l) Capítol. 53,21

Es tracta del capítol referent a l'acolliment dels hostes. Prescripció semblant a la indicada al majordom i als infermers: *que es confii l'hostatgeria a un germà que tingui l'ànima plena del temor de Déu*. El tracte amb els hostes demana una actitud prudencial, atenta i servicial, per tal de donar un acolliment digne de la casa de Déu.

m) Capítol. 64,1

Saltem ara al capítol sobre la institució de l'abat, una redacció tardana que complementa la del capítol segon. Veiem en aquest capítol un sant Benet més madur, més moderat i fins i tot més humà. Sant Benet comença el capítol establint que sigui instituït abat aquell *que tota la comunitat hagi elegit de comú acord segons el temor de Déu*. La comunitat elegix democràticament l'abat tenint present els mèrits de vida i la saviesa de doctrina de l'elegit (v.2). Però sempre tenint la mirada fixa en la voluntat de Déu. No hi ha lloc per les simpaties o els interessos egoistes. El que compta és que l'elegit sigui un home segons el cor de Déu; per això el criteri en

Sant Benet, Magister Conxolus (S.XIII),
Sacra Speco (Subiaco)

el moment de l'elecció ha d'ésser la recerca de la voluntat de Déu en tot.

n) Capítol. 65,15

Capítol sobre el prior del monestir. Sant Benet insisteix que l'esculli el mateix abat *amb el consell de germans temorosos de Déu*. En la mateixa línia que el que demana per l'elecció de l'abat.

o) Capítol. 66, 4

Aquest capítol sobre els porters del monestir sembla que concloïa una primera redacció de la Regla. La consigna que estableix l'abat per al porter és semblant a la que formula per a l'hostatger. Tant l'un com l'altre són els qui donen la primera imatge del monestir de cara a les persones que es presenten per ser acollits uns dies dins la comunitat. Sant Benet vol que sigui un home ple de *dolcesa del temor de Déu*. Un testimoni més de la delicadesa i de la discreció del sant patriarca.

p) Capítol. 72,9

I arribem al penúltim capítol de la Regla sobre el bon zel que cal que tinguin els monjos. Es tracta d'un capítol deliciós, evangeli pur, on són constants les cites apostòliques. Ve a ser com el testament espiritual de sant Benet amb l'eslògan insistent del sant de *no anteposar res absolutament a Crist* (v. C. 4,21) i que el nostre sant manlleua de sant Cebrià i de sant Agustí. Una de les perles d'aquest seu testament és força significativa: *que temin Déu amb amor*. Aquesta juxtaposició del temor i de l'amor és la clau per entendre el temor de Déu en el mestratge de sant Benet. El temor de Déu és un signe clar de l'amor que el monjo ha de professar incessantment envers Déu. Amb altres paraules, el temor de Déu només té sentit si va unit a un amor de Déu sincer i fervent.

Reflexions finals

Hem mirat de fer un recorregut puntual per les cites de la Regla de sant Benet que parlen del temor de Déu. Sant Benet és he-

reu d'una llarga tradició que, partint de l'Es-criptura, ha assimilat el temor de Déu com una actitud habitual en la vida de l'home creient. El monjo viu constantment immers en la presència de Déu (*tenir per cert que Déu el mira en tot lloc, C. IV,49*), i per això és considerat amb Ell, sent per Déu un respecte reverencial i se'n sent també totalment dependent. Déu, que ens ha creat per amor, continua vetllant per l'home i per tota la creació amb una sol·licitud exquisida. Per això és just que l'home tributi a Déu un homenatge de submissió reverencial. El temor de Déu és certament un do, una gràcia de l'Esperit Sant que engendra en l'ànima creient la humilitat del cor i el sentiment d'estar sota la mirada amantent d'Aquell que vetlla per la seva vida. Viure en el temor de Déu equival a viure en la confiança d'un amor que mai no ens deixa i que supera tot allò que podríem imaginar.

Quan l'home modern opta per prescindir de Déu, s'està autoconstituïnt déu ell mateix, pretensió aberrant que capgira l'ordre establert pel Senyor. Quan l'home esdevé déu, es transforma en un monstre, en un tirà temible, capaç de les atrocitats més inimaginables, perquè l'home que ignora Déu, tampoc no pot respectar l'home.

Sant Benet, en la seva Regla, proposa als seus fills una pauta de disposició interior en la qual ha de vetllar sempre el monjo tenint la mirada fixa en Déu, de qui depèn i a qui estima amb un temor filial. Pot ser una proposta per a l'home dels nostres dies per tal que aprengui a retornar als seus orígens i no perdi la seva identitat més genuïna. No deu ser aquest el camí de la veritable saviesa, tal com ens proposa sant Benet en la seva Regla?

Josep Maria Recasens

DARWIN

INTERPRETAT MALAMENT

Avui, en aquesta secció destinada a harmonitzar la religió cristiana i les ciències naturals, ens referim a la teoria de l'evolució postulada originàriament per Charles Darwin. Ens en parla el doctor Daniel Turbón, catedràtic d'Antropologia Física de la Universitat de Barcelona, on és professor d'Evolució Humana.

Introducció

Charles Robert Darwin (1809-1882) és un dels científics més mal entesos dels últims temps. Els amants de la Naturalesa llegeixen amb delit el seu *Journal of researches into the natural history and geology of the countries visited during the voyage of H.M.S. Beagle round the world*, o bé la seva *The structure and distribution of coral reef*, o qualsevol altra de les seves belles obres sobre observacions de la vida vegetal i animal. La burgesia materialista del seu temps, veient arguments a favor de les seves inconcessibles aspiracions de dominació en *The Descent of Man and selection in relation to sex*, va defensar i va justificar l'altre llibre *On the origin of species by means of natural selection, or the preservation of favoured races in the struggle for life*, on Mr. Darwin no esmenta l'ésser humà. En l'actualitat hi ha qui enarborava la *The autobiography of Charles Darwin 1809-1882. With the original omissions restored*, 1958, subratllant amb interès aquesta última part i la data. Són els mateixos que acusen injustificadament Emma Darwin, esposa de Charles, d'haver intervingut en els escrits i omissions del seu marit. Finalment hi ha una gran majoria de persones que, influïda pel mite Darwin, parla del que n'ha sentit a dir assumint inconscientment com a cert tot el que creu haver entès sense haver-lo llegit.

Va ser Darwin un científic ateu i materialista? Va atacar la doctrina cristiana de

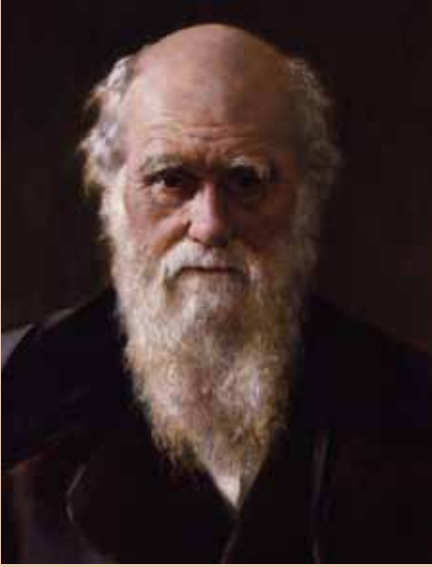
manera frontal com sovint es diu? Parlem-ne. Darwin ha estat, pel que fa a aquestes qüestions, interpretat molt malament.

El Darwin real i el Darwin mitificat

Certament Darwin va protagonitzar la controvèrsia més aguda entre la Ciència i la Religió del segle XIX, en demostrar que el relat bíblic del Gènesi no es podia continuar llegint com un text científic. Encara que no era aquesta la seva intenció, va veure com les seves idees es van aplicar a l'economia i a la política. Cent cinquanta anys després de l'esclat, la fractura continua oberta, en part perquè la disputa està encallada amb rancúnia i, en part, per manca de divulgació del pensament evolutiu. Cal distingir entre un Darwin real i un Darwin mitificat. El mite va néixer en separar Darwin de les idees econòmiques i socials del seu temps, així com dels excessos del darwinisme social¹, error en el qual Darwin va caure en pensar —a diferència de R. Wallace²— que

1 Conjunt de teories politico-socials que, basant-se en les teories evolucionistes de Lamarck, Darwin i Spencer, pretenen justificar també en l'esfera social humana la supervivència del més apte i, per tant, la desigualtat social com a condició bàsica que permet la millora de la societat. El darwinisme social permetia justificar moralment el liberalisme capitalista més radical i fins i tot, l'eugenèsia, el racisme i l'imperialisme.

2 Alfred Russel Wallace (1823-1913) va ser un naturalista anglès que va proposar les mateixes idees sobre l'evolució de les espècies per selecció natural al mateix temps que Darwin elaborava la redacció de la seva obra mestra.

Charles Darwin (1809-1882).

la influència ambiental podia passar a la descendència, així com de l'ús erroni del terme '*survival of the fittest*' ('supervivència del més apte') agafat de Herbert Spencer³.

El segle XIX va ser un temps de revolucions burgeses europees, de societats esclavistes, de noves idees sobre la llibertat a propòsit de l'absolutisme de l'*Ancien Regime* i de grans avenços científics i tecnològics. A Anglaterra, just una generació abans de Darwin, el clergat anglicà estudiava a les universitats una explicació, perfecta per a l'època, sobre l'origen de la Naturalesa: la *Natural Theology* de William Paley, avui coneguda com a *Intelligent Design* ('disseny intel·ligent'). Darwin va estudiar al *Christ's*

3 Herbert Spencer (1820-1903) va ser el filòsof anglès creador del positivisme evolucionista. Postulava que tot i que només els fenòmens visibles són cognoscibles científicament, aquests constitueixen la manifestació dinàmica de la realitat radical —"l'Absolut", "l'Incognoscible"—, la qual es regeix per la fonamental "llei de l'evolució", entesa com el "pas de l'homogeni a l'heterogeni" i constatable, segons ell, tant en el terreny astronòmic (formació del sistema solar) com en el biològic (proliferació de les espècies), etc.

College de Cambridge per esdevenir vicari anglicà rural; encara que no va arribar a ser-ho, va viure i va vestir com un pastor anglicà; mai va intervenir en les disputes socials que van esclatar en el seu temps; i, a la seva mort, va ser sepultat a la nau esquerra de l'emblemàtica Abadia de Westminster, al costat de sir John Herschel, l'eminent físic i astrònom anglès de profundes conviccions religioses. Per descomptat que no s'enterra un descregut en una abadia!

El públic ho desconeix. El mite Darwin no diu ni una paraula sobre això. Ni tampoc diu que l'home, les teories científiques del qual van ser utilitzades per alguns com a base per a fonamentar l'ateisme naturalista, tingués com a única titulació acadèmica la llicenciatura en Teologia; o, per ser més exactes, el batxillerat en arts (*Bachelor in Arts*).

Els primers estudis superiors

Charles Darwin va iniciar als setze anys estudis de Medicina a la prestigiosa Universitat d'Edimburg. Va ser a Edimburg on va conèixer el naturalista Robert Edmond Grant (1793-1874), un seguidor de Lamarck⁴, que li va revifar l'afició per la naturalesa introduint-lo en diverses societats científiques d'Edimburg. Grant va exposar a Darwin les doctrines evolucionistes de Lamarck i li va recordar que el seu avi, Erasmus Darwin, també havia estat evolucionista. Però a Darwin no el convencien els arguments de cap dels dos. En aquells dies Charles Darwin era fixista, és a dir, opinava que Déu havia creat totes les espècies tal com es coneixien llavors i que les havia distribuït per la Terra de la forma més convenient per a elles.

Però Darwin aviat va deixar els estudis de medicina i va anar a Cambridge a estudiar

4 Jean-Baptiste-Pierre Antoine de Monet, cavaller de Lamarck (1744-1829), va ser un naturalista francès que defensava una idea evolucionista caracteritzada pel fet que la necessitat creava l'òrgan i que, posteriorment, es fixaven hereditàriament els òrgans aconseguits.

Charles Darwin de jove

Retrat de Richard Paley. George Romney

teologia per tal d'esdevenir un rector rural anglicà. A Charles Darwin no li desagradava dedicar-se a atendre les necessitats espirituals de la gent i d'altra banda, aquesta professió li deixaria prou temps per poder conrear la seva gran afició: ser un naturalista. Entre les diverses amistats que va fer Charles en aquesta ciutat universitària destaca la de John S. Henslow, un pastor anglicà que era professor de botànica. Aquest eminent sacerdot científic tan sols el va acollir en el seu cercle més íntim sinó que, més endavant, influiria perquè Darwin fos acceptat com a naturalista en l'expedició cartogràfica del vaixell *H.M. Beagle*. No cal recordar com van arribar a ser de decisives les seves vivències, als seus 22 anys d'edat, a bord del *Beagle* durant gairebé cinc anys. Va ser testimoni de tsunamis, terratrèmols i erupcions volcàniques; va veure indígenes de cultures primitives i la tensa realitat de les colònies: esclavatge i revolucions; es va extasiar davant l'enlluernadora bellesa de la Naturalesa.

Després del viatge amb el Beagle

Darwin havia gaudit enormement llegint la *Natural Theology* de William Paley (1743-1805) durant els seus estudis eclesiaístics a la Universitat de Cambridge, acceptant la interpretació de la Naturalesa que s'hi proposava. No obstant això, en retornar del seu viatge de cinc anys al voltant del món, al formidable arsenal de dades geològiques i biològiques que va percebre, va descriure i va anotar durant la seva estada en el *Beagle*, es van unir els influxos de Charles Lyell («el canvi geològic és gradual») i de John Herschel («temps, temps, temps»)⁵; i també el va influir l'ambient socioeconòmic d'aquell moment històric. El resultat de tot plegat va ser la **Teoria de l'Evolució**, és a dir, la teoria segons la qual la diversitat dels éssers vius –les

⁵ *Temps! Temps! Temps!* - no hem d'impugnar la Cronologia de les Escrip-tures, però hem d'interpretar-les d'acord amb el que sembli ser la veritat segons investigacions objectives, ja que no pot haver-hi dues veritats. I realment hi ha un marge suficient: la vida dels Patriarques pot ser raonablement estesa entre 5000 i 50000 anys cadascuna, com els dies de la Creació a tants mil milions d'anys. [John Herschel]

espècies de la Bíblia— podria haver-se originat de forma semblant a l'escorça terrestre mitjançant canvis graduals que es desenvoluparien al llarg de grans períodes de temps. Segons la teologia natural de Paley i d'altres teòlegs anglesos, les espècies van ser creades en perfecta adaptació al seu entorn físic o natural; veien en aquesta adaptació perfecta una prova del projecte diví, és a dir, un "Disseny Intel·ligent". En conseqüència, per a Paley, l'adaptació no era la conseqüència d'una sèrie de processos, sinó que formava part del projecte diví. A l'Anglaterra dels segles XVIII i XIX, els teòlegs i els naturalistes devots investigaven les funcions i adaptacions de les espècies. Era una cosa comuna que un naturalista es guanyés la vida com a vicari d'una parròquia.

El conflicte intern de Darwin, al seu retorn a Anglaterra després de donar la volta al món, va consistir en el fet que les ciències naturals s'obrien pas aportant al coneixement dades noves, algunes de les quals desfeien l'explicació vigent dels processos naturals solucionats fins aleshores per la teologia. Ja havia ocorregut en segles anteriors amb la posició de la Terra en l'Univers. A ell li corresponia proposar una revolucionària explicació de l'origen dels éssers vius, incloent-hi l'espècie humana. I no se li ocultaven les conseqüències personals i socials que s'esdevindrien de manera similar a com havia succeït en el seu moment amb Copèrnic, Kepler i Galileu. En el seu retir de Down, Charles Darwin no va ser ni de bon tros una persona desconnectada del món exterior. S'ha atribuït a Darwin l'apropiació dels models dinàmics de l'economia formulats per coneguts economistes polítics, aplicant-los als conceptes de variació i de diversitat. Tant el sistema natural darwinianà com l'econòmic comparteixen nombrosos conceptes, com la divisió del treball, la diversitat de comportaments (en les persones,

en les espècies) i els recursos d'un territori. També Alfred R. Wallace, codescubridor de la selecció natural, aplicava aquest mètode i va arribar a comparar la selecció natural amb el mecanisme centífug d'una màquina de vapor. Darwin va llegir el concepte de divisió del treball en els escrits d'Adam Smith, el patriarca de l'economia liberal. Però, pel que sembla, ho va "biologitzar" segons el concepte de divisió fisiològica de treball del biòleg francès Henri Milne-Edwards per a explicar les diferències en el comportament, ja que la diferenciació ecològica requereix especialització funcional (divisió del treball). La divisió fisiològica del treball de Milne-Edwards va suggerir a Darwin la relació entre adaptació i especiació, és a dir, el procés de formació de les espècies. Més tard la lectura del pastor anglicà Malthus el va inclinar cap a la selecció natural com a causa d'aquesta diversitat.

Eren, per descomptat, idees explosives, que xocaven frontalment amb l'establishment científic, amb la fe anglicana d'aquell temps i, per tant, xocaven també amb les creences populars.

Darwin i la fe religiosa

En aquells temps en què treballava a consciència en les seves noves idees va començar a sentir els símptomes d'una malaltia que no l'abandonaria durant la resta de la seva vida. Hi ha qui diu que era somàtica: una malaltia tropical contreta durant el seu viatge. Segons d'altres era una malaltia d'origen psíquic, determinada per la pressió que sofria en comprendre com de lluny estaven les seves idees de l'acceptació popular i de l'aprovació de les autoritats científiques.

El moment de més gran allunyament de la fe el va marcar la mort de la seva estimada filla Annie el 1851. No obstant això, Darwin mai no es va veure a si mateix com un ateu, ni tan sols en aquesta circumstància tan ex-

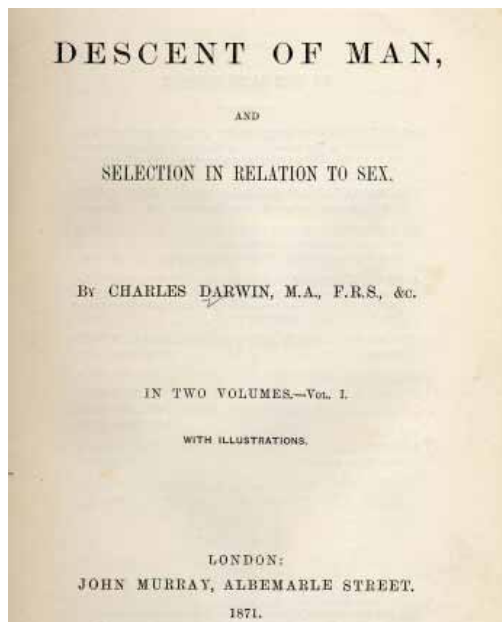
trema. Com a molt, en els moments de més gran distanciament de Déu, es va considerar un agnòstic. Mai no es va manifestar en públic sobre religió. S'ha suggerit que *The Origin of Species*, l'obra magna de Darwin, està escrita en llenguatge filosòfic i que és un intent de reformar la tradició teològica i no pas de destruir-la. Darwin va adoptar el punt de vista de Herschel respecte a les lleis secundàries i va utilitzar el llenguatge filosòfic de les causes finals i d'un providencialisme seclar, és a dir, d'una teologia sense religió. Insistim: Darwin mai no es va definir com a ateu, sinó més aviat com a agnòstic i va tenir una actitud honesta en centrar el seu llegat intel·lectual en un plànol naturalista i no pas religió o social.

El 1871 Darwin va publicar *Descent of Man*, llibre que no va causar tanta revolada com *L'Origen de les Espècies*. Amb el temps s'havia anat imposant la noció d'una evolució en el regne vivent. En aquest llibre defensa que la selecció natural és la causa de l'aparició de l'espècie humana. És important subrat-

llar que aquesta és l'obra de Darwin que més requereix conèixer el context social i econòmic de l'Anglaterra del seu temps. Exceptuant la part final, dedicada a la selecció sexual, el llibre està tenyit pel determinisme social i sexual de la intel·ligència fins a extrems intolerables i vergonyants per a un lector actual. És, sens dubte, un reflex de la seva societat en la qual no pocs van justificar científicament l'eliminació dels febles i malalts, així com l'explotació de l'home per l'home. És l'anomenat darwinisme social.

A *Descent of Man* s'exposa, com era d'esperar, que els humans no ocupen un lloc especial en la Naturalesa i que les facultats espirituals procedeixen de la matèria per evolució gradual. Alguns han vist en aquestes idees el materialisme de Darwin. No obstant això, hi ha un altre punt de vista: Darwin es va enfrontar a l'explicació de la gradació de l'ontogènia. És a dir, quan adquireix el nounat humà la facultat de l'abstracció i la consciència de si mateix? O bé, quins complexos processos han modelat, en el passat, la base fisiològica de la conducta moral dels éssers humans? Què implica que jo pugui alterar l'estat de consciència tant d'un nen com d'un adult amb substàncies químiques? També va intentar buscar la base hereditària de l'expressió de les emocions humanes, que tractaria amb més detall en un altre llibre posterior. La genètica, en aquells dies, era desconeguda.

A la fi del segle XIX, el darwinisme va entrar en decadència, o millor dit, es va eclipsar. A la discontinuïtat del registre fòssil s'hi va afegir el problema de les estructures no adaptatives al medi, ja que la selecció natural es basava llavors en l'afirmació que els caràcters apareixien i es consolidaven en funció del seu valor en la lluita per la supervivència. D'aquesta manera l'aportació de Darwin va ser descartada pel que tenia de negatiu per a la manipulació ideològica

L'obra de Charles Darwin - *Descent of Man*.

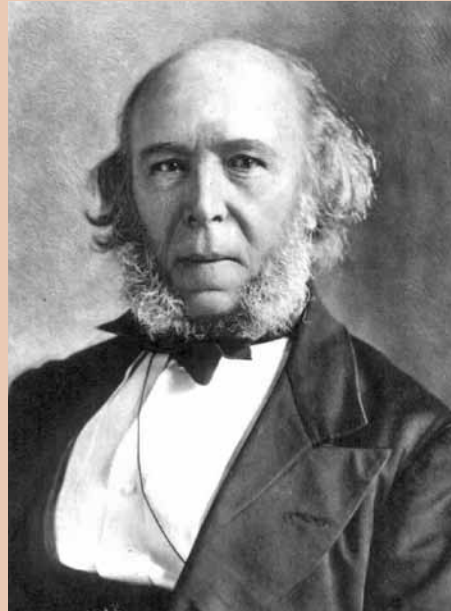
del mite. Amb el pas del temps s'han llegit menys els escrits de Darwin, encara que s'ha utilitzat el seu mite. Moltes persones no coneixen avui el pensament de Charles Darwin més que per segones referències.

Recapitulació final

El Darwin real va ser un naturalista honest; un pioner i no pas un aventurer temerari. Ferm en les seves conviccions, va intentar demostrar-les amb coratge i amb molts dubtes i vacil·lacions quan, per exemple, va abraçar el lamarckisme –malgrat els retrets d'Alfred R. Wallace– en no poder-se explicar l'admirable perfecció de l'ull dels vertebrats merament per selecció natural. El mateix Darwin que el 1871 va publicar *The Descent of Man* va ser el qui un any més tard va donar a la impremta la sisena edició de *The Origin of Species*, la seva versió definitiva i en la qual hi ha més al·lusions a l'obra del Creador en la Naturalesa.

El Darwin mitificat es va utilitzar per justificar interessos econòmics en el passat, les societats esclavistes o bé la discriminació sexual; també es va utilitzar per difondre una ideologia filosòfica materialista, les conseqüències de la qual, durant el segle XX, van ser la pràctica massiva de l'eugenèsia i de l'eutanàsia des del poder de l'Estat.

Una actitud característica dels partidaris del Darwin mitificat és la preferència per *The Origin of Species* i l'omissió de *The Descent of Man*. Una altra ha consistit a optar per la primera edició de *The Origin of Species*, i a eludir de manera sistemàtica la cinquena i la sisena respectivament. La preferència per la primera edició sol justificar-se perquè és més fresca i poc influïda per la crítica. Quina és l'explicació d'aquestes preferències? En la cinquena edició Darwin va adoptar per primera vegada l'expressió que havia encunyat el filòsof Herbert Spencer "*survival of the fittest*" ('supervivència del més apte'), que va

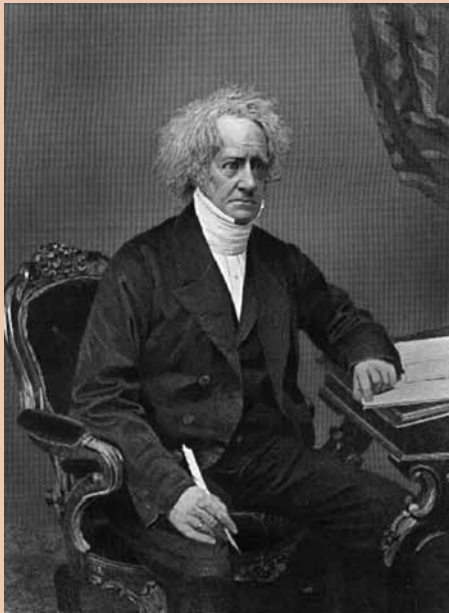

Herbert Spencer

justificar el racisme biològic i sexual. En la sisena, l'edició definitiva, hi trobem diverses al·lusions al Creador, i hi repeteix uns dels paràgrafs més contundents de Darwin sobre Déu quan escriu sobre *les lleis fixades pel Creador a la matèria*. És molt qüestionable la creença segons la qual Darwin va alterar les seves idees per por o pressions: els partidaris del mite Darwin ignoren que, al final del capítol XIV de la primera edició de *The Origin of Species* ja hi apareix la coneguda cita:

Autors eminentíssims semblen estar totalment satisfets amb l'opinió que cada espècie fou creada independentment. Segons el meu parer, s'adiu més amb el que sabem de les lleis fixades pel Creador a la matèria el fet que la producció i l'extinció dels habitants passats i presents del món siguin degudes a causes secundàries, com les que determinen la naixença i la mort de l'individu.

Així, doncs, la idea essencial de Darwin mai no va ser negar l'existència de Déu i de la seva acció en la Naturalesa. Ben al con-

John Herschel

trari. El propi Darwin afirma que la seva teoria s'adiu millor amb el que sabem de l'acció creadora de Déu que la proposta del creacionisme fixista.

Encara que Darwin creia que tot el que hi ha en nosaltres té un origen biològic evolutiu, altres evolucionistes, bons amics seus, com Herschel, Henslow, Rosteix Gray o Wallace, opinaven que la intel·ligència humana responia a un acte creatiu de Déu. A Alfred R. Wallace, el simplista trasllat als homes de lleis que només s'havien revelat com a vàlides per al regne animal, li semblava il·lícit. Tant en la premsa escrita com en un llibre sobre el darwinisme, Alfred R. Wallace va afirmar que els dots intel·lectuals i morals humans no poden provenir de la Naturalesa sinó del món espiritual invisible.

Afred R. Wallace conclou el seu llibre sobre el darwinisme de la manera següent:

Així ens trobem que el darwinisme, fins i tot dut a les seves últimes conseqüències lògiques, no està en

contradicció amb la creença en una part espiritual de la naturalesa de l'home, sinó que més aviat li ofereix un sòlid suport. Ens mostra com es pot haver desenvolupat el cos humà partint de formes inferiors, segons la llei de la selecció natural; però també ens ensenya que posem dots intel·lectuals i morals que no s'haurien pogut desenvolupar per aquest camí, sinó que han de tenir un altre origen, i per a aquest origen només podem trobar la causa en el món espiritual invisible.

El llarg contacte que Wallace va tenir amb tota classe de gent tant a Amèrica com a Indonèsia i Austràlia li va permetre apreciar que tots tenim les mateixes capacitats intel·lectuals innates i que el seu desenvolupament depenia de l'educació i de la igualtat d'oportunitats. Wallace va ser un dels pocs científics no racistes a l'època del racisme europeu.

Així, doncs, seguint Wallace, bé podem afirmar la igualtat radical de les persones humanes i que una cosa és l'evolució de les espècies —teoria que no s'oposa a la fe catòlica— i una altra la dimensió espiritual dels humans.

Daniel Turbón

Caricatura de Darwin

MEDALLA AL MONESTIR DE POBLET

Per decret de la Presidència de la Generalitat de Catalunya del 31 d'agost d'enguany, es va concedir a Poblet el guardó de la "Medalla d'Or" de la Generalitat, "en reconeixement a la seva trajectòria històrica i cultural". Ens parla d'aquest reconeixement el P. Francesc M. Tulla, monjo de Poblet, que ha recollit informació dels documents oficials.

Introducció

El lliurament de la medalla d'or de la Generalitat al monestir de Poblet i a l'Institut d'Estudis Catalans va tenir lloc al Palau de la Generalitat la tarda de l'11 de setembre, amb assistència del President, el Govern i convidats, entre els quals –per part de Poblet– hi havia el pare Abat, monjos, Junta de la Germandat, membres del Patronat, de la Fundació, de l'Arxiu, del Cos de la Noblesa i amics.

Val la pena transcriure el decret pel seu bell i expressiu contingut, atesa la seva procedència: *En l'imaginari col·lectiu de Catalunya el Monestir de Santa Maria de Poblet està associat a un dels moments de màxima plenitud en la nostra història. Poblet ens projecta l'ombra poderosa dels comtes-reis i de la Corona d'Aragó, ens parla d'un passat que ens va llegar una llengua i una literatura esplendorosa, alhora que una tradició política singular centrada en una concepció contractual. Un passat que vam commemorar molt especialment fa dos anys amb els actes del VIII centenari del naixement del rei Jaume I. El simbolisme històric de Poblet, amb la seva condició de panteó reial de la Corona catalano-aragonesa, es reflecteix en la imponent presència del seu conjunt patrimonial declarat per la UNESCO patrimoni universal de la humanitat. Però Poblet és una realitat viva que ha superat les vicissituds de la història per renéixer al segle passat amb el propòsit renovat de ser un ferment de fe i civilització fins a esdevenir de nou un referent cultural i espiritual del nostre país. Així, el monestir de Poblet*

ha assumit plenament la seva missió de transmetre el llegat històric del qual és dipositari i de preservar el patrimoni monumental que l'expressa, a la vegada que ha enllaçat amb la història contemporània en acollir amb renovat esperit de catalanitat l'arxiu del president Josep Tarradellas. Sense oblidar en cap moment la seva vocació fundacional d'esdevenir una força espiritual basada en la voluntat de fer de l'Evangeli una llei de vida i una font d'esperança que la comunitat cistercenca irradia amb la seva proverbial senzillesa i discreció.

Paraules del doctor Josep Maria Bricall i Masip

El doctor Josep M. Bricall i Masip, president de la Fundació de Poblet i membre del Patronat de l'Arxiu Montserrat Tarradellas i Macià, va fer la introducció de l'acte de lliurament de la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya a l'Abadia de Poblet i a l'Institut d'Estudis Catalans. Esmentem a continuació extractes del seu parlament referits al monestir.

Un model de normalitat

Segons el meu parer, les vides més belles són aquelles que es conformen a un model comú i humà, amb ordre, però sense miracles i sense extravagància. En aquestes paraules de Montaigne hi veig un homenatge a la normalitat. I aquest desig de normalitat, penso que traspua en les disposicions per les quals el nostre govern concedeix a l'Institut d'Estudis Catalans i a l'Abadia

Foto J. Bedmar.

Paraules del doctor Josep Maria Bricall

de Poblet la medalla d'or de la Generalitat, la més alta distinció nacional. Aquesta medalla es va crear per Decret del govern de Tarradellas de 17 de maig de 1978 per tal de premiar "mereixements assolits en la difusió i increment del patrimoni artístic i cultural de Catalunya"; un decret posterior de l'1 de desembre de 2004 aprovat pel govern Maragall va ampliar l'abast de la seva concessió.

M'he referit a un anhel de normalitat, no he dit pas una situació de normalitat. No sóc tan forassenyat com per suposar-ho, i menys en aquests moments d'inseguretat jurídica de les nostres Institucions Nacionals. Però com a ciutadà permeteu-me que expressi que el desig de ser normal és la primera condició per a arribar a ser-ho algun dia. I fóra normal que al redós de les nostres Institucions Nacionals, un Monestir – establert a Poblet per decisió del Comte de Barcelona Ramon Berenguer IV fa més de vuit-cents cinquanta anys per a consolidar la Catalunya nova– i una Acadèmia nacional

de Ciències i Humanitats com ho és l'Institut d'Estudis Catalans –creat per Enric Prat de la Riba com a President de la Diputació de Barcelona fa més de cent anys– haguessin tingut una elemental estabilitat i la continuïtat que hom preveia al moment de llur fundació.

Per bé que no ha estat el cas, tant l'Abadia de Poblet com l'Institut d'Estudis Catalans han superat tanmateix les maltempades. Josep Pla ens en dóna les raons en relació a l'Institut: *les institucions creades per Prat foren arrasades dues vegades en un espai curtíssim d'anys. Algunes, poquíssimes, feren la viu-viu clandestinament. Altres no pogueren ser abatudes perquè havien passat a formar part del nostre país.* Heus aquí, en aquestes paraules de Pla, el secret de tan laboriosa supervivència. Com les agulles que les puntaires fan servir per fixar la malla al coixí, institucions com les avui reconegudes conserven i mantenen primer el patrimoni cultural i després garanteixen una continuïtat nacional.

El monestir de Poblet en la Història

El Monestir de Poblet va tenir amb la Dinastia la relació que durant aquells anys fou pròpia dels països d'Europa. Com a mostra prou significativa, els reis d'Aragó i comtes de Barcelona volgueren ordinàriament ser sebollits a Poblet, des que Alfons el Cast hi deixà expressat aquest desig. Però fou Pere III dels Comtes de Barcelona, dit el Cerimoniós, qui va establir que Poblet havia de ser el Panteó dels Reis d'Aragó. El pare Agustí Altisent fa notar que ho féu amb tal contundència que va comminar els seus vassalls i súbdits que no havien de jurar els que serien successors seus com a reis, en començar llur regnat, si abans no havien determinat ser sepultats a Poblet, o bé no es desdeien i revocaven qualsevol ordinació, estatut o provisió en contra. Com en les millors famílies, el seu fill Joan I va desitjar un lloc alternatiu per a les seves despulles; una acció correctora del seu germà Martí I davant del Papa d'Avinyó va deixar inalterat el destí previst pel pare comú.

Fou el mateix Cerimoniós qui va definir el Monestir de Poblet com el *nostre Monestir* pel paper destacat de la Comunitat en la Corona. Els Abats foren almoiners de la Casa Reial des de 1344, tres d'ells presidents de la Generalitat i l'abat Dorda fou designat president del Consell d'Hisenda per Carles III, futur emperador com a Carles VI.

Però la Revolució francesa va desplaçar la titularitat de la sobirania del Rei a la nació i per tant el *nostre* de l'afirmació del rei Pere esdevingué paulatinament un possessiu relatiu al conjunt nacional. Restablerta la Comunitat a Poblet el 1940, la seva recepció a l'actual Catalunya es va produir amb l'arribada del President Tarradellas. L'acabament de les obres del cimbori començat per l'Abat Copons, obra a la qual es va comprometre Tarradellas, va operar com el gra de mostassa esmentat a l'Evangeli segons la

imatge que va utilitzar el llavors abat Esteve per referir-se al procés que s'hi engegaria. En la reunió del govern de la Generalitat celebrada a Poblet el 10 de març de 1980 el president va informar els consellers de la destinació dels seus arxius a aquest Monestir, acte que reblà el següent dia 23 davant de les més altes representacions dels territoris de l'antiga Corona d'Aragó i Navarra.

Consecutivament, el 15 de maig de 1999 el Patronat de la Fundació de la Casa Ducal de Medinaceli a Sevilla va fixar la seu del Consell Particular de Catalunya al Monestir de Poblet. Es tracta d'un conjunt molt complet d'arxius nobiliaris de les famílies més antigues i representatives de la Catalunya medieval, i alhora, dels primitius comtats catalans sobirans. Més de 800 visites a l'Arxiu Montserrat Tarradellas i Macià es completen ara amb les gairebé dues-centes de l'Arxiu de la Casa Medinaceli. (...)

L'acció de govern

Com que la nostra presència internacional no depèn del fet que expliquem fora el que som sinó del que fem sense parlar-ne massa, Abadia i Institut ens han mostrat en aquesta direcció un camí de discreció i d'eficàcia. L'Institut ha estat membre reconegut de la *Union Academique Internationale* des de 1922 i suposo que això va frenar els aspectes més irreversibles de la barbàrie. L'Abadia medieval veié els seus monjos ensenyar a les Universitats de París, Montpeller o Tolosa de Llenguadoc i recentment ha donat als Cistercencs estesos per tot el món el seu Abat General.

Ambdues institucions han nascut o han rebut llur confirmació per una acció de govern, una acció creadora de govern. No cregueu que vulgui ser excessiu: és Bertran Russell, d'altra part ben poc hiperbòlic, qui ens ha remarcat que els impulsos veritablement importants en el món de la llibertat són

els creadors, aquells que ell mateix defineix com accions que suposen la producció d'allò que altrament no existiria i de la qual cosa no en desposseïm ningú. Enfront d'aquestes accions creadores, les accions possessives adquireixen per al propi benefici alguna cosa que ja existeix i que arrabassem o impedim a un altre de poder-ne gaudir.

En destacar avui el Monestir i l'Institut, goso pensar que el govern de la Generalitat es reconeix en els que l'han antecedit –amb diferents denominacions tanmateix– en el regiment de la *res pública*, de la “cosa pública de Catalunya”.

Paraules del pare Abat

Destaquem a continuació les paraules d'agraïment del pare Abat.

M. H. Sr. President i Govern de la Generalitat: Gràcies. A la senzillesa d'aquesta paraula, s'hi afegeixen tota una mena de sentiments diversos. Gràcies. Perquè

vostè, amb el seu Govern, reconeix i ens recorda la nostra vocació fonamental: fer de l'Evangelí una llei de vida i una font d'esperança per a la societat. I això –afegiu encara– amb senzillesa i discreció. Cassià, un Pare de l'Església, artífex de la introducció del monaquisme cenobític a l'Occident, escriu que la virtut principal del monjo és la discreció. Els monjos ja ho sabem, però també agraïm a les persones que ens estimen que ens ho recordin. Hi ha coses a la vida que cal no oblidar mai. Llavors el camí més adient és el record. Gràcies. Però, a més de fer de l'Evangelí una llei de vida, cal viure una fe, cal viure la recerca de Déu, que a la nostra vida cristiana és quelcom tan senzill com estar a la recerca d'una dimensió humana més pregona, dia rere dia. És, també, guanyar riquesa interior i projectar aquesta riquesa, traduïda en esperança per a la societat humana. Viure aquests valors postula

Foto Bedmar.

El president de la Generalitat Molt Hble. Sr. José Montilla lliura la Medalla d'Or al pare Abat

la necessitat d'una comunitat. La fe que vol viure sota la llei de l'Evangelí es resol sempre en una vida de comunitat rica, que acaba en una projecció sobre la societat. Un servei a la societat que d'aquesta forma és cridada a ser millor, més perfecta, més humana. Per això les comunitats monàstiques que han viscut, o viuen avui sota aquesta llei de l'Evangelí, han esdevingut veritables camins de progrés i de cultura, a tot arreu. Per això mateix les comunitats monàstiques són a les arrels d'Europa. N'hi ha prou per adonar-nos-en, de fixar la nostra mirada a la història de la nostra vella Europa. Per això mateix, també, la comunitat monàstica de Poblet ha estat fidel a aquestes arrels, a la seva tradició genuïnament monàstica i ha assumit al llarg dels segles aquest servei espiritual i cultural, que vostè i el seu Govern ens recorden avui i que nosaltres, monjos de Poblet, us agraïm. El record és sempre un bon camí. La concessió d'aquesta medalla és també, per a la comunitat de Poblet, una invitació a la fidelitat a aquesta tradició. Espero i desitjo que Poblet no defraudi mai aquesta invitació la qual, en definitiva –així ho considero també– és una invitació del nostre poble, del nostre país. Senyor President, jo desitjo també en nom de la Comunitat monàstica de Poblet i de mi mateix, mostrar a vostè i al seu Govern la nostra estima i la nostra confiança que aquest gest que els porta a reconèixer un servei religiós i cultural en Poblet, que es resol en humanitat més rica i profunda, sigui també un renovat estímul en vostès els polítics per a renovar el compromís de portar a terme el seu servei polític com un veritable servei humà. Així ens retrobarem en el camí, en un mateix esforç i compromís, amb matisos diferents, és clar, però amb un horitzó comú: una societat més humana.

Paraules del president de la Generalitat

Destaquem a continuació les paraules del president de la Generalitat en cloure l'acte.

En els últims temps el nostre país viu en un estat d'una certa agitació i convulsió. És un temps en què, per moments, les dificultats econòmiques, socials i polítiques de diversa índole que hem d'afrontar alteren l'estat anímic col·lectiu i enterboleixen la visió de futur. Per això crec convenient que sapiguem trobar ocasions per intentar aixecar el cap més enllà dels neguits del present, per reposar l'ànim contorbat i alterat, i per pensar pausadament en el nostre esdevenidor. És en aquest sentit que la commemoració de l'Onze de Setembre també pot ser –més que una diada d'exaltació– una oportunitat per a la meditació col·lectiva. Si més no aquesta és la intenció de l'acte de lliurament de les Medalles d'Or de la Generalitat. En aquesta ocasió es tracta d'un acte de veritable reconeixement cap a dues institucions pregonas del nostre país: l'Abadia de Poblet i l'Institut d'Estudis Catalans. Un reconeixement que comporta una càrrega simbòlica que ens pot ajudar a la reflexió sobre nosaltres mateixos, sobre el nostre destí i les possibilitats que tenim per afrontar-lo positivament.

El reconeixement a l'Abadia de Poblet ens convida a recollir-nos en la profunditat de la nostra història, a conèixer i valorar una de les seves èpoques més esplendoroses i a trobar la perspectiva que dóna força a la nostra realitat nacional i a la nostra voluntat d'afirmar-la, pacíficament, en el context hispànic i europeu.

Poblet és el testimoni contundent de la nostra existència nacional que enfonsa les seves arrels en l'Edat Mitjana. Constitueix una presència que ens mostra clarament com Catalunya no és fruit d'un text jurídic contemporani, sinó una realitat històrica que ha perviscut en el temps, superant tota

mena de vicissituds i de conjuntures adverses. En els orígens de la fundació de Poblet hi ha una llavor de fe i de civilització, com ens va ensenyar el pare Agustí Altisent en la seva història del monestir. Una llavor que, en créixer i donar fruit, va suposar per a Catalunya una nova empenta en el desplegament dels país i al nostre lligam amb Europa. Un lligam que ha configurat el nostre destí i que ha perfilat la nostra vocació. Un destí nacional i una vocació europea, simbolitzats en els llaços indissociables entre Poblet i la Corona catalano-aragonesa, dels quals el Panteó reial en va ser la més viva expressió, a la vegada que ens recorda el nexa d'unió amb les terres germanes d'aquella antiga confederació. Avui l'Abadia de Poblet ha assumit plenament la seva condició de memòria i testimoni privilegiat d'aquella època històrica, de la qual en transmet el llegat i en preserva l'imponent conjunt patrimonial, avalat pel reconeixement de la UNESCO. Com també és destacable la vinculació de Poblet a la institució de la Generalitat, a la qual, durant els segles XV i XVI, va donar tres presidents. I que s'ha refermat en acollir l'arxiu del president Tarradellas. Amb aquesta acció ha acabat per relligar el fil de la història. D'aquesta manera, Poblet ha sabut revifar la seva missió cultural i la seva vocació de servei al país, tot esdevenint un dels imprescindibles llocs de memòria de tots els catalans, que constitueixen la topografia del nostre divers imaginari compartit i col·lectiu.

Tanmateix, la dimensió històrica de Poblet no pot, ni ha d'ocultar la seva genuïna dimensió espiritual. Una dimensió que la comunitat cistercenca projecta amb la sobrietat i simplicitat pròpies del seu estil fundacional. El seu testimoni contracorrent, la recerca humil del sentit de l'existència, i la voluntat d'esdevenir una font d'esperança, depassen l'estricta marc religiós. I interpel·len una societat que sembla defugir de ma-

nera insensata i incomprendible el silenci, la quietud i la introspecció i que no sap massa com refer els vincles de fraternitat. Pare Abat, en aquest reconeixement a la vostra comunitat, veieu-hi també un prec: no defalliu en la vostra contribució al redreçament espiritual del nostre poble, sense el qual el progrés i el benestar materials estarien mancats de sentit. (...)

Els deia, en començar, que aquest acte volia ser una invitació a la meditació col·lectiva de la mà de les dues institucions que avui honorem. La paradoxa d'unir en un mateix acte dues institucions tan diverses en els seus orígens i en les seves finalitats, crec que pot haver servit al propòsit anunciat. Així, hem fet conivre passat medieval i present contemporani, amb la intenció de ressaltar el fil històric que els uneix i relliga. Hem volgut conciliar espiritualitat i ciència, amb el propòsit de subratllar el substrat humanista que les emparenta. Hem volgut conjugar les arrels històriques amb la perspectiva de futur, conscients que es tracta de dos elements imprescindibles del nostre projecte de convivència compartida. Perquè, en definitiva, la Diada Nacional vol representar, per sobre de tot, el sentiment comú i la solidaritat que ens uneix, la que ens ha de permetre renovar constantment la voluntat de construir un futur més just socialment i més ric espiritualment per a tot el poble de Catalunya. Estic convençut que l'Abadia de Poblet i l'Institut d'Estudis Catalans —que avui honorem— seguiran fent la seva contribució positiva i valuosa a l'esforç de tots els catalans i catalanes per conquerir un futur millor.

Francesc M. Tulla

QUÈ ÉS LA INTEL·LIGÈNCIA ESPIRITUAL?

En el darrer terç del segle passat el psicòleg i neuròleg de la Universitat de Harvard, Howard Gardner, va formular la teoria de les intel·ligències múltiples. Darrerament, dins del conjunt d'aquestes intel·ligències, hi ha diversos investigadors que n'identifiquen una d'especial: la intel·ligència espiritual. No s'ha de confondre amb la consciència religiosa, però n'és prèviament la condició. Ens en parla Francesc Torralba, doctor en filosofia i teologia, i professor de la Universitat Ramon Llull.

Quan passejant per la platja al capvespre et preguntes si la teva vida té sentit, quan reflexiones sobre allò que realment té valor en el pas dels dies, quan medites sobre la qualitat de les teves relacions, quan valores retrospectivament allò viscut, quan planifiques els projectes de futur o medites els somnis que aspirem que esdevinguin realitat, la teva intel·ligència espiritual¹ entra en acció.

Quan des de dalt d'un cim, després d'un gran esforç físic, t'asseus i contemples un bell paisatge alpí i t'admires del que la teva visió està assolint, et meravelles de la bellesa que es beslluma als teus peus i experimentes un immens goig estètic, un plaer interior molt profund, estàs desenvolupant la teva intel·ligència espiritual.

Quan tot tornant del treball, en ple col·lapse de trànsit, enmig del caos urbà, t'abstractes, prens distància de la realitat, relativitzes la situació, no deixes que la circumstància devori la teva pau interior i domines el teu fons emocional i mental, la teva intel·ligència espiritual està treballant.

El benestar integral requereix d'un equilibri intel·ligent entre allò emocional i allò racional, entre allò corporal i allò espiritual;

exigeix el conreu de la intel·ligència emocional, una òptima qualitat de relacions i el coneixement d'un mateix; però amb això no n'hi ha prou: requereix, a més a més, l'exercici de la intel·ligència espiritual.

La definició i àmbit

Howard Gardner definí intel·ligència espiritual com la capacitat per situar-se un mateix respecte del cosmos, com la facultat per meditar sobre el significat de la vida, de la mort i el destí final del món físic i psicològic. Quan un pren consciència del fet d'estar viu, de gaudir de la immensa possibilitat d'existir, viu amb més intensitat tots els seus vincles i tot el que experimenta al llarg d'una jornada. La intel·ligència espiritual ens faculta per gaudir plenament de tots els instants, de cada experiència, de cada abraçada, de cada olor, de tot allò que ens succeeix.

Permet accedir als significats profunds, plantejar-nos els fins de l'existència i quines en són les més altes motivacions. És la intel·ligència del jo profund, la que s'enfronta a les qüestions de l'existència i, a través de la qual, cerquem respostes creïbles. Està especialment desenvolupada en els filòsofs, en els artistes, en els científics, però roman

¹ En aquest article condense algunes idees expressades en *Intel·ligència espiritual*, Plataforma, Barcelona, 2009.

Howard Gardner

present en qualsevol persona que s'obri a aquest tipus de qüestions. Ens dóna el poder per transcendir el món físic i quotidià, per tenir una percepció més elevada d'un mateix i del món que ens circumda. Ens capacita a utilitzar recursos espirituals per solucionar problemes de la vida i per comportar-nos d'una manera virtuosa, per assumir les responsabilitats de la vida.

La utilitat de la intel·ligència espiritual

En la vida quotidiana és molt útil el conreu d'aquest tipus d'intel·ligència. Cadascú de nosaltres quan aspira a realitzar un projecte, ha de pensar a fons les traves i les dificultats amb les quals es trobarà. Ha de pensar, talment, si paga la pena aquest fi, si realment omplirà les seves aspiracions de plenitud. La intel·ligència espiritual ens dóna força per transcendir allò immediat i sacrificar-nos per fer realitat els nostres ideals.

Perquè adquireixi la seva màxima esplendor exigeix, com qualsevol altra modalitat

d'intel·ligència, un desenvolupament i una exercitació. La sensibilitat espiritual és, al cap i a la fi, una transformació de la persona i aquesta exigeix una tasca sobre un mateix, un treball sobre el propi jo.

En aquest sentit, la intel·ligència espiritual ens fa més oberts i permeables, capaços de connectar amb el fons dels altres, de sentir-nos part d'un Tot que ens transcendeix. Contràriament al que hom podria pensar, activa la intel·ligència interpersonal i genera un tipus de relacions socials més profundes i penetrants. Una persona espiritualment intel·ligent té una enorme capacitat de connexió amb tot el que existeix, és capaç d'intuir els elements que uneixen, que són subjacents en totes les realitats, més enllà de les individualitats.

El perfil de les persones espiritualment intel·ligents

Quan afirmem que l'ésser humà és capaç de vida espiritual en virtut de la seva intel·ligència espiritual, ens referim al fet que té capacitat per a un tipus d'experiències, de preguntes, de moviments i d'operacions que només es donen en ell i que, lluny de distanciar-lo de la realitat, del món, de la corporeïtat i de la natura, li permeten viure-la amb més intensitat, amb més penetració, penetrant en els últims nivells de la realitat.

Allò que és propi de la dimensió espiritual és la sortida de sí mateix, la penetració en l'estructura de les coses. Permet la fluïdesa i que la persona es desprengui de si mateixa. La vida espiritual no és tancament, encara menys autisme. És tot el contrari: donació i obertura. D'aquí que tingui una especial importància en el pla de les relacions socials. Quan un conrea aquesta forma d'intel·ligència, experimenta el desig de donar allò que és, de contribuir activament al bé de la societat, a desprendre's de si mateix per tal de millorar les coses. És aquí on rau la

El bisbe Pere Casaldàliga

Rigoberta Menchú, premi Nobel de la pau

clau de la felicitat personal. Grans referents de la humanitat l'han desenvolupada en el seu màxim nivell: és el cas de Mahatma Gandhi, de Martin Luther King, de Rigoberta Menchú o de Pere Casaldàliga.

Una persona espiritualment sensible no s'acontenta amb un coneixement superficial de les coses, del món que l'envolta, no en té prou amb una visió panoràmica; pretén anar a fons i en aquest camí descobreix una sèrie d'elements i propietats, de nivells de la realitat que a simple vista li havien passat desapercebuts. La vida espiritual és profunditat, moviment cap al desconegut, interès per allò que roman ocult, pel que és invisible als ulls.

El lloc de la intel·ligència espiritual

Aquesta intel·ligència, tal i com han demostrat els seus màxims teòrics, Zohar i Marshall, a *Spiritual Intelligence*, ocupa, dins de la naturalesa humana un lloc central i dominant. És ella qui dóna el caràcter de la personalitat i de l'autèntica individualitat, qui fa que tots

els estrats estiguin penetrats d'aquest caràcter. És una mena de dinamisme que mou a buscar la plenitud, el perfecte desenvolupament de tot el nostre ésser, la profunditat i el sentit del que fem, patim i vivim.

La vida espiritual, contràriament al que hom creu, no és patrimoni de les persones religioses. Tot ésser humà, només pel fet de ser-ho, és capaç de vida espiritual, de conrear-la. En virtut de la seva intel·ligència espiritual, necessita donar un sentit a la seva existència i al món en el que viu, experimenta la seva existència com a problemàtica i necessita pensar què ha de fer amb ella.

La vida espiritual no es pot ubicar en una determinada dimensió o faceta del seu ésser. Una persona espiritualment intel·ligent viu totes les seves relacions, sensacions, coneixements i experiències des del fet espiritual. No es pot ubicar en una àrea del cervell; engloba la totalitat de la vida humana. Aquesta obertura és conseqüència de la intel·ligència espiritual, de la forma més elevada d'intel·ligència

que s'ha generat al llarg de l'evolució. Aquesta intel·ligència conreada és el perfecte antídota a totes les formes de fanatisme, de sectarisme o de dogmatisme. D'aquí l'especial interès que té el seu conreu en el procés educatiu dels més joves.

Importància de l'espiritualitat

L'espiritualitat és tan inherent a la persona com ho és la seva corporeïtat, sociabilitat o la seva naturalesa emocional. Cap ésser humà pot viure sense aquesta dimensió, especialment si es mou amb fondes motivacions i conviccions. Pertany al substrat més profund de l'ésser humà. L'espiritualitat té efectes en tot l'ésser: en la manera d'interaccionar amb els altres i la vida emocional, física i mental. Una persona espiritualment intel·ligent cerca la profunditat en les relacions, tracta de veure allò que l'uneix a les altres persones i relativitza les diferències. Aquest exercici es fonamenta per a una bona vida familiar, laboral i social, ja que d'aquesta manera se superen les barreres i obstacles que dificulten la fluïdesa comunicativa tant en entorns íntims com laborals i socials.

La reivindicació de l'espiritualitat: un símptoma

La reivindicació del fet espiritual és, sens cap mena de dubte, el símptoma d'un profund canvi de mentalitat en el món occidental, del naixement d'una nova consciència. Està emergint un nou paradigma, una nova sensibilitat espiritual que s'obre camí com a conseqüència de la insatisfacció de la societat materialista i consumista. Comencem a entendre que la felicitat personal no és aliena a la felicitat dels altres, que la connexió profunda entre tots és clau per transformar el món. El conreu de la intel·ligència espiritual serà decisiu per tal d'assolir la unitat.

Francesc Torralba

Bibliografia bàsica

- M. BEAUREGARD, D. O'LEARY, *L'intelligence spirituelle*, La Maisnie-Tredaniel, París, 2008.
- D. CARR, *Rival conceptions of spiritual education*, en *Journal of Philosophy of Education* 30/2 (1996) 159-180.
- J. ERRICKER, *Reconstructing Religious, Spiritual and Moral Education*, RoutledgeFalmer, Londres, 2000.
- H. GARDNER, *La teoría de las inteligencias múltiples*, FCE, México, 1987.
- ÍDEM, *Inteligencias múltiples: la teoría en la práctica*, Paidós, Barcelona, 1999.
- ÍDEM, *Intelligence reframed: multiple intelligences for the 21st century*, Basic books, 1999.
- D. GOLEMAN, *La inteligencia emocional*, Kairos, Barcelona, 1996.
- P. HADOT, *Ejercicios espirituales y filosofía antigua*, Siruela, Madrid, 2006.
- A. HARDY, *The Spiritual Nature of Man*, Clarendon Press, Oxford, 1979.
- M. D. HOLDER, B. COLEMAN, J. WALLACE, *Spirituality, religiousness, and happiness in children aged 8-12 years*, en *Journal of Happiness Studies* (2008).
- J. P. MILLER, S. DRAKE, *Toward a Spiritual Curriculum*, en *Curriculum Inquiry* 46/4 (1997) 239-245.
- D. MILLMAN, *Inteligencia espiritual*, Swami, 2000.
- J. PRIESTLEY, *Spirituality, Curriculum and Education*, en *International Journal of Children's Spirituality* 2 (1997).
- A. ROSSITER, *Developing Spiritual Intelligence: the power of you*, O Books, New York, 2006.
- J. SMITH, *La cara oculta de la inteligencia*, Alianza Editorial, Madrid, 2003.
- A. THATCHER, *Spirituality and the Curriculum*, Casell, Londres, 1999.
- R. J. STERNBERG, *Beyond IQ: a triarchic theory of human intelligence*, Cambridge University, Cambridge, 1993.
- A. WRIGHT, *Spirituality and Education*, Routledge Falmer, Londres, 2000.
- D. ZOHAR, I. MARSHALL, *Spiritual Intelligence. The ultimate Intelligence*, Bloomsbury, London, 2000. N'hi ha traducció castellana: *Inteligencia "spiritual"*, Plaza & Janés, Madrid, 2001.

EL CAPÍTOL GENERAL DE L'ORDE

Durant els primers dies de setembre es va reunir a Roma el Capítol General de l'Orde Cistercenc. Ens en fa una breu crònica el P. Lluç Torcal, prior de Poblet.

L'Orde Cistercenc ha estat reunit en Capítol General del dia 31 d'agost al dia 10 de setembre d'enguany. Aquesta vegada la reunió capitular era esperada amb una certa expectativa car, amb l'inici del Capítol i després de 15 anys al davant de l'Orde, acabava el govern de l'Abat General Maur Esteva i calia escollir-ne un de nou.

L'Abat General és el moderador suprem de l'Orde i el regeix quan el Capítol General no està reunit, ja que aquest darrer n'és l'autoritat suprema. L'Abat General té per missió promoure el bé espiritual i temporal de l'Orde i, entre les facultats que li concedeixen les nostres Constitucions, cal destacar la de visitar les comunitats i confirmar els superiors de les abadies dels abats i abadesses presidents, i els dels monestirs directament incorporats a l'Orde, a més de fer-hi una estada paternal. Aquestes facultats fan que l'Abat General, tot i no tenir poder ordinari per intervenir directament en els assumptes d'una comunitat o congregació concreta, sigui la persona més ben informada de l'estat de tot l'Orde i pugui fer així de vertader pern de la seva unitat.

L'abat Maur Esteva

En aquesta missió l'Abat General emèrit, Maur Esteva, hi ha reeixit més que satisfactòriament. Com li recordà agraïdament un capitular, l'Abat General emèrit

P. Maur Esteva

va centrar el seu govern a fer viva entre els monjos la *Declaració sobre els principals elements de la vida cistercenca actual* i optà decididament pels joves. L'any 2001 va crear per a ells els cursos de formació monàstica, per tal que fos clarament coneguda entre els joves monjos la pròpia identitat monàstica. Aquesta ferma opció per conèixer la pròpia identitat, va ser el motor que li permeté incorporar plenament les monges al nostre Orde i, especialment, als seus òrgans de govern, fins al punt de llegar-nos dues Congregacions completament femenines amb les seves respectives Abadesses Presidents. El seu llarg govern ha resolt brillantment moltes situacions difícils per diverses raons, com ara la de la Congregació de Polònia, la del Brasil o la de Castella mateix.

L'abat Mauro-Giuseppe Lepori

El nou Abat General, l'abat Mauro-Giuseppe Lepori, escollit pel Capítol General amb una amplíssima majoria el dia 2 de setembre, porta al darrera 15 anys d'experiència al govern de l'abadia d'Hauterive a Suïssa, els 5 darrers dels quals, col·laborant estretament amb l'abat Maur Esteva, com a Pare Sinodal i com a membre del Consell de l'Abat General. Tota aquesta experiència i el coneixement que d'ella se'n deriva, n'han fet un òptim candidat a succeir l'anterior Abat General, com va quedar clar en el moment de la seva elecció. Les primeres paraules, els primers discursos del nou Abat General, les primeres intervencions al Capítol, els seus primers gestos i les primeres accions, han confirmat el Capítol en la seva elecció. Es presenta ja com un home que sap escoltar, que coneix bé i estima la identitat de l'Orde, que aprecia els instruments de què l'Orde disposa per refermar i mantenir aquesta identitat i que sap ser causa i garantia d'unitat dins l'Orde, no només per la seva especial situació de coneixedor tant del món francòfon com del món centreeuropeu-germanòfon, sinó sobretot per la seva procedència de monjo d'una abadia diguem-ne tradicional –com és ara Poblet–, dins d'una Congregació mixta i

P. Mauro-Giuseppe Lepori

multinacional que inclou també abadies amb escoles i abadies amb treball pastoral. Coneix, per tant, en la pròpia carn tota la diversitat que configura el nostre Orde actualment a gairebé tots els àmbits i dimensions. D'altra banda, el nou Abat General és una persona força coneguda dins l'àmbit eclesial i ha estat invitat a predicar i donar exercicis en moltes comunitats. És autor també d'alguns llibres que han estat traduïts a diverses llengües. A més parla italià, francès, alemany, anglès i amb una mica de dificultat, el castellà.

Altres temes

L'elecció del nou Abat General era central per al desenvolupament del Capítol, perquè d'ell depenia l'enfocament que havien de prendre els temes a discutir. És cert que aquests temes van ser treballats en les comunitats després de rebre un qüestionari que ens va enviar la comissió preparatòria. Aquest qüestionari tocava temes actuals de la vida cistercenca en les comunitats monàstiques i fou presentat al Capítol General per cada un dels abats i abadeses presidents de les Congregacions. Crec que es va fer un bon esforç per treballar amb sinceritat i en la veritat aquestes qüestions, i d'aquest esforç en va sortir beneficiat tot el Capítol, ja que les discussions van ser molt il·luminadores. L'Abat General, fidel a la seva vocació d'escoltador dels membres de l'Orde, intervenia al final de cada discussió, cloent aquesta amb una bona síntesi del que s'acabava de dir i suggeria línies de treball per fer front als problemes. Tot plegat va permetre que el Capítol General exercís aquella funció auxiliadora que li reconeixen les nostres Constitucions, esdevenint lloc de diàleg i trobament dels superiors de l'Orde per ajudar-se mútuament a governar les comunitats sempre més evangèlicament.

Monestir d'Hauterive

El Capítol va procedir també a l'elecció d'altres oficis, el més important dels quals és el Procurador General de l'Orde, encarregat fonamentalment de les relacions amb la Santa Seu, elecció que va recaure en la persona de qui ha fet de procurador els darrers 15 anys, el P. Meinrad Tomann del monestir vienès de Heiligenkreuz.

L'Abat General va cloure el Capítol General amb un discurs on s'entreveuen quines seran les línies del seu generalat: l'esforç per mantenir i fer créixer la unitat de l'Orde i per viure-hi amb més intensitat la comunió; l'esforç per afavorir la vitalitat de l'Orde en tots els àmbits, i l'esforç per estendre la comunió als nostres germans cistercencs dels altres Ordes.

Finalment cal destacar que el Capítol General va redactar i enviar un missatge final a totes les comunitats, que d'una manera

poètica invita els monjos a viure amb fidelitat la seva vocació monàstica, la crida que Déu ens ha fet a cercar-lo incessantment en la pregària, el treball i el servei dels germans dins la nostra comunitat.

Déu doni saviesa i coneixement al nou Abat General de l'Orde Cistercenc, Dom Mauro-Giuseppe Lepori, per tal que guii el nostre Orde segons la seva divina voluntat!

Lluc Torcal

MONSENYOR JOAN-ENRIC VIVES I SICÍLIA, ARQUEBISBE-BISBE D'URGELL I COPRÍncep D'ANDORRA

Monsenyor Enric Vives passa sovint alguns dies de recés al monestir. Ha aprofitat l'avinentesa Fra Octavi Vilà, monjo de Poblet, per fer-li diverses preguntes.

En el document dels bisbes catalans "Creure en l'Evangeli i anunciar-lo avui amb nou ardor" s'apunta que la nostra societat està marcada per la secularització i el pluralisme, tal com ja havia apuntat el Concili Provincial Tarraconense; també es destaca l'allunyament generalitzat de la fe i de l'antropologia cristiana. El seu lema episcopal és "preparar els camins al Senyor". Com ens cal actuar per ser no sols testimonis de l'Evangeli sinó ser-ho alhora engrescadors en aquesta societat?

Els bisbes catalans hem transmès, a través d'aquest document, que ha estat molt ben rebut, que de fet vivim en un país de missió. No és una novetat, però a Catalunya i a Espanya, hem passat amb pocs anys de ser un país on semblava que la fe estava ben assentada, sobretot perquè la transmissió de la fe es donava dins la família, a l'escola i a la societat mateixa hi havia una transmissió de la fe, a ser un país "de missió". La transmissió de la fe realment ha fet crisi. Aquest és probablement el problema més gran que té l'Església a Catalunya, i a tot l'Occident. Qui anunciarà la fe? Qui tindrà el coratge de testimoniar-la? Com arribarem a totes les persones, al màxim de persones? Algú parla que comencem a ser una Església en minoria. En va parlar el cardenal Ratzinger. I en va parlar el cardenal Van Thuan, dient que ens hem d'acostumar al fet que a Occident, i a Europa més concretament, l'Església estava en minoria. La transmissió en dialèctica amb l'ambient que ens envolta, i que no ens

Monsenyor Enric Vives

ajuda, requerirà la fortalesa de les opcions a prendre, una catequesi més llarga, més aprofundida, més carismàtica, un testimoniatge coherent dels qui vulguin testimoniar l'Evangeli de l'amor, amb una vida més radicalment evangèlica. D'alguna manera se'ns demana que siguem llum enmig d'un món que ja ha començat a perdre els referents del catolicisme.

I, en aquesta mateixa línia, com li van preguntar un cop en una escola, què és, o que hauria de ser i per a què serveix un bisbe?

El bisbe ha de ser un testimoni de la fe i una persona d'esperança, que sosté les comunitats, que uneix, que acompanya, que és coratjós en les dificultats que es poden trobar els creients. Algú amb una mirada més de conjunt, i, per tant, que té una percepció també de les realitats evangèliques que van creixent, que van despuntant. Una característica clau del ministeri del bisbe és estimar, ja que el ministeri pastoral és un ofici d'amor. I ell també és un home de pregària, d'esperança; un home de Déu. Això és molt important. Nosaltres hem de ser col·laboradors de l'alegria de tot el poble de Déu. I en aquest sentit, doncs, ajudar a llegir els signes dels temps en la pròpia història personal i en la història de les institucions i comunitats de l'Església local. Aprendre a llegir el que Déu està ja realitzant, el que l'Esperit ja fa néixer i créixer en el cor dels creients. Cal que sigui una persona que escolta, que dialoga, de qui s'espera que no

sigui massa ràpid -sempre pot passar, ja que tots anem massa de pressa avui dia- i a vegades podria tallar processos o no ajudar a entendre'ls. Un bisbe que exerceixi l'autoritat com Jesús ens l'ha ensenyada, perquè s'ha d'exercir, i que ajudi la comunitat i li sigui una referència clara de Jesucrist. Així mateix, que faci néixer coses, exercint l'autoritat del servei i l'abnegació, animant amb la força de l'Esperit Sant, que tot ho renova.

Si és l'amor de Crist el que ens urgeix a ser testimonis creïbles de l'Evangelí, acollidors de tots especialment dels més necessitats, de ser rostres visibles de Déu (tal com destacava en la seva homília a l'inici del seu ministeri episcopal a Urgell) com portar a terme aquesta tasca especialment en un moment de crisi de valors i de crisi econòmica que afecta tantes famílies que en pateixen els efectes amb desestructuració i manques afectives i econòmiques? La crisi econòmica ve donada per diferents factors, vostè n'ha apuntat un com ara la lògica en què es fonamenta el sistema econòmic de

Vista de la Seu d'Urgell

màxim guany, una doctrina, com va apuntar Joan Pau II, immoral? És immoral el nostre sistema? Com a cristians caldria plantejar-nos una alternativa?

Els homes d'Església, crec que tots els creients, hem de saber també ser profetes en totes les circumstàncies. I això no és fàcil. Amb tot, de cara al que apareix en aquesta crisi en la qual estem immersos, n'hem de sortir amb reactivació i atenció als aturats, però sobretot cal tornar a resituar els valors de la societat, perquè és una crisi també moral, és una crisi ètica. En la mesura que l'economia de mercat fa mal a les persones en la seva dignitat, cal revisar el mateix sistema. En aquest sentit seria lícit definir-la com una crisi immoral. I cal tornar a resituar els valors de la nostra existència.

Hi ha una certa deriva de la globalització i del neoliberalisme. I que caldria, com a mínim, que es tornés a injectar el valor de la justícia social en el sistema econòmic i financer. No només tornar a posar al dia la productivitat dels béns, sinó també com aquests béns solidàriament estan posats al servei de tots, respectant la dignitat de les persones. No tan sols guanyar més. Caldria, per tant, un sentit ètic dels negocis, i no enganyar. Buscar el que és una reputació seriosa. Perquè hi ha hagut molta inconsciència i una gran falta d'ètica en aquesta crisi que vivim. Per això caldria una nova responsabilitat de tots els responsables i dels governs, una nova solidaritat, un nou sentit ètic de la vida en societat. Tot això pel que respecta a l'economia. Algunes veus eclesials han estat molt valentes, sobretot veient com aquesta crisi afectarà tant als països més pobres, perquè tallarà molta solidaritat envers ells. En aquest sentit, en la mesura que sigui un sistema injust, cal remodelar-lo, cal refer-lo. Segurament que als bisbes no ens pertoca indicar solucions tècniques concretes. Convé una reforma del capitalisme i de les institucions asseguradores del sistema que té

la mateixa societat. És un sistema que probablement "pot" servir encara, pot ajudar a produir més i buscar el benestar i el major progrés de la humanitat. Però sempre que la dignitat de la persona sigui respectada, sigui posada al centre, això és el que diu la doctrina social de l'Església.

Els bisbes catalans tenen un tarannà propi davant la societat si els comparem amb els bisbes espanyols en el seu conjunt?

Els bisbes catalans han mostrat, o sembla que han volgut tenir, un to dialogant amb la societat. Un to que ja ve d'anys, que ens mostra que les nostres esglésies diocesanes han volgut estar arrelades a la cultura del nostre país. I alguns documents han estat molt rellevants, com "Arrels cristianes de Catalunya" del qual es compleixen els 25 anys al desembre de 2010, o la mateixa convocatòria i realització del Concili Provincial Tarraconense, amb les seves resolucions. També el document de què hem parlat, "Creure en l'evangeli i anunciar-lo avui amb un nou ardor", i altres que han anat venint. Crec que en el seu conjunt, els bisbes de Catalunya volem estar a prop del nostre poble, servint la nostra societat, sempre des de l'objectiu pastoral d'anunciar-li Jesucrist, de portar-la a la santedat, a la gràcia, a la vida divina, que és el que a nosaltres ens interessa: que tots els catalans i catalanes puguin trobar, a través del misteri de l'Església, la salvació i la vida plena. De fet, que tots els bisbes de Catalunya puguem entendre el nostre poble, captem i estimem la seva llengua i cultura catalana, com també la castellana. I que tinguem una gran sensibilitat pel món de les emigracions successives que han anat venint, tot això crec que hi ha ajudat. També és veritat que el món polític a Catalunya sempre ha tingut una característica de major transversalitat, i ha facilitat que, malgrat els molts moments difícils i els molts desafiaments que tenim al davant, perquè

els tenim, mantinguem actituds de diàleg i de cooperació en tot el que sigui possible, pel bé dels ciutadans i dels creients. Amb el plantejament de fer la proposta de la fe, segons l'ensenyament del papa Joan Pau II, que *"la veritat es proposa i no s'imposa"*.

L'Església catalana convocada a Concili Provincial fa quinze anys per l'arquebisbe Ramon Torrella, va acollir aquesta iniciativa amb il·lusió i s'hi va sentir engrescada. Allí es féu sentir la veu dels qui habitualment no tenen veu davant dels bisbes. Avui són solament tres els bisbes en exercici a Catalunya que van participar en aquell Concili (Barcelona, Solsona i Urgell), i l'actual de Girona que ho féu com a prevere. Què en queda del Concili Provincial Tarraconense? Valia la pena tant esforç en la seva convocatòria i desenvolupament?

Jo crec que el Concili Provincial va ser un pas de l'Esperit per les nostres Esglésies diocesanes. Així ho hem de creure: perquè ens vàrem reunir, vàrem pregar, celebrar l'Eucaristia, i demanar constantment la llum de Déu. Tothom s'hi va poder expressar. Moltíssims grups i moltíssimes parròquies, moviments, institucions... Moltíssima gent involucrada en grups, que després va acabar essent la celebració del Concili. El Concili va tenir un pre-concili i la realització pròpiament dita, i després també tota una documentació i tot un esforç de concreció d'aquelles propostes aprovades. Jo penso que el Concili ha donat prou de si. Quan es van complir els deu anys jo, com a secretari dels bisbes, en vaig fer una relació àmplia del que s'havia aconseguit, del que s'havia treballat i dut a terme. És cert, també, que la vida ha anat variant. Ja fa quinze anys. Per a les generacions actuals tot corre molt de pressa i, per tant, moltes d'aquelles propostes, jo crec que gairebé totes, continuen essent molt vàlides, però podria ser que els accents ara haguessin de ser diferents. Catalunya ha augmentat més d'un milió de per-

sones amb les Immigracions, que ara provenen de molt lluny, han vingut noves religions que aleshores no eren presents. Hi ha una immigració de l'estranger que no era la immigració a què estàvem acostumats, que era més de dintre d'Espanya i catòlica. Per tant, tot s'ha modificat bastant. També la desafecció de molts, les legislacions agressives a la fe i a la moral catòliques, la baixa de vocacions religioses i sacerdotals i la dificultat per a la transmissió de la fe a les generacions més noves, etc, tot plegat fa que, en alguns moments, tinguem uns reptes tan grans que alguns es desanimen. El Concili Provincial va ser un fruit madur de la recepció del Concili Vaticà II. I, a més, va portar també una realització de moltes iniciatives que s'havien anat fent, gestant, en els anys del postconcili del Vaticà II; que van d'alguna manera unificar-se, retrobar-se, en fer eclosió en el moment del Concili provincial. I el Concili, després, ha donat fruit perquè ha engegat realitats, ha mantingut vives les forces. Ha fet que les Esglésies de Catalunya continuem treballant unides. I la seva plena realització és un repte que està aquí.

Un dels punts conciliaris fou l'organització de l'Església Catalana; finalment, donada la llibertat que deixava el text de les resolucions, s'obrí la possibilitat de la Regió eclesiàstica, una possibilitat que semblava que amb el nou ordenament de les diòcesis amb dues províncies eclesiàstiques (Tarragona i Barcelona) estava més a prop. Hi haurà mai alguna concreció en aquest sentit?

Els actuals arquebisbes i bisbes de Catalunya hem ratificat la petició a la Santa Seu que erigeixi la "Regió Eclesiàstica Tarraconense" amb les dues actuals províncies, la qual cosa treu encara un petit obstacle, perquè el Codi diu que les regions han de ser una unió de províncies. I abans era una província i una única arxidiòcesi, directament subjecta a la Santa Seu, Barcelona. Ara són

dues províncies metropolitanes, per tant, estem dintre el previst al Codi de Dret Canònic. Però, deuen haver-hi algunes noves dificultats. Potser la més recurrent és el fet que a Espanya no hi ha cap altre grup de províncies interessat a agrupar-se en regió eclesiàstica, tal com hi havia hagut a Andalusia. Potser pel problema que tenen amb les Canàries i Cartagena, que no formant part de la comunitat autònoma andalusa en canvi formen part d'aquestes dues províncies eclesiàstiques de Granada i Sevilla. El desànim per la creació de la Regió eclesiàstica Andalusia ha fet que Catalunya hagi de ser l'única regió. I suposo que és això el que està sospesant la Santa Seu. I aquí estem ara. Per abreujar-ho: l'actual episcopat ha ratificat la demanda a la Santa Seu que és l'única que erigeix una Regió. Ha estat lent, perquè s'havien d'esmenar els estatuts de la Conferència Episcopal Espanyola, i que contemplessin les possibles Regions. Potser tindríem reconeixement jurídic però potser

es perdria el nom de Conferència Episcopal. El que ens donaria sobretot és la seguretat jurídica per a la coordinació pastoral de les deu diòcesis unides, ja que ara, tot el relatiu a la Tarraconense ho treballem amb la província eclesiàstica Tarraconense i és una certa anomalia per a una realitat eclesial que té més de quaranta anys d'ençà que fou creada la Conferència Episcopal Tarraconense, amb el cardenal Benjamín de Arriba y Castro, i el cardenal Marcelo González, ja que cal recordar que foren ells dos els iniciadors.

Vostè fou bisbe auxiliar de Barcelona, encarregat de la demarcació que seria l'embrió de l'actual diòcesi de Sant Feliu. L'estructura de l'Església a Catalunya respon plenament a la seva tasca amb eficàcia? Està realment lligada al territori? Ens sentim prou esglésies particulars?

Les diòcesis de Catalunya, com moltíssimes d'Espanya i d'altres llocs del món, venim d'una història molt antiga. La nostra estructura de límits -jo així li ho he sentit dir al mateix

Absis de la Catedral de la Seu d'Urgell

President Maragall, que l'envejava de cara a les vegueries, està molt més arrelada a les comarques, a l'orografia, a les zones, als rius i a les muntanyes, del que pot semblar a primera vista. Encara que en l'actualitat ens aparegui un mapa torturat, les diòcesis de Catalunya venim d'una història molt antiga, de segles, i les poblacions tenen la seva pertinença diocesana molt arrelada. Solsona, i d'això ja fa 400 anys, fou l'última desmembrament. Recentment hi ha hagut petits canvis de límits, i el més traumàtic com la divisió de Barcelona i, abans, la cessió a Barbastre-Montsó d'una gran part de Lleida. Sincerament, jo crec que, veient els greus problemes que això acaba comportant a persones, pobles, parròquies, sacerdots..., jo personalment no crec convenient modificar el mapa de les diòcesis de Catalunya. La diòcesi de Lleida, que creuen que ha quedat petita, té gola de territoris veïns, però ja és una gran capital amb tots els avantatges, i no és pas més territori el que tots necessitem, i menys en temps de penúria vocacional per a servir-la.

Com encaixar la laïcitat o aconfessionalitat, també necessàries perquè l'Església pugui dur a terme la seva missió amb llibertat i autenticitat, com convèncer-nos i convèncer que volem llibertat i no pas privilegis?

Les transformacions del món modern han comportat aquesta separació entre Església i Estat, que finalment ha resultat "bona" segons els bisbes francesos han manifestat pel centenari de les dràstiques lleis de 1905. Les seves esferes són distintes i aquest moviment ja arrenca del "*doneu al Cèsar el que és del Cèsar, i a Déu el que és de Déu*". Però, sobretot, l'Església des de la Il·lustració i la Revolució francesa, i de les lleis de separació franceses, amb traumatisme, amb dificultats, però ha anat acceptant aquesta laïcitat. Sempre hi haurà el perill que el món no vulgui tenir cap referència a les lleis ètiques, o que vulgui privatitzar la religió i deixar-la reclosa

en l'àmbit de la privacitat del subjecte. Per tant, quan la laïcitat es dona de forma agressiva, en diem laïcisme, i llavors no està complint bé la seva missió de respecte des de la separació. Està ocupant uns camps que no li pertocuen, o bé està reprimint una dimensió de la persona humana que també s'ha de desenvolupar. Al mateix temps, tampoc a l'Església no li pertoca dictar les lleis per les quals s'ha de regir la societat civil, sinó que són els Parlaments els que ho fan. Però, l'Església pot donar aquell plus d'ànima, aquella visió de valors, de vivències, que vol aportar també a la societat. Per tant, es tractaria que l'Església i la comunitat política col·laborem perquè, a la fi, les persones a les quals ens dirigim són les mateixes persones: uns les ajudaran, les promouran des d'unes dimensions i els cristians, o el món de la religió, des d'una altra dimensió; però ens trobem amb les mateixes persones. Per tant, hem de cooperar, per més que es doni una distinció de fins i de mitjans, i certament ha de ser així, i la distinció aclareix i és bona. Després els cristians podem i hem d'aportar aquest plus de valors, aquest plus de sentit, aquest plus de fonamentació des dels valors religiosos fonamentals de la societat. L'Església està, en aquest sentit, compromesa amb l'aportació de la seva doctrina social i amb tot el que és estar al darrere de la temàtica de la "lleï natural", que creiem que ens ajuda en la nostra relació amb la societat, sense imposar, però sí proposant aquest lloc de trobament entre persones i idees. També poden venir d'uns criteris més laics, i amb persones a qui puguem arribar amb el treball social des de la nostra fonamentació religiosa en Crist.

Ens cal autoevangelitzar-nos, apunta l'esmentat document, un objectiu que ja Joan Pau II anunciava des de l'inici del seu pontificat. Hem avançat? Ho hem fet en la bona direcció? Ens cal replantejar-nos objectius i mètodes?

El Sant Pare proposa que la nova evangelització ha de tornar a fer servir, per un cantó, els nous areòpags, allà on avui les idees circulen, i concretament els mitjans de comunicació social i Internet, però després cal que hi hagi uns testimonis de fe. S'evangelitzarà si hi ha testimonis convençuts i màximament coherents. Si Déu, per a nosaltres, és una realitat important, que nosaltres la manifestem en la nostra vida, en el nostre amor, i en la nostra passió per la veritat i la justícia. I d'alguna manera l'evangelització ha de recollir el que hi ha de bo en el món, ho ha de purificar i ho ha de transcendir, elevant-ho. Aquesta és la gran missió perenne de l'Església.

La seva particular situació, pastor de l'Església d'Urgell i copríncep d'Andorra, el situa en una posició privilegiada per a analitzar el que són les relacions, sempre complicades, entre Església i Estat. Com veu la situació actual a Espanya? És un tema de persones?

De fet, és molt única la missió del Bisbe d'Urgell, ho és també perquè els andorrans així ho han volgut, i el seu Bisbe és Cap de l'Estat. Per tant, presta un servei, que jo sempre he dit que l'uneixo al meu servei pastoral, en la manera concreta de servir les persones a Urgell i a Andorra, el qual significa també col·laborar que ells tinguin un cap d'estat, que és el seu Bisbe. En això és garant de la seva sobirania i de la seva independència; de la seva llengua pròpia, que és el català, de la seva aportació dins la història de les nacions. Per tant el Bisbe, en aquest sentit, presta un servei a la societat andorrana; essent-ne Co-Príncep, juntament amb el Copríncep francès, el President de la República Francesa. Porta maldecaps, però també aporta moltes possibilitats: de trobament amb el món dels polítics, amb les institucions, de contacte amb el país, d'estima per part de la gent que veu que el Copríncep ha estat defensor d'aquesta identitat pròpia,

i en aquest sentit, el Bisbe ajuda, serveix i d'alguna manera és també una dimensió de l'espiritualitat del Bisbe d'Urgell: servir aquesta concreció de compromís polític i social envers Andorra, i des d'Andorra, humilment a la política mundial en general.

A Espanya, l'Església ha d'anunciar allò que, a vegades, la societat no vol sentir, especialment en l'àmbit polític o legislatiu. I en aquest sentit, a vegades dóna una imatge d'anar excessivament a contracorrent. Crec que hem de trobar fórmules per expressar-ho des d'un punt de vista de diàleg real, però alhora valent, que sàpiga dir on hi ha els límits de l'Estat, on hi ha la vida social institucional, i on hi ha la valuosa aportació d'una Església lliure en una societat democràtica i plural. Està costant molt fer entendre aquestes veritats, especialment en les darreres legislatures i també envers molts parlaments autonòmics, que també legislen. Cal posar en el centre la dignitat de la persona i evitar la ingerència de l'Estat en l'educació moral i religiosa dels fills i en altres temes que han estat problema: la despenalització de l'avortament, la desvirtuació del matrimoni, la ideologia de gènere. Aquests i altres temes preocupen i no només pel fet de ser cristians, sinó perquè són temes que toquen la realitat humana, la realitat més bàsica de la nostra societat. Per tant, cal una Església profètica que sàpiga exercir el seu profetisme i que, en alguns moments, ha de ser valenta per oposar-se i dir les coses clares. I té tot el dret democràtic de fer-ho, vetllant d'actuar sempre amb respecte, i certament acceptant que la democràcia s'ha de vivificar, comptant que l'Església, en principi, serà lleial amb el que és legislació d'un Estat, encara que no s'hi estigui d'acord amb tot i que maldi per transformar-ho.

Vostè és membre de la Comissió de mitjans de comunicació social de la Conferència Episcopal Espanyola.

Palau Arquebisbal de la Seu d'Urgell

Sense entrar en casos concrets, quin creu que hauria de ser el paper de l'Església en aquest camp? Què hi pot fer per millorar algunes actituds que a tots ens perjudiquen? L'experiència de Ràdio Estel/Ràdio Principat és "exportable" a altres diòcesis espanyoles?

L'Església té molt d'interès en els mitjans de comunicació social perquè, avui, són importants i també en les comunicacions a la xarxa: és una realitat en augment en el món d'avui. La informació que tenim, la xarxa d'Internet i tot el que significa la comunicació ràpida en qualsevol moment, el facebook i altres... la globalització que tot això impulsa, constitueixen "l'atri dels gentils" com l'ha anomenat Benet XVI. Per tant, l'Església hi ha de ser present, sempre per la seva missió evangelitzadora: anunciar Jesucrist, anunciar la Paraula de Déu, anunciar la vida eterna, anunciar els valors dels Regne. Ara, tot això amb unes metodologies noves, perquè els mitjans imposen també una manera de fer, un criteri nou. I aquesta és l'adaptació. També han de tenir el seu substrat ètic, que els ajudi a fer tot el que ells aporten en favor de les persones i de la seva dignitat, i no en contra. Aquí també hi ha una missió profètica, acompanyadora, per part de la comunitat eclesial, tant dels professionals que estan en els mitjans, públics o privats, com en la informació d'aquests mitjans públics i privats, els continguts, així com en els propis mitjans de titularitat eclesial. La gent s'ha de servir de dues grans maneres: en els mitjans, amb informació i amb veracitat i animant a treballar èticament per una comunicació i informació segons el que

s'adiu a la naturalesa humana i la seva dignitat, i també ha de ser present en el món de la comunicació amb mitjans propis: uns mitjans diríem per comunicar clarament i directament la Paraula de Déu, i tot el que és la catequesi i els documents del magisteri, però també per vehicular els valors que dimanen d'aquest magisteri i d'aquesta doctrina seva. Amb informació però també amb formació i entreteniment. També, amb els seus propis mitjans, tant per transmetre la Paraula de Déu, com per tenir mitjans generalistes. Sempre vetllant perquè no hi hagi contradicció entre allò que prediquem a tots, i el que després realitzen els mitjans que en depenen. Jo penso que ens ha fet mal, a l'Església, quan els comunicadors no estan a l'altura, tant en els mitjans propis, com en els mitjans forans.

Ràdio Principat és un projecte humil, confederat a dintre de Ràdio Estel, perquè anem units. Hem fet i estem fent un gran esforç econòmic. S'ha volgut fer el seu públic, amb una ràdio de continguts breus, clars i ben tractats, sense enfarfegar, i que la resta sigui una ràdio que acompanyi, una ràdio amable, dialogant, cosa que potser no sempre hem aconseguit. No tenim, en aquests moments, unes grans audiències, però es va fent un lloc propi, i cal continuar perseverant-hi. Costa molts diners i aquí la comunitat cristiana no sempre és prou sensible a ajudar. Hi hauria d'haver un major mecenatge perquè treballar avui amb mitjans de comunicació social, com cine, televisió, ràdio, publicacions, comunicadors de prestigi, persones creatives en aquests camps..., això val molts diners i necessitaríem un cert mecenatge. Les diòcesis nostres no podem -diríem- portar endavant molts d'aquests projectes perquè manca de mitjans econòmics.

La seva diòcesi va fer una experiència amb vocacions vingudes d'altres terres. Ha estat positiva? En

quina mesura pot ser això una "solució" a la manca de vocacions autòctones? S'ha produït ja una certa "normalització", més que no pas una revifada, en les vocacions al sacerdoti i a la vida consagrada?

L'Església a Occident, també a Catalunya i a Espanya, viu un moment d'una certa pobresa, d'una dificultat en les respostes generoses a la crida de Déu. Jo estic convençut que Déu crida, però no sé si sabem transmetre aquesta crida, acompanyar-la i ajudar-la, per a cada un dels joves o dels adults. Déu continua cridant i no sé si l'escoltem. L'Església té una gran responsabilitat aquí. Per això una Església està viva si genera respostes generoses a la crida de Déu. Especialment necessitem ministres ordenats; aquesta és una vocació que no pot mancar en l'Església i estem en un moment de penúria. És cert, com a molts llocs d'Occident, que hi ha un moment de foscor, de dificultat en la fe lliurada i en el compromís per sempre, però no en altres llocs. I per això a l'Església ens podem ajudar els uns als altres. Espanya i Catalunya ho ha fet en el passat i encara en el present, enviant molts missioners. Ara potser podem rebre persones d'aquelles Esglésies joves o no tan joves, que vénen a ajudar-nos a Europa, a Catalunya. En aquest sentit, el grup de preveres colombians, o d'altres llocs, que han vingut a treballar pastoralment a l'Església d'Urgell, ho estan fent amb entrega i generositat. Han fet un gran esforç per a inculcar-se en la llengua i cultura catalanes, per servir segons els criteris de la nostra Església i de Catalunya i, per tant, són d'admirar. També és cert que les circumstàncies han canviat: semblava que Catalunya no tindria mai aquesta onada immigratòria tan alta, de més d'un milió de persones en els últims sis, set, deu anys... i per tant també serà normal que, en la mesura que tindrem catalans que seran originaris d'altres terres i cultures, no només de la resta d'Espanya, sinó d'altres

llocs del món, també hi hagin vocacions i per tant consagrats i sacerdots que provinquin d'aquests llocs a les nostres comunitats i als nostres monestirs.

Vostè visita periòdicament Israel i Palestina, la terra de Jesús, on la situació actual torna a ser complicada i alhora es manté l'esperança. Com la veu? Quina solució internacionalitzada pot existir? Què hi pot aportar l'Església?

Jo participo com a representant de la Conferència Episcopal Espanyola, en unes reunions anuals al gener de la Coordinadora de Conferències episcopals en ajuda de l'Església a Terra Santa. Són trobades auspiciades per la Santa Seu, de suport i ajuda als cristians de Terra Santa, als bisbes d'allà i a les seves comunitats. La de l'any 2009 va coincidir amb els atacs a Gaza. Fou un moment dur, colpidor, terrible, perquè fou una guerra molt dura i terriblement devastadora. És veritat que Hamàs, a l'interior de Gaza, estava dificultant molt qualsevol relació, perquè tiraven coets a la zona Sud, però hi hagué una gran desproporció que ha resultat una gran injustícia contra el poble palestí. I, per tant, quina és la solució? Es podrà arribar a solucions de pau? Ara que es volen reprendre les converses de pau sembla que la proposta més viable passa perquè es pugui arribar a dos Estats, que es reconeixin mútuament, puguin conviure en pau i que la ciutat de Jerusalem gaudeixi d'un Estatut internacional que la faci de tots, perquè és la ciutat santa per als cristians, els jueus i els musulmans. Aquesta seria una visió una mica teòrica, després el que constatem és que els odis estan molt a la primera línia. Que no hi ha un govern prou fort a Israel. Que molts d'aquests atacs han estat causats per la por, l'anhel de seguretat... També es constata un tancament dins la societat israeliana, i una gran divisió a la societat palestina, entre faccions, i altres grups. Israel està molt dependent dels grups ultraortodo-

xos, i es reprenen els assentaments, especialment a la Jerusalem Est. I alhora un President d'Al Fatah i un Parlament dominat pels qui van guanyar les eleccions, Hamàs... Hi ha una guerra que dura des de fa més de seixanta anys, i per tant hi ha molts odis covats, molts interessos divergents. De tota manera, el Papa hi ha anat, i nosaltres, quan hi anem, volem aportar la llavor de la pau. Una llavor que tendeixi a fer ponts entre aquestes cultures i aquestes nacions oposades. Cal fer justícia, cal reparar els danys fets, cal donar oportunitats perquè es puguin refer, que hi puguin haver uns governs forts, que puguin arribar a pactar, que abandonin totalment el terrorisme. I que excloguin la desaparició d'Israel per part dels altres. Jo crec que seria molt important una pressió internacional, concretament d'Estats Units, el Regne Unit, i la Unió Europea, de Rússia i de les Nacions Unides. Tota la comunitat internacional s'hi hauria d'implicar i també els veïns d'aquella regió. És cert que en aquests moments, a Israel i a Palestina, hi conflueixen tots els problemes que el món d'avui dia té plantejats: com els de nord-sud, est-oest, de religions, d'home-dona, dels més pobres, i d'unes tecnologies molt simples, i les tecnologies més sofisticades, de l'armament de les pedres, amb l'armament atòmic. Allà s'hi troba tot això, és una regió on tot hi conflueix i que fa molt difícil una solució massa simple. S'haurien de donar passos i tenim l'esperança que l'administració Obama vulgui prendre's aquest tema seriosament, i que també els veïns vulguin afavorir els polítics moderats. La minoria cristiana, que està present a Palestina i Israel, és una minoria molt ferma. La seva gran temptació és de marxar, d'emigrar. Per tant, hem d'ajudar-los molt, amb la nostra pregària i el nostre suport, essent la seva veu enmig de les nostres societats d'Occident, perquè ells no tenen veu. Ajudar-los que siguin ferment de pau, de reconciliació i de respecte per als

altres. I sobretot amb ajudes concretes per a escoles, parròquies, matrimonis joves, estudis i beques per als seus seminaris, pels seus sacerdots. Sobretot no deixar d'anar-hi! Perquè una de les maneres més grans que tenim d'ajudar-los és amb els nostres pelegrinatges. De fet, s'hi pot anar, i val la pena d'anar-hi, perquè se'ls ajuda i al mateix temps ells veuen que tenim interès per ells, que no els hem oblidat. I sobretot perquè la visita a Terra Santa --com digué el Sínode sobre la Paraula de Déu-- és el cinquè Evangeli.

En aquesta línia de la immigració, amb la multiculturalitat que implica, ens afecta com a cristians en una Europa de fortes arrels cristianes, ja fa molts anys apuntades pels nostres bisbes respecte a Catalunya. Com ens cal replantejar-nos el risc del seu desarrelament no sols religiós sinó també cultural?

L'Església a Catalunya ha fet un treball molt generós d'acollida del món immigrant. Ho ha fet des dels darrers cent anys, o més. I ho ha fet jo crec que molt valuosament, molt obertament, tant les primeres onades immigratòries com sobretot les de la segona meitat del segle XX, com aquesta de final del XX i primers del XXI, en què ja vénen d'altres llocs del món. Per tant cal agrair el gran esforç d'acollida realitzat per les nostres comunitats. Ara s'ha de tornar a fer. Hem de tornar a dir que hem d'acollir els que són forasters, que hem d'ajudar aquells que es volen integrar aquí, cordialment. Per tant, donar-los els mitjans. Els hem de reclamar també que vulguin venir a cooperar en unes esglésies que ja vénen d'antic. No que ells hagin de renunciar a tot i admetre només el que hi havia, o nosaltres hàgim de renunciar a tot el que hi havia, per admetre tot el que és nou. Crec que així ha estat a Catalunya, i així ha estat amb les grans onades d'immigracions a tot el món. Sempre els nous aporten una vitalitat, aporten unes coses pròpies que acabaran barrejant-se

amb tots els valors que ja hi havia en una Catalunya —diguem-ne— més tradicional, més feta. És un repte, un desafiament que tenim al davant, com ho facilitem, com ho anem assumint, com ens ajudem els uns als altres. Sense discriminacions tenint paciència, hi haurà alguns freqüentats, hi haurà algunes dificultats, potser sí, perquè venim a vegades de cultures que no són les mateixes, que tenen els seus accents referencials. Però jo estic convençut que Catalunya se n'acabarà sortint. I per tant l'Església que és a Catalunya també; així ho esperem, serà en aquest sentit un element d'estímul, un capdavanter. I així ja és, en moltes parròquies, en moltes escoles catòliques s'està donant aquesta acollida real a tots els forasters que han vingut a viure i a treballar aquí, a fer-se catalans d'aquí. A més, jo estic convençut que hi aporten valors, que ens aporten els seus valors, i que també rejueniran les nostres parròquies, les nostres esglésies.

L'aixecament de l'excomunió a determinats membres de la Fraternitat de sant Pius X fou polèmica i va despertar expectació. Fidels al Concili Vaticà II, ¿fins on ha d'arribar la generositat en bé de la unitat?

Quan a mi em van fer bisbe, em van donar un consell: Quan el discrepant doni un pas d'acostament, tu n'has de donar tres. Jo crec que l'Església, a través de la persona del Sant Pare, ha estat generosa i que és important ser generós amb aquests germans que, volent ser catòlics, tenen unes dificultats immenses amb el Concili Vaticà II. Per les ordenacions d'aquests quatre bisbes, i el que els va ordenar, havien quedat excomunicats; de fet ells s'havien excomunicat. El Papa Benet els aixeca l'excomunió, com Pau VI i Atenàgores es van aixecar l'excomunió: però això no vol dir que els bisbes ortodoxos de cop han esdevingut bisbes catòlics, o bé han acceptat tots els Concilis. I de fet la desunió ha continuat. Esperem que ara no sigui així,

esperem que amb aquests grups que són, i volen ser, molt catòlics, potser amb una exageració en alguns camps, doncs, el que el Papa ha fet és aixecar-los allò que podria ser més adjectiu, permetent, com a extraordinari, el ritu de la missa segons el missal de Joan XXIII, que és el de sant Pius V, amb alguna petita reforma, menys per la Pasqua, però que puguin celebrar amb el ritu de St. Pius V, com hi ha d'altres ritus a l'Església: el ritus catòlic, milanesos i d'altres; que pogués ser com una variant del ritu. Hi continua havent un únic ritu, amb la forma extraordinària i ordinària. Serà una forma extraordinària de l'únic ritu de l'Església llatina, ja que l'ordinari continua essent el que és més majoritari en l'Església. Per altra banda, que el llatí, com era i continua essent una llengua que es pot fer servir amb major assiduitat a les celebracions del que ho era. Si ells volguessin que també ho puguin fer-ho tot en llatí. Però, certament, el que em sembla que la Santa Seu no vol fer són concessions en l'acceptació del Concili Vaticà II. I aquesta serà una de les dificultats més serioses.

Com va començar la seva ja molt llarga relació amb Poblet? Quins dels monjos que ha conegut recorda amb especial interès?

Jo vaig venir a Poblet l'any que vaig entrar al seminari, el 1965, amb el meu vicari, que em va portar aquí per a uns dies de recés. Llavors hi havia fra Bernardí a l'hostatgeria, un monjo famós, tremendament simpàtic i viu. Els altres monjos no els coneixia tant. Després, ben aviat, ja de seminarista, vaig venir sovint i ja hi havia el pare abat Maur Esteva, i ens vàrem fer amics, així com amb alguns membres de la comunitat. I així hem anat coneixent-nos amb molts dels que ara formen la comunitat de Poblet. Aquests darrers anys he pogut venir menys. Aquí em vaig preparar per a rebre l'ordenació diaconal, i per a rebre l'ordenació presbiteral.

I sempre m'ha agradat la vida d'aquest monestir, dels monestirs en general i d'aquest en concret: tot el que és aquest oasi, aquest lloc de Déu, aquesta font d'aigua viva, on es viu la Litúrgia, on es viu sota la Regla, tan madura, i que fa madurar tant, de sant Benet, on es viu l'amor a la cultura i al país, on hi ha una fraternitat senzilla, com la que he trobat sempre a Poblet. Crec que un distintiu bonic de Poblet és que els monjos són oberts i generosos; no empipen els hostes, i això també és una cosa molt bona: se'ls deixa que vagin fent, i si l'hoste ho demana, li ofereix ajut i discerniment. I després tot el monument del monestir del Cister a Catalunya, amb les sepultures dels nostres reis; i tot el que Poblet ha representat i representa per a la història del país, també atrau a un jove, també atrau a un sacerdot, i també atrau a un bisbe. Per tant, aquí he passat moments molt intensos i tinc molt bones amistats amb molts membres de la Comunitat. L'últim que m'han demanat és que els prediqués els "exercicis" (2009), ajudant la comunitat a fer un camí més delerós cap a Déu. Ha estat una responsabilitat per a mi i alhora un gest d'amistat que m'ha fet bé també a mi mateix.

Què ens demana un bisbe als monjos que siguem, que aportem a l'Església d'avui? Quina ha de ser la tasca específica dels monestirs?

El monjo ha de ser tot de Déu! La seva vida indica el sentit de Déu, de la seva grandesa, la importància de l'amor de Déu, de conèixer-lo, d'estimar-lo i de no negar-li mai res. Haurà de ser molt generós, decidit en el perdre la vida per a poder obtenir el Regne de Déu i viure en comunió amb Déu. Aquestes grans veritats, amb la humilitat, l'hospitalitat, viure la Regla, amb austeritat de vida, una vida tota ella regulada, timbrada per la pregària i el treball. El gran ideal benedictí del "pregar" i "treballar" en co-

munitat, ajudant-se, joves i vellets. Joventut ferma i decidida, i gent gran madura, que ha madurat amb la vida i amb les proves. I que prega i es lleva molt d'hora, i va al cor, amb la comunitat. Totes aquestes dimensions: l'amor a la cultura, a l'art... que molts monjos són celebritats del país, encara que a vegades el país no ho reconegui. I tot això és el que fa estimar un monestir. I això és una realitat: no només aquí, sinó aquí i a tot Europa i al món. Per tant, un monestir és un do de Déu a l'Església i és un do de Déu a la humanitat, una font que sempre brolla i calma la set dels assedegats de pau, d'amor, de veritat, de silenci, de bellesa... de Déu!

Què li pot dir un bisbe d'avui als cristians laics vinculats al nostre monestir? Què els hem d'aportar els monjos i quin paper poden tenir ells en la nostra societat com a laics coneixedors i amants del carisma cistercenc?

La Regla de sant Benet és un monument de l'espiritualitat d'Occident, però sobretot de l'espiritualitat de l'Església. I jo crec que també els laics, com els sacerdots i els bisbes, hi poden aprendre. La Regla la viuen els monjos, i la Regla no és un llibre, encara que ho sigui; la Regla ha de ser cada monjo, mirant de ser ell una Regla viva. Per tant els laics, apropant-se al monestir, també han de poder traduir els valors de la pregària, de la unitat i l'absolut de Déu que ens unifica en el seu amor. De la joia de servir-lo i de lloar-lo. De no tenir una hora per a tu, sinó totes per a Déu. Que el teu temps estigui –diríem- ple i tot ell recorregut com un fil d'or per la presència de Déu. Viure sempre a la presència del Senyor. Aquest ideal, el laic l'ha de mirar de traduir en la seva vida ordinària, enmig del treball, de la família i a la vida política i social del seu propi país. Jo crec que els monestirs, en aquest sentit, han estat una escola també d'humanització per a tots els que s'hi han acostat.

LA BIBLIOTECA DE PERE ANTONI D'ARAGÓ A POBLET

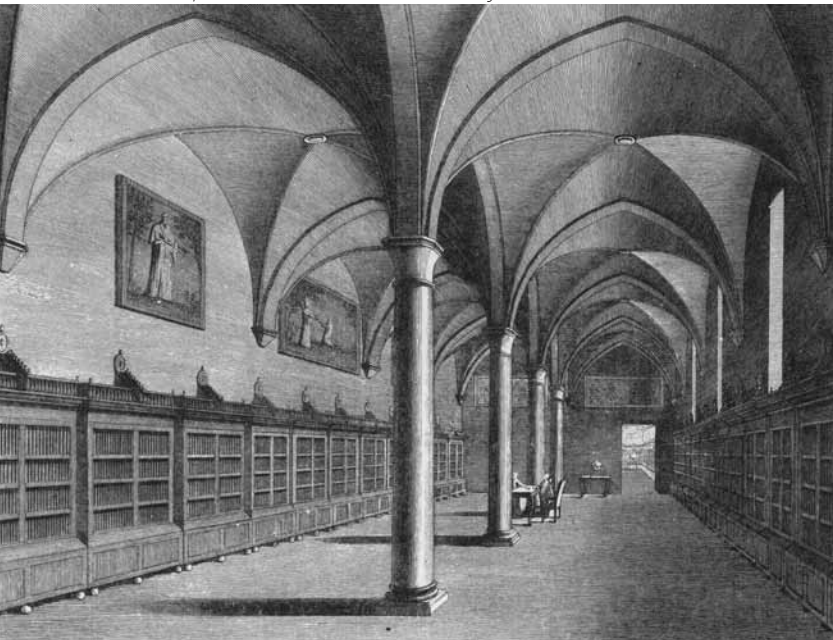
La portada de la revista reproduïx un dibuix de la biblioteca del monestir realitzat abans de l'exclaustració per Alexandre Laborde. El P. Jesús M. Oliver, monjo de Poblet, ens parla d'aquest racó entranyable del cenobi.

La Portada

La imatge del dibuix de Laborde ens mostra d'una manera aproximada l'aspecte que tenia l'antiga sala de monjos del segle XIII condicionada al segle XVII per contenir la biblioteca del virrei i membre de la casa de Sogorb i Cardona, Pere Antoni d'Aragó (1611-1690), donada al monestir, com tants d'altres objectes decora-

tius i litúrgics amb què va voler significar la seva gran estima per Poblet. Hi veiem els mobles portats d'Itàlia que contenien els llibres. També s'hi veuen uns quadres dibuixats, i potser deguts a la imaginació del gravador, perquè sabem que en aquest recinte hi havia uns retrats del virrei i de la seva esposa Anna Caterina. Al fons es veu la porta que comunica amb la segona sala,

llavors biblioteca ordinària de la comunitat. Aleshores la porta era al mateix nivell, si bé el dibuixant –conscientment o no– oblida el canvi de nivell del segle XVIII. La porta actual de mig punt és fruit d'una restauració moderna. Cal assenyalar com al mur de ponent no hi ha cap vestigi de les finestres que havien estat tapiades al segle XV quan l'abat Joan Martínez de Mengucho (1413-1433) edificà adossat a l'exterior el noviciat del qual encara avui veiem la galeria del claustre que el sostenia. A les fotografies antigues es pot veure com el conjunt de la sala va

Dibuix de la sala de monjos, biblioteca de Pere Antoni d'Aragó a principis del S.XIX segons Laborde.

Pere Antoni d'Aragó (1611-1690)

aguantar bé el temps d'abandó encara que totalment despüllada de qualsevol decoració si exceptuem unes falses claus de volta de fusta que podem contemplar al museu del palau reial. El P. Jaume Finestres a la seva *Historia de Poblet* (volum I, disertación XII) ens descriu com era la llibreria que va arribar pràcticament igual a finals del segle XIX. Diu: *Dividen la cuadra en dos naves cuatro columnas de piedra, pintadas de jaspes a lo natural, así como también lo están los arcos y cruzados de la bóveda, quedando todo lo demás cubierto de yeso muy blanco. Entre los cuadros que adornan las paredes se miran los retratos del excelentísimo señor don Pedro Antonio de Aragón y de su esposa doña Ana Catalina de Lacerda, duques de Segorbe y Cardona y singulares bienhechores del monasterio, que, entre otras memorias dieron los tomos de dicha librería, que son en número 3750, todos de rica encuadernación uniforme. De un cordobancillo encarnado muy fino, con perfiles, rosetas, hojas, título del libro, escudo de armas y nombre de Su Excelencia dorados.*

Están los tomos repartidos en 30 estantes grandes de ébano, sentados sobre pedestales de la misma madera, con sus puertas y cerrajas, dádiva también de Sus Excelencias. Y aunque los libros están cerrados en los estantes, como las puertas son de vidrios cristalinos de Venecia, permiten verlos y aun leer con distinción los títulos.

5. *En medio del frontis de las dos navadas, se mira una devota imagen de Cristo crucificado, puesta dentro de un escaparate parecido a los estantes, y a sus dos lados las dos esferas en dos globos sentados sobre pedestales y éstos sobre dos bufetillos. A la mano derecha hay una puerta muy capaz para entrar en otra librería contigua, que llamamos "Librería antigua", la cual, aunque años atrás contenía solos 3680 tomos, como en tiempos modernos se han añadido muchísimos a expensas del monasterio, y se van añadiendo de continuo algunos otros de los despojos de los religiosos, va creciendo de cada día el número de los tomos. Están colocados en estantes de madera ordinaria, pintada de color de nogal y sus encuadernaciones por lo general son comunes. La pieza no es tan espaciosa como la sobre referida, porque si bien tiene de ancho las mismas trece varas y media de largo tiene solas dieciséis varas, aunque dividida también en dos naves por columnas, y tiene dos ventanas que le franquean la luz.*

Hem de remarcar que el nombre de volums no correspon als 4322 que ens donen Jesús Domínguez i el P. Agustí Altisent, potser per una confusió en l'índex del 1732 de 148 pàgines i dividit en tres seccions on hi ha una certa dificultat per saber el nombre exacte d'obres. També quan ens parla de la *Librería antigua* hem de pensar que l'actual segona sala de la biblioteca estava llavors partida a la meitat, a l'alçada de la segona columna (n'hi ha tres) per un mur els senyals del qual encara avui són ben visibles.

La Biblioteca

L'abat Pere Virgili (1688-1692) va condicionar la llibreria donada el 1678 pel vir-

Arxiu de Poblet

La sala del monjos, antiga biblioteca, als inicis del S.XX, abans de la restauració

rei Pere Antoni d'Aragó, de 4322 volums, a l'antiga sala de monjos. Per això obrí al locutori de monjos una porta, no sense grans dificultats perquè el mur és molt gruixut i dur. Arranjada la sala es col·locaren els armaris amb els llibres que fins llavors havien estat dipositats provisionalment al refector de la carn (antiga nau de la infermeria).

La biblioteca estava formada per un gran nombre de llibres de molt diferent qualitat. Tots ells, però, estaven relligats amb pell vermella i l'escut del virrei gravat a les cobertes. Els llibres salvats de la destrucció del segle XIX són famosos i preuats entre els

bibliòfils sobretot per aquesta relligadura. Aquesta diversitat en la qualitat ens fa pensar com diu Jesús Domínguez que:

No sorprende, pues, que, visto a través de su biblioteca, descubramos en Don Pedro Antonio más al bibliómano que al bibliófilo, y más que al erudito o al hombre de letras, al opulento "dilettante" para quien los libros pueden significar muchas cosas, pero entre ellas, desde luego, un motivo más de ostentación suntuaria. (Boletín Arqueológico de Tarragona, XLVIII pàgs. 37-53, Tarragona, 1948).

Mereix particular menció el *Martirologi d'Usuard*, avui al Museu de Girona, que és sens dubte el llibre més important de la col·lecció, escrit i decorat amb una riquíssima orla de miniatures del segle XIV a la Bohèmia. Havia pertanyut a la reina Cristina de Suècia que morí a Roma el 1655. Això faria possible l'adquisició a Itàlia del llibre per part del virrei de Nàpols. A l'exclaustració el P.

Josep Miravall se l'emportà i el

diposità al monestir cistercenc de Santa Maria de Cadins (Girona), on vivia de capellà. Salvat providencialment el juliol de 1936 de la crema, va passar després al bisbat que el va dipositar al museu diocesà.

Eduard Toda parla de diverses biblioteques. Sabem que al segle XIV el rei Pere III va manifestar la seva voluntat de donar els seus llibres a Poblet i crear una llibreria reial. No sabem fins a quin punt això es va realitzar perquè al lloc on volia construir-la, el sobreclaustre, no hi ha cap senyal d'aquesta construcció.

En el dissortat segle XIX Jacint Pla, el *Xafarrucs*, de Reus era l'encarregat de recollir dels monestirs i convents exclaustats els béns mobles i de portar-los al seu magatzem on reunia els "béns nacionals" confiscats. Una gran part de la biblioteca de Poblet va ser dipositada en uns cups on, segons Toda, hi havia *més de dos pams de vi dolent* amb el devastador resultat que hom pot suposar i només una quarta part dels llibres es van poder recuperar. Una trista fi per a l'excel·lent biblioteca de Pere Antoni d'Aragó. Avui els llibres recuperats estan dipositats en diverses biblioteques públiques i privades. A Poblet després del retorn dels monjos tenim actualment 124 exemplars entre impresos i manuscrits, i dels quals un incunable. A les darreries del passat segle una trista nit d'estiu la biblioteca va sofrir un robatori en el decurs del qual foren agafats 37 volums dels quals 32 impresos i 5 de manuscrits que caldria afegir als anteriors i que encara no han estat recuperats.

En els nostres dies cal assenyalar encara el lliurament al monestir per part del president Tarradellas de la seva biblioteca i arxius que també han fet de reclam per tal que altres persones donessin a Poblet les seves pròpies biblioteques amb el corresponent enriquiment espiritual i patrimonial del monestir.

Jesús M.Oliver

Raymond S.A.

L'actual biblioteca restaurada el 1946

CRÒNICA DE LA COMUNITAT

De maig a octubre de 2010

Maig

Dia 2, diumenge: El P. Prior ha anat a Viena a l'Institut d'Òptica Quàntica i Informació Quàntica per a qüestions relacionades amb el Projecte STOQ.

Dia 4, dimarts: A la tarda, el P. Abat i el P. Josep M. Recasens han anat a Lleida a fer la presentació de la Germandat de Poblet. Ha estat un acte a la Universitat de Lleida en el qual s'ha presentat el llibre de José Antonio Peña Martínez "Martí I l'Humà, un rei sense hereu: l'últim monarca català enterrat a Poblet", publicat recentment dins de la col·lecció "Scriptorium Populeti". L'acte s'ha clos amb un sopar al qual han assistit diverses personalitats de la ciutat.

Dia 6, dijous: El P. Maties Prades ha anat a Tarragona per participar en una reunió del Consell del Presbiteri de l'Arquebisbat.

Dia 7, divendres: Aquest vespre el P. Prior ha tornat del seu viatge a Viena.

Dia 8, dissabte: Ha tingut lloc al Palau de l'Abat la Jornada d'estudi de la Fundació Poblet sobre el tema "Models educatius". En aquesta jornada hi han participat Joaquim Prats, catedràtic de la Universitat de Barcelona i especialitzat en l'estudi dels sistemes educatius, Xavier Aragay, director general de les escoles Jesuïtes Educació, Javier Melgarejo, director de l'escola Claret de Barcelona, Cristòfol-A. Trepà, catedràtic de la Universitat de Barcelona i autor de diverses publicacions sobre eines i materials d'aprenentatge de Primària i Secundària, Rosa Flos, catedràtica de la Universitat Politècnica de Catalunya i directora d'Aula Escola Europea, Valeri Mallol, director de l'I.E.S. Ronda de Lleida, i Josep Menéndez, director general de la Fundació Joan XXIII.

Dia 10, dilluns: El P. Abat ha anat a València a apadrinar una rosa amb el nom del monestir de Poblet.

Dia 11, dimarts: Ha visitat Poblet el superior del monestir budista de Sakya Tashi Ling, situat al Parc Natural del Garraf. Es tracta de Josep Riu —el lama Jamyang Tashi Dorje—, antic alumne del P. Francesc Martínez-Sòria al col·legi dels Escolapis del carrer Diputació a Barcelona; l'acompanyava el seu secretari. Ha dinat amb la comunitat al refectori i ha participat a la recreació, on ha respost les preguntes que li han fet els monjos.

Dia 16, diumenge: Al matí uns joves escoltes han fet la promesa escolta a la plaça del monestir després d'haver participat a la missa conventual.

A l'hora de Vespres ha arribat al monestir la creu de les Jornades Mundials de la Joventut. Ha estat rebuda per la comunitat davant de la façana de l'església i ha estat portada fins al presbiteri per sis monjos. Les Vespres han estat presidides per Mons. Jaume Pujol, Arquebisbe de Tarragona. Acabades les Vespres la creu ha estat venerada per la comunitat i els fidels. Aquesta creu està fent un recorregut per totes les diòcesis d'Espanya fins arribar el proper mes d'agost de l'any 2011 a Madrid on se celebrarà la XXIV Jornada Mundial de la Joventut.

Dia 17, dilluns: Ha tingut lloc a Poblet el VIII Capítol de la Congregació Cistercenca de la Corona d'Aragó. Sota la presidència del P. Abat Josep Alegre hi han participat els delegats de Poblet (P. Lluç Torcal, P. Jesús M. Oliver, P. Francesc Tulla, F. Xavier Guanter i F. Rafel Barruè), de Solius (P. Prior Enric Benito, P. Jaume Gabarró i P. Josep Peñarroya), de Vallbona (M. Abadessa Anna M. Camprubí, M. Frederica Roquet i M. Glòria Nogué) i de Valldonzella (M. Priora Núria Illas i M. Felicitat González). En aquest Capítol s'ha aprovat un "Estatut per als oblats i per a les oblates regulars i els donats i les donades de la Congregació Cistercenca de la Corona d'Aragó", així també com algunes modificacions en les Constitucions de les monges de la Congregació, que han de ser sotmeses a l'aprovació de la Santa Seu.

Dia 19, dimecres: Pasqual Maragall, ex-President de la Generalitat de Catalunya, ha visitat Poblet. Ha participat al rès de la Sexta a la capella de sant Esteve i després ha dinat amb el P. Abat.

Dia 20, dijous: A la tarda, el germà Christian Almada ha donat una conferència sobre el Papa sant Gregori el Gran.

El P. Abat ha signat la recepció de l'obra de la nova hostatgeria.

Dia 21, divendres: Al llarg de tot el dia hi ha hagut al Palau de l'Abat unes jornades sobre el creixement personal, organitzades per Aprodisca.

Dia 22, dissabte: Avui hi ha hagut una ofrena floral a la tomba del rei Martí l'Humà.

Al vespre el P. Prior ha presidit la vetlla de la Pentecosta al monestir de Vallbona.

Dia 23, diumenge: El P. Prior ha presidit la missa de cloenda del centenari de la fundació de l'escola de les Vedrunes de l'Espluga de Francolí.

Dia 25, dimarts: F. Rafel Barruè, F. Antoni Carles López Rubio i el postulant Borja Peyra han anat a Toledo per participar en un curset sobre agricultura ecològica.

Dia 27, dijous: El P. Abat ha anat al monestir de les Avellanes per participar a la Reunió d'Abats i Provincials de Catalunya.

Dia 28, divendres: F. Marc Vallès ha anat a Tarragona per participar a la reunió del Consell Pastoral de l'Arquebisbat.

Dia 30, diumenge: Josep Piqué, President de Vueling Airlines, ha visitat el monestir i ha dinat amb el P. Abat.

Membres de la Hermandad de Talavera de la Reina han assistit a la missa conventual i han visitat el monestir.

Juny

Dia 2, dimecres: A la tarda, Mons. Salvador Cristau, bisbe auxiliar electe de Terrassa, ha arribat al monestir per passar-hi uns dies de recés.

Dia 4, divendres: Han portat la mòmia suposada del Príncep de Viana a l'Hospital del Sagrat Cor de Barcelona per fer-li un TAC.

Dia 10, dijous: El P. Abat, junt amb el postulant Borja Peyra, ha anat al monestir de Santes Creus on s'hi ha fet una jornada d'estudi sobre Pierre Teilhard de Chardin.

Dia 12, dissabte: Una cinquantena de Biscuters han arribat a Poblet procedents de Tarrago-

na. Es tracta d'una concentració organitzada pel Clàssic Motor Club de Bages. Desgraciadament de tornada hi ha hagut un accident i un motorista que formava part del seguici ha mort. Al matí ha tingut lloc la reunió del Patronat de l'Arxiu del President Tarradellas.

Dia 16, dimecres: A la tarda ha tingut lloc la darrera conferència del germà Christian Almada dins del cicle sobre el Papa sant Gregori el Gran.

Dia 17, dijous: Han començat els treballs arqueològics a la zona entre la nova hostatgeria i el passeig del xop. Després dels estudis pertinents han trobat unes restes de mur del S. XVI, que cal preservar.

Dia 18, divendres: Trobada al Palau de l'Abat de l'empresa Sumer IBM.

Dia 19, dissabte: Avui ha tingut lloc l'acte oficial d'inauguració de la nova hostatgeria externa de Poblet. L'acte, que ha estat presidit per José Montilla, President de la Generalitat de Catalunya, i pel P. Abat ha començat amb la benedicció del nou edifici. Tot seguit, després del dinar que s'ha servit a l'hostatgeria, els assistents han pogut visitar les noves dependències. A la visita i als parlaments que han tingut lloc a la tarda s'hi ha fet present també Beatriz Corredor, Ministra de Vivenda del Govern de Madrid, que ha finançat les obres.

Un cop acabat l'acte, ha tingut lloc la reunió del Patronat de Poblet al Palau de l'Abat, on s'ha parlat del Pla Director de les obres del monestir, del projecte de millora de la visita turística, de les actuacions mediambientals del monestir, del projecte de restauració del retaule i del claustre i s'ha informat sobre la creació de la Coordinadora de Gestors de Patrimoni Mundial i de la gestió de l'Arxiu de la Casa Ducal de Medinaceli.

Dia 24, dijous: Avui, festa de sant Joan Baptista, la comunitat ha resat la Pregària del Migdia a la capella de Santa Caterina i ha dinat a la nova hostatgeria. L'àpat ha estat servit per la Fundació Santa Teresa del Vendrell, que s'encarregarà de la cuina de la nova hostatgeria. Després els monjos han pogut visitar les noves dependències.

Dia 25, divendres: Al matí, reunió de mestres al Palau de l'Abat, organitzada pel Centre de Recursos de la Conca.

Al mateix matí, acte commemoratiu a la Granja de la Pena del centenari de la restauració de la casa.

Dia 26, dissabte: Assemblea plenària de la Germandat de Poblet. Ha tingut lloc a la sala capitular, després de la processó pel claustre i la missa conventual, presidida pel P. Abat. Després de l'Assemblea hi ha hagut una conferència sobre el rei Martí l'Humà, donada per José Antonio Peña Martínez. A continuació de la Pregària del Migdia, resada a la mateixa sala capitular, el dinar s'ha fet a la nova hostatgeria, que s'ha pogut visitar un cop acabat el dinar. La jornada ha acabat amb un concert de l'octet vocal "O vos omnes", dirigit per Martí Ferrer i acompanyat a l'orgue per Jordi Vergés. Han interpretat cançons medievals i renaixentistes.

El P. Jesús M. Oliver i F. Salvador Batet han anat a Terrassa per a l'ordenació del nou bisbe auxiliar Mons. Salvador Cristau.

Dia 27, diumenge: El P. Abat ha anat a Toledo per participar demà a la reunió del Patronat de la Casa Ducal de Medinaceli, del qual forma part.

Dia 28, dilluns: A la tarda ha visitat Poblet l'Escolania del monestir del Valle de los Caídos. També ha arribat Mons. Salvador Cristau, nou bisbe auxiliar de Terrassa per passar uns dies a Poblet.

Dia 29, dimarts: Mons. Salvador Cristau ha presidit la missa conventual i les Vespres de la Solemnitat de sant Pere i sant Pau.

A la tarda ha començat l'Escola d'Estiu sobre l'Evolució, organitzada sota el patrocini del Projecte STOQ. Enguany tractarà del tema "La consciència: continuïtat i discontinuïtat entre els primats i l'home". Hi intervindran els professors Angelo Tartabini, Giorgio Manzi i Fiorenzo Facchini. Els assistents s'hostatjaran a la nova hostatgeria i les sessions de treball tindran lloc al Palau de l'Abat.

Al vespre ha tornat de Toledo el P. Abat.

Juliol

Dia 1, dijous: Dos monjos ortodoxos francesos han vingut a Poblet i han assistit a la Pregària del Migdia i al dinar.

Dia 3, dissabte: S'ha clos l'Escola d'Estiu sobre l'Evolució amb una Jornada pública de la Fundació Poblet. Al matí hi ha hagut una conferència d'Emili Salò del Departament de Genètica de la Universitat de Barcelona sobre el tema: "Evolució i desenvolupament: com s'ha generat la gran diversitat de formes i aptituds animals a partir d'un ancestre comú?" A la tarda ha parlat el professor Gennaro Auletta sobre el punt de vista d'un filòsof.

Dia 11, diumenge: Ordenació presbiteral de F. Rafel Barruè a la missa conventual, presidida per l'arquebisbe de Tarragona Mons. Jaume Pujol. Després, a la plaça del monestir, hi ha hagut alguns balls i cançons del grup de danses de la Poble Tornesa. Al dinar al refetor hi han participat, a més de la comunitat i el Sr. Arquebisbe, els pares, germans i familiars del P. Rafel.

Dia 12, dilluns: Primera missa del P. Rafel Barruè.

El P. Prior i un grup de monjos han anat al poble de Campelles, al Ripollès, per passar-hi una setmana de vacances al Casal Sant Martí del Seminari del Poble de Déu. Després d'ells hi passaran una setmana dos altres grups de monjos.

Dia 17, dissabte: El P. Jesús M. Oliver i F. Octavi Vilà han anat al monestir de Santes Creus per assistir al III Simposi sobre el monaquisme cistercenc.

A mig matí s'ha inaugurat el tram del Camí de sant Jaume que va de l'Espluga de Francolí a Poblet, en presència de Mons. Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona, i de Josep Huguet, conseller de Turisme de la Generalitat de Catalunya. L'acte ha acabat amb una visita al monestir i a la nova hostatgeria.

A la nit, concert a l'antic celler, organitzat per la Ruta del Cister. El pianista Ricard Rovirosa ha interpretat obres de Johann Sebastian Bach, Robert Schumann, Franz Liszt i Manuel de Falla.

Dia 18, diumenge: Després de Completes, el P. Abat i els postulants Antoni M. Folcrà i Borja Peyra han anat a Castellfollit per passar-hi tres dies per als exercicis espirituals previs al començament del noviciat.

Dia 19, dilluns: Ha començat a Poblet un recés d'una setmana per als preveres de l'Arquebisbat de Tarragona, dirigit pel P. Prior.

Dia 22, dijous: Mons. Jaume Pujol ha vingut a Poblet per a participar durant un dia del recés dels preveres de Tarragona.

Dia 25, diumenge: La nova hostatgeria ha obert les seves portes a l'acolliment d'hostes.

Dia 31, dissabte: La tradicional cursa popular de l'Espluga de Francolí ha passat per la plaça del monestir.

Aquesta nit, el P. Rafel Barruè, F. Antoni Carles López Rubio i els postulants Antoni M. Folcrà i Borja Peyra han agafat un autobús fins a Tui (Galícia) per assistir al pelegrinatge i encontre de joves amb motiu de l'any sant jacobeu. Junt amb uns 450 joves catalans faran un pelegrinatge de cinc dies des de Tui fins a Santiago de Compostel·la.

Agost

Dia 2, dilluns: Ha arribat Mons. Romà Casanova, bisbe de Vic, acompanyat de tres diaques que properament seran ordenats de preveres, per a uns dies de recés espiritual.

Dia 4, dimecres: F. Octavi Vilà ha anat al monestir de Lazkao per als exercicis espirituals previs a la professió solemne.

Dia 5, dijous: Ha començat el curs d'iconografia bizantina impartit per Juan Echenique.

Dia 6, divendres: Mons. Romà Casanova ha presidit la missa conventual i ha marxat durant el matí.

El P. Prior ha predicat en la missa de la festa major de Vimbodí.

Dia 8, diumenge: Ha arribat Mons. Joan Piris, bisbe de Lleida, per passar un dies de descans i recés a Poblet.

Dia 9, dilluns: Visita i testimoni d'un grup de joves cristians palestins portats per la Delegació de Pastoral Juvenil de Tarragona.

Dia 10, dimarts: Mons. Joan Piris ha presidit la missa conventual.

Dia 12, dijous: Després d'assistir a la recreació amb la comunitat en acabat de dinar, Mons. Joan Piris ha marxat del monestir.

Dia 15, diumenge: F. Octavi Vilà ha fet la professió solemne durant la missa conventual.

Dia 17, dimarts: El P. Maties Prades ha anat a Vinaròs per a predicar-hi un recés espiritual, fins al proper dia 19, a la comunitat de Germanetes dels Ancians Desemparats.

Dia 20, divendres: Després de Laudes han començat el noviciat els dos postulants Antoni M. Folcrà i Borja Peyra. El primer ha pres el nom de Bernat.

El President de la Generalitat de Catalunya, José Montilla, ha vingut al monestir amb la seva esposa i els seus fills i ha dinat amb el P. Abat a la nova hostatgeria.

Dia 21, dissabte: El P. Prior, F. Lluís Solà i F. Josep Maria Cabañes han anat a Roma, el primer per preparar el proper Capítol General de l'Orde Cistercenc i els altres dos per assistir al Curs de Formació Monàstica que tindrà lloc durant cinc setmanes a la Casa General.

El P. Abat ha anat al monestir cistercenc de Rueda, a l'Aragó, per presidir la missa i assistir a la festa organitzada per l'Associació d'Amics del monestir de Rueda.

Dia 23, dilluns: Ha vingut per passar uns dies al monestir Mons. Joan Enric Vives, bisbe d'Urgell.

Dia 26, dijous: Excursió comunitària a l'ermita de la Santíssima Trinitat de l'Espluga de Francolí. Hi ha vingut també Mons. Joan Enric Vives.

Dia 28, dissabte: Mons. Joan Enric Vives ha marxat aquest matí.

Dia 30, dilluns: El P. Abat ha marxat cap a Roma per participar al Capítol General de l'Orde.

Dia 31, dimarts: El Govern de la Generalitat de Catalunya ha acordat concedir la Medalla d'Or de la Generalitat al monestir de Poblet.

Setembre

Dia 2, dijous: El Capítol General ha escollit el P. Mauro-Giuseppe Lepori, fins ara Abat d'Hauterive (Suïssa), com a nou Abat General de l'Orde.

Dia 11, dissabte: El P. Abat ha retornat de Roma. A la tarda, el P. Abat ha assistit junt amb alguns monjos i amics del monestir a l'acte de lliurament de la Medalla d'Or de la Generalitat, que ha tingut lloc al Saló Sant Jordi del Palau de la Generalitat. L'acte ha estat presidit per José Montilla, President de la Generalitat.

Dia 13, dilluns: S'ha començat a muntar al presbiteri de l'església una bastida per a la restauració del retaule major.

Dia 15, dimecres: Després de 15 anys de servei a tot l'Orde Cistercenc com a Abat General, ha tornat al monestir el P. Maur Esteva.

Dia 18, dissabte: El P. Prior ha retornat de Roma, on ha fet de Secretari del Capítol General.

A la tarda, han arribat un grup de monges de Boulaur per fer les seves vacances a la casa de Castellfollit.

Dia 19, diumenge: El P. Prior ha anat a la Granja de la Pena per explicar la relació dels monjos amb la Granja a un grup d'excursionistes, dins de les activitats del PNIN.

Dia 22, dimecres: El P. Abat, el P. Prior, el P. Josep M. Recasens i el P. Rafel Barruè han anat a les oficines de Barcelona Mèdia on els han lliurat el projecte definitiu de millora de la visita i l'acolliment dels visitants al monestir de Poblet.

Dia 25, dissabte: Al matí, reunió al Palau de l'Abat de la Delegació de Joventut de l'Arquebisbat de Tarragona.

A la tarda, en presència de l'arquebisbe Mons. Jaume Pujol, s'hi han reunit els delegats de catequesi. També ha visitat el monestir un grup d'automobilistes de Jeep Willys.

Dia 27, dilluns: F. Lluís Solà i F. Josep M. Cabañes han arribat de Roma, després d'assistir al Curs de formació monàstica.

Dia 28, dimarts: Les monges de Boulaur, que feien vacances a Castellfollit, han retornat al seu monestir.

Dia 29, dimecres: Ha començat el nou curs acadèmic amb les classes d'història contemporània de l'Església del P. Joan Josep Moré. Aquest any els estudiants assistiran a dues

assignatures de la Facultat de Teologia de Catalunya a Barcelona, que seran impartides telemàticament a través de videoconferència.

Octubre

Dia 1, divendres: El P. Abat ha anat als estudis de TV3 per enregistrar una entrevista per al programa "Signes dels temps", que serà emesa el proper dia 17 d'octubre.

El P. Prior, acompanyat de Lluís Poca i Isabel Vilaseca, ha visitat l'establiment de productes monàstics "Caelum" a Barcelona. Després s'han reunit amb el P. Abat per parlar amb els responsables de Codorniu sobre la futura col·laboració amb el monestir en relació amb la botiga.

Visita al monestir dels alumnes de l'Escola Judicial de Barcelona.

Dia 3, diumenge: El P. Alexandre Masoliver ha renovat la seva professió monàstica amb motiu del jubileu de cinquanta anys, durant la missa conventual, presidida pel P. Abat Josep Alegre. El P. Alexandre va vestir l'hàbit cistercenc el dia 6 de setembre de 1959, i va fer la professió un any després, el 8 de setembre de 1960, festa de la Nativitat de la Mare de Déu. Cal fer notar la presència de la seva mare, de 104 anys d'edat.

Al palau de l'Abat s'han lliurat, al matí, els premis del XVI Certamen "Contes al voltant del Claustre". El certamen consisteix a redactar un conte relacionat amb algun dels tres monestirs de la Ruta del Cister. L'acte s'ha tancat amb l'actuació de l'orquestra simfònica "Treu-li la Pols al teu Instrument", formada per músics de la Conca de Barberà.

Dia 4, dilluns: A la tarda hi ha hagut una xerrada del P. Ángel Olan, missioner basc a Etiòpia.

Dia 6, dimecres: Convidada pel bisbe d'Urgell, Mons. Joan Enric Vives, la comunitat de Poblet ha visitat la Seu d'Urgell i el monestir de Sant Serni de Tavèrnoles en el marc d'un dia de convivència comunitària. Abans d'arribar a la Seu d'Urgell els monjos han visitat les ruïnes del monestir de Santa Maria de Gualter. Un cop a la Seu, després de la visita a la catedral i al museu diocesà, i de celebrar l'Eucaristia amb el bisbe, el dinar ha tingut lloc a la casa de les germanes de la Sagrada Família d'Urgell. A la tarda hi ha hagut la visita al monestir de Sant Serni de Tavèrnoles, situat al municipi d'Anserall, primer monestir de la Península Ibèrica que adoptà la Regla de Sant Benet. El comiat ha tingut lloc després de la visita al palau episcopal de la Seu d'Urgell.

Avui ha visitat Poblet el cardenal Roger Etchegaray. L'acompanyava Mn. Norbert Miracle, rector del seminari de Tarragona. Han arribat al migdia i han dinat a la nova hostatgeria. Després de dinar, el P. Francesc Tulla els ha acompanyat en la visita al monestir.

Dia 9, dissabte: El P. Rafel Barruè ha celebrat la seva primera missa al seu poble de Vila-real, a l'església arxiprestal de Sant Jaume. L'han acompanyat el P. Abat, el P. Prior i alguns altres monjos.

Dia 14, dijous: El P. Abat ha anat al monestir cistercenc de Senhanca, a la Provença, per visitar la seva botiga i informar-se de la seva gestió. Al matí visita d'un grup parroquial de Stuttgart.

Dia 15, divendres: Al matí, hi ha hagut a Poblet una jornada d'estudi sobre el rei Martí l'Humà, organitzada per la Universitat Rovira i Virgili.

El P. Josep M. Recasens ha anat a la ciutat de Casp, a l'Aragó, per a la presentació del llibre de José Antonio Peña Martínez "Martí I l'Humà, un rei sense hereu: l'últim monarca català enterrat a Poblet", publicat recentment dins de la col·lecció "Scriptorium Populeti". L'acte ha tingut lloc a la Casa de Cultura de Casp i ha estat organitzat pel "Centro de Estudios Comarcales del Bajo Aragón-Caspe".

Dia 20, dimecres: Ha començat la segona fase de la restauració del claustre amb unes excavacions arqueològiques realitzades en el seu jardí. A la tarda hi ha hagut la visita d'un grup de responsables de la pastoral juvenil i universitària de diverses diòcesis italianes, acompanyats d'alguns delegats de les diòcesis catalanes.

Dia 22, divendres: Ha començat a l'hostatgeria nova el "Segon Fòrum d'Intel·lectuals i Professionals Catòlics dels grups de Pax Romana de Catalunya i Euskadi", que ha de durar fins al proper diumenge 24. Hi han assistit 56 persones, entre elles, Mons. Sebastià Taltavull, bisbe d'auxiliar de Barcelona.

Dia 26, dimarts: Reunió anual a Poblet del Patronat de la Fundació Poblet.

Dia 28, dijous: Avui ha començat el cicle de formació sobre la figura i l'obra del Pare de l'Església sant Ambròs de Milà. N'és professor Mn. Joan Torra, capellà del bisbat de Vic i especialista en patrologia. Hi han assistit, a més dels membres de la comunitat de Poblet, l'Abadessa M. Anna M. Camprubí i Sor Sara Picher, del monestir de Vallbona. Les comunitats de Solius i Valldonzella s'hi han afegit per videoconferència. Les classes, que tindran una freqüència mensual, s'allargaran durant tot el curs 2010-2011.

Aquest vespre, el P. Josep M. Recasens ha donat una conferència sobre la pregària a la parròquia de Crist Rei de Reus.

Xavier Guanter

NOVA HOSTATGERIA I REUNIÓ DEL PATRONAT

L'acte oficial de la inauguració de la nova hostatgeria externa es va fer el dia 19 de juny d'enguany. L'acte, que va ser presidit pel M. H. Sr. Josep Montilla, president de la Generalitat de Catalunya, i pel pare abat de Poblet, Josep Alegre, començà per la benedicció del nou edifici, que oficià el pare Abat. Tot seguit, després del dinar servit a l'hostatgeria, els assistents van poder visitar les noves dependències. A la visita i als parlaments que van tenir lloc a la tarda hi va ser present la ministra de Vivenda del Govern de Madrid, Excm. Sra. Beatriz Corredor, ministeri que ha finançat les obres en col·laboració amb la Generalitat de Catalunya.

La comunitat de Poblet, desitjosa de conèixer el nou edifici, el dia de sant Joan, 24 de juny, va cantar la Pregària del Migdia a la rehabilitada capella de santa Caterina, dinà a la nova hostatgeria i a la tarda els monjos van visitar les noves dependències. Els membres de la Germandat de Poblet, en la seva assemblea del dia 26 de juny, hi van dinar i també van visitar després les dependències, abans del concert de música que va cloure la jornada.

Els monjos que segueixen la Regla de sant Benet saben prou bé que el sant Patriarca dóna una importància cabdal a com s'ha d'acollir els forasters, qüestió a la qual

Una de les façanes de la nova Hostatgeria

Cerimònia de la inauguració

dedica el capítol 53 de l'esmentada Regla. Hi arriba a dir que *han de ser acollits com el Crist*. Per aquesta raó tots els monestirs han tingut sempre hostatgeries. A Poblet mateix n'hi havia dues: la gòtica de cavallers, de la qual només en queden les ruïnes del que fou la capella, a la plaça major, i el gran hospital de pobres i pelegrins (s. XIII). Se'n digué hospital ja que en aquells temps hi havia poca higiene i cura de la salut; la majoria dels hostes estaven malalts i aquí era on els assistien i curaven. Hi havia metges, cirurgians, i altres col·laboradors. Al costat d'aquesta hostatgera hi havia l'hort de l'apotecari (per les medecines d'herbes) i un petit cementiri. De fa temps el monestir de Poblet tenia interès a disposar d'una nova Hostatgeria externa, la qual ha obert les seves portes al públic a partir del dia 25 de juliol. El servei de cuina i menjador s'ha encomanat a la "Fundació Santa Teresa" del Vendrell, per la seva obra social en favor dels nois discapacitats.

La inauguració va anar a càrrec del Patronat. Un cop acabats els actes oficials, aquest es va reunir en sessió ordinària al Palau nou de l'Abat. El va presidir, per primer cop, el molt honorable president

José Montilla. Els punts principals que es van tractar van ser la presentació de l'estudi de propostes de millora de la visita i acollida dels visitants al monestir que es vol centrar a destacar el cenobi com a espai d'espiritualitat i alhora centre cultural, paisatgístic i punt de trobada entre els territoris de l'antiga Corona d'Aragó. També es va presentar la proposta del "pla director" amb diverses unitats d'actuació: basílica, museu, palau de l'abat i zones de serveis, com ara l'aparcament. La direcció general de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya va presentar una informació de l'estat de les obres de consolidació del claustre i sobreclaustre, tendents a evitar la salinització que deteriorava greument el monument; també va fer referència a l'estudi previ a l'actuació de consolidació del retaule de Damià Forment, que encapçala el presbiteri de la basílica, i que requereix una actuació immediata. Finalment es presentà el pla mediambiental del monestir, que intenta harmonitzar el monument amb el medi ambient a partir de l'aplicació de criteris respectuosos amb l'entorn natural protegit, tot aplicant energies respectuoses amb la natura. Una reunió, en definitiva, plena de projectes engrescadors de cara al futur per planificar el que serà el Poblet dels primers decennis del segle XXI.

Visita a l'interior d'una cambra

PROFESSIÓ SOLEMNE

En la solemnitat de l'Assumpció de la Mare de Déu (15 d'agost), fra Octavi Vilà i Mayo va fer la seva professió perpètua solemne com a monjo cistercenc del monestir de santa Maria de Poblet en el transcurs de la missa conventual de les 10 h. del matí, presidida pel pare abat Josep Alegre i Vilas.

Fra Octavi, nat i format universitàriament a Tarragona, vingué a Poblet el 3 de juliol del 2005 i s'incorporà al postulantat; va vestir l'hàbit de novici al nostre monestir de Poblet el 26 de gener de 2006 i va fer la professió temporal (el juniorat) el 26 de gener de 2007.

Després d'un temps llarg de discerniment a l'escola del servei del Senyor, que és el monestir, fra Octavi ha confirmat la seva

opció per Jesucrist, comproment-se a seguir-lo segons el guiatge de la Regla de sant Benet en la nostra comunitat i en aquest lloc de Poblet.

L'han acompanyat els seus familiars i molts amics i, no cal dir-ho, la seva comunitat monàstica, que l'acull definitivament a compartir els béns materials i espirituals del monestir. Amb l'església que és a Poblet, en donem gràcies a Déu.

fra Octavi Vilà

DOS NOVICIS

Antoni-Lizandro Folcrà i Zuluaga i Borja-Maria Peyra i Almunia

El dia 20 d'agost de 2010, solemnitat del nostre pare sant Bernat, abat i doctor de l'Església, els postulants Antoni-Lizandro [que ha pres el nom de Bernat] Folcrà i Zuluaga, nat a Medellín-Antioquía (Colòmbia) i llicenciat en periodisme, vingut al monestir el 16 de febrer passat, i Borja-Maria Peyra i Almunia, de Barcelona i llicenciat en filosofia, vingut a Poblet el 14 de març d'enguany, han començat el seu noviciat amb el ritu de la vestició a la sala capitular, després de Laudes, on el pare abat Josep Alegre i Vilas els ha imposat l'hàbit cistercenc. A més de la comunitat de monjos, els han acompanyat bastants familiars i amics, juntament amb els hostes del monestir. En donem gràcies a Déu pel do de les noves vocacions.

UN NOU PREVERE

El dia 11 de juliol d'enguany, solemnitat del patriarca dels monjos sant Benet de Montecassino, durant la missa conventual de les 10 hores, el pare Rafel Barruè i Broch, monjo de la nostra comunitat de Poblet, ha rebut l'ordenació presbiteral per la imposició de les mans del senyor Arquebisbe de Tarragona i Primat, Dr. Jaume Pujol i Balcells. Junt amb la comunitat monàstica de la qual forma part i d'alguns preveres relacionats amb el monestir, l'han acompanyat els seus familiars i molts amics.

El senyor Arquebisbe, el P. Abat i el P. Rafel amb la seva mare

El pare Rafel Barruè, natural de Vila-real (la Plana Baixa), de 43 anys, és llicenciat en Belles Arts (1992) per la Facultat de Belles Arts de Sant Carles de la Universitat Politècnica de València, i en Teologia Fonamental (2009) per la Pontifícia Universitat Gregoriana de Roma. Vingué al monestir el 4 d'octubre del 1999, vestí l'hàbit de novici cistercenc el dia 1 de maig de 2000, va fer la professió monàstica solemne l'11 de juliol de 2005 i va ser ordenat de diaca el 13 de novembre de 2009. Actualment s'ocupa de la formació dels novicis i juniors de Poblet i és professor a l'Escolasticat del monestir.

La comunitat de Poblet, com ell mateix, ha viscut amb goig aquest dia de la seva ordenació, un moment fort de comunió amb el nostre arquebisbe i amb l'església diocesana que és a Tarragona, de la qual l'església de Poblet també forma part. És un nou servei que el monjo, servidor per definició, prestarà a la seva comunitat –l'escola del servei del Senyor (RB, pròleg 45)–, un servei que assumeix a petició del pare Abat del Monestir.

GERMANS CANONGES

Mn. Pere Llagostera

Mossèn Pere Llagostera i mossèn Joaquim Gras, membres de la Germandat de Poblet, han estat designats nous canonges de la catedral primada de Tarragona. Els dos preveres han tingut càrrecs de responsabilitat a la diòcesi. Mn Llagostera va ser secretari particular del cardenal Benjamín de Arriba y Castro i mossèn Gras és actualment rector de sant Pere Apòstol (Tarragona). Des de la revista Poblet els felicitem de tot cor.

Mn. Joaquim Gras

VISITA DEL CARDENAL ETCHEGARAY

En la festa del fundador dels cartoixans, sant Bru, ens ha visitat un dels grans personatges de l'Església contemporània, el cardenal Roger Etchegaray, ex-arquebisbe de Marsella (França) i un gran diplomàtic al servei de la Santa Seu. L'acompanyava mossèn Norbert Miracle, rector del seminari de Tarragona, i un seminarista ucraïnà que va amb ell en els seus desplaçaments. Han arribat a les 13 hores i han dinat a la nova Hostatgeria. Després de dinar, el pare Francesc Tulla els ha acompanyat a fer la visita del monestir. S'han aturat a la creu de terme

El cardenal Etchegaray i el P. Tulla

per contemplar la gran façana amb les torres reials i la muralla, i han entrat posteriorment per l'església on han admirat la gran nau. Davant dels panteons reials han anat preguntant per cada un dels personatges enterrats; com que el cardenal no pot pujar escales, d'allà han visitat la sala capitular, la biblioteca, el refetor, la cuina vella i el refetor de conversos. A la sala de visites del forn ens ha deixat una dedicatòria al Llibre d'Honor de la comunitat on ens hi fa constar que *ha vingut a descobrir l'antic i noble monestir cistercenc de Poblet... on arreu es nota el buf de l'Esperit Sant.*

El cardenal, el P. Tulla i mossèn Norbert Miracle

El cardenal redactant la dedicatòria al Llibre d'Honor de la comunitat

JUBILEU DEL PARE ALEXANDRE

El dia 3 d'octubre d'enguany, diumenge XXVII de durant l'any, el pare Alexandre (Ignasi) Masoliver i Masoliver ha renovat la seva professió monàstica amb motiu de celebrar el seu jubileu de cinquanta anys. Va venir al monestir del dia 20 d'agost de l'any 1959, vestí l'hàbit cistercenc el 6 de setembre de 1959, i va fer la professió un any després, el 8 de setembre de 1960, festa de la Nativitat de la Mare de Déu. És llicenciat en dret i doctor en sagrada teologia i autor de diversos llibres, entre els quals hi ha la història de la nostra Congregació cistercenc de la Corona d'Aragó (la seva tesi doctoral) i la *Història del Monaquisme Cristià*. A la seva acció de gràcies s'hi ha unit, a més de la comunitat de monjos de Poblet, la seva senyora mare (de 104 anys d'edat), i els seus altres familiars i amics.

El P. Alexandre Masoliver

CONCERT DE PIANO

Dintre el cicle de concerts que organitza el Museu d'Història de Catalunya en els monuments de la Ruta del Cister, en l'edició d'enguany el primer concert tingué lloc al monestir de Poblet, el dissabte 17 de juliol, a càrrec del jove pianista de Barcelona, Ricard Rovirosa i Cabré (24 anys). Aquesta promesa del piano començà la seva formació a l'Escolania de Montserrat on estudià amb Vicenç Prunés, continuà els seus estudis a l'Escola de Música de Barcelona amb Maria Lluïsa Reñaga i Albert Attenelle i actualment està fent un màster de piano a la Guildhall School of Music and Drama, de Londres, sota la direcció de la prestigiosa professora Joan Havill.

En Ricard Rovirosa interpretà obres de J. S. Bach, R. Schumann, F. Liszt i M. de Falla, així com un Nocturn i dos estudis de F. Chopin, en el dos-cents centenari del seu naixement (1810).

Cal destacar la pulcritud així com l'enèrgica interpretació de totes les peces, que foren insistentment aplaudides pel nombrós públic assistent a l'antic celler del monestir.

**PER
SOMRIURE**

per FER

INVITACIÓ A LA LECTURA

Títol: MUSCLOS PER SOPAR

Autor: Birgit Vanderbeke

Editorial: La Galera [versió castellana a Emece Editores]

Premi Ingebor Bachmann 1990

Birgit Vanderbeke va néixer a Dahme, ex República Democràtica alemanya, l'any 1956. És llicenciada en Dret i Filologia romànica i va rebre el guardó Ingebor Bachmann, que premia l'obra més destacada escrita en llegua alemanya.

Musclos per sopar és una novel·la singular; la manera amb què l'autora ens explica la història és molt innovadora. En realitat és una nova forma de construir una narració. Un exemple d'aquesta renovació és el tractament dels personatges, la identitat dels quals coneixerem pel rol que viuen i per la força amb què estan descrits els seus caràcters, però no pel nom, que en aquest context resulta irrellevant. Tanmateix aquesta innovació està contraposada amb la quotidianitat de la història familiar. Aparentment és una família normal, un matrimoni amb dos fills, filla i fill, que a l'Alemanya unificada porten una vida pròspera.

Malauradament tot és aparença, la família no està unida per l'amor sinó per la por. El pare, representant de la família patriarcal, creu posseir la raó de tot i actua en funció d'aquesta convicció. El resultat és que la seva dona, molt vàlida, viu atemorida i els fills estan menysvalorats. Mitjançant les vivències dels joves els lectors comprenen els errors de les actituds autoritàries i de les ambicions desbordades. Realment som davant d'un llibre educatiu, defensor de valors tan importants com el respecte i la lleialtat, però no tan sols ens ho mostra sinó que ens anima a educar des del diàleg sincer, l'única via per afermar les bones relacions. (Lina Zulueta)

Títol: EL EQUILIBRIO A TRAVÉS DE LA ALIMENTACIÓN: SENTIDO COMÚN, CIENCIA Y FILOSOFÍA ORIENTAL

Autor: Olga Cuevas

Editorial: autor-editor. (León)

Olga Cuevas Fernández, nascuda a Ponferrada (León), llicenciada en Ciències Químiques per la Universitat de Salamanca i doctorada en Bioquímica per la Universitat Complutense de Madrid, és l'autora d'aquest magnífic assaig sobre la nutrició.

L'alimentació és la font de vida de l'ésser humà; des que neix, la seva supervivència depèn dels nutrients que li proporciona la

llet materna i, al llarg de la vida, en països com el nostre, tindrà la llibertat d'escollir entre la gran varietat d'aliments que s'ofereixen i en la quantitat que desitgi. Tanmateix l'elecció tindrà una raó que no serà nutritiva ja que la decisió també estarà influenciada per la permanent informació d'una publicitat enganyosa. El consum dels aliments, essent tan important per a la salut, és una pràctica guiada per pautes que no són gaire saludables. Ni tan sols en cas de malaltia reflexionem sobre com ens afecta seguir una determinada dieta. En una societat on es pot triar, la majoria de vegades l'elecció no és el resultat de la necessitat vital, sinó de la inèrcia gastronòmica o d'impulsos compulsius.

El equilibrio a través de la alimentación explica amb claredat i amenitat la ciència de la nutrició. Des dels fonaments bàsics de l'alimentació, com són les vitamines i els minerals, fins a aconsellar-nos els aliments més adequats per a un bon funcionament de l'organisme humà i la quantitat que, en funció del sexe, edat i estat anímic, hauríem de menjar. De l'enorme quantitat d'aliments que ens ofereix la naturalesa, no tots són idonis per al nostre organisme i, per contra, aliments que són beneficiosos podem fer-los malbé emprant tècniques culinàries errònies. El camí que ens mostra l'autora és senzill. El fruit de saviesa que recollirem de la lectura d'aquesta obra serà extraordinari. (Lina Zulueta)

Títol: **INTELIGENCIA ESPIRITUAL**

Autora: Francesc Torralba

Editorial: Plataforma editorial (2010)

Francesc Torralba és doctor en Filosofia i en Teologia. Actualment és professor de la Universitat Ramon Llull i director de la càtedra Ethos de la mateixa universitat. Enguany ens ha sorprès amb la publicació d'aquest assaig sobre la intel·ligència espiritual.

El psicòleg i neuròleg Howard Gardner va descobrir a la dècada dels 80 del segle passat que els humans no posseïm una sola intel·ligència sinó diverses, interconnectades i amb graus diferents de desenvolupament en funció de la genètica i de l'educació rebuda. En els darrers anys i des de distintes perspectives s'ha comprovat científicament que els humans disposem també d'una intel·ligència espiritual. Aquesta intel·ligència és la condició prèvia a la religiositat tot i que no s'hi confon, com tampoc no s'ha de confondre amb l'anomenada intel·ligència emocional.

Al llarg del seu assaig Torralba ens informa amb paraules senzilles sobre els poders de la intel·ligència espiritual, com es cultiva i quins beneficis produeix en la vida humana. També ens proporciona una explicació coherent sobre les conseqüències dramàtiques individuals que comporta l'atròfia d'aquesta potencialitat anímica. I de com caldria educar-la. Un llibre apassionant. (Cristòfol-A. Trepal)

CATÀLEG DELS PERGAMINS DE L'ACTUAL ARXIU DEL MONESTIR DE POBLET

L'Institut d'Estudis Catalans, la Facultat de Teologia de Catalunya i el Monestir de Santa Maria de Poblet han editat el volum del monjo Josep Torné Cubells: *Catàleg dels pergamins de l'actual arxiu del monestir de Poblet*.

Després de les exclaustacions com a conseqüència de la Llei de Desamortització de Béns Eclesiàstics de 1835, una gran part del ric arxiu de Poblet anà a raure al "Archivo Histórico Nacional" de Madrid; tanmateix, després de la restauració dels cistercencs el 1940 i gràcies també a l'acció del senyor Eduard Toda, una part de l'arxiu de Poblet, juntament amb peces procedents d'altres monestirs, van retornar al cenobi de la Conca de Barberà.

Un conjunt de quatre-cents quatre pergamins dels segles XI fins al XVIII, s'han ordenat cronològicament i han estat descrits per dates, temes, llengua, nombre de fulls, mides i altres observacions, així com la relació de noms i llocs que contenen els pergamins.

L'ordenació d'aquesta part de l'arxiu documental de Poblet serveix per comprendre l'enorme tasca que queda per fer amb la ingent quantitat de documentació conservada al "Archivo Histórico Nacional", on milers de pergamins i altres escrits sobre Poblet,

han de permetre en el futur disposar d'una visió aclaridora de la vida, història i fets de la comunitat pobletana al llarg de segles de continuada presència en la vida religiosa, social i política de Catalunya, del regne d'Aragó i del món en general.

El llibre publicat el 2010 a cura de Josep Torné Cubells ret també homenatge a col·laboradors com el pare Agustí Altisent (1923-2004), autor del *Diplomatari*, fra Xavier Guanter, que s'ocupà de l'índex onomàstic, i fra Manuel Moreno, restaurador dels pergamins.

Som davant d'un altre llibre excepcional, producte de la inacabable activitat dels monjos. Recordo ara com el pare Altisent em parlava de tancar el 1973 la seva completíssima *Història de Poblet* (1974) o quan al 2003 es trobava en una ansietat semblant per concloure el *Diplomatari* (2004). La pau i tranquil·litat que es respira a l'abadia de Poblet no és suficient per enllestir l'enorme tasca que significa estudiar el seu arxiu o copsar la bellesa corrent de les pedres daurades del monestir.

Joan Bassegoda i Nonell

NOTICIAS ISLAM

noticiasislam@migrastudium.org

Es tracta d'un mitjà de comunicació, un recull breu de notícies sobre l'islam adreçat a equilibrar la imatge d'aquesta confessió religiosa a casa nostra. En Jaume Flaquer elabora cada dia el noticiari. El va començar el 2008, "per interès propi", un interès connectat amb la seva especialització: màster en mística musulmana per la Sorbona, la seva tesi doctoral duu el títol *Jésus dans la prophétologie d'Ibn 'Arabî*. És professor a la Facultat de Teologia de Catalunya i, pel que més vull destacar aquí, és professor d'alumnes musulmans, molts d'ells imams a centres de culte catalans.

Finalitat del butlletí

La finalitat de Noticias Islam és sobretot reflectir la vida de les comunitats islàmiques a Espanya —de

qualsevol corrent islàmica, i de tendències, inclús el feminisme—, notícies que més aviat no apareixen als diaris, que sovint ells mateixos redacten i pengem a les seves pàgines web i blogs. Això és el que prioritzo. Busco també els pronunciaments especialitzats en polèmiques importants, com ara el debat al Parlament de Catalunya sobre la prohibició del burka, la instal·lació de determinada mesquita a Lleida ... Vull transmetre a les comunitats un suport cristià a la seva vida de fe, un recolzament a les seves reivindicacions legítimes, una felicitació per les festes pròpies... Em sento proper a persones i grups amb els quals tinc relació personal i fins i tot amistat, i cerco la integració normalitzada dels musulmans.

Enfocar les informacions a través de l'òptica de cada comunitat no deixa de ser indicatiu d'una característica bàsica de l'is-

lam: no tenen, com els catòlics, una autoritat unificada reconeguda, com el papat i el sacerdoci. I si no hi ha una veu centralitzada que predomini, tenen més importància les veus d'aquí i d'allà. Però és també indicatiu que la immigració, a casa nostra, no és recent. Segons una explicació molt citada entre els sociòlegs (Dassetto, F. 1990, *Pour une théorie des cycles migratoires*), hi hauria tres cicles o moments en la recepció dels immigrants estrangers, cada un d'ells caracteritzat per ruptures específiques. En el primer moment dominen les necessitats de treballar i d'evitar la marginació; en el segon es produeixen processos d'inculturació, aprenentatge de la llengua o llengües del país d'acollida, estabilització al territori, i aparició d'institucions i associacions que s'ocupen d'ells. El tercer moment, que és també i ara mateix el de milers de musulmans estrangers que viuen a Catalunya i que van començar a arribar massivament fa més de vint anys, és el moment de la co-inclusió d'igual a igual, el moment de la reivindicació de la participació en política i en d'altres àmbits.

Un butlletí plural

Una peculiaritat que fa aquest noticiari diferent a d'altres, és que recull –i confronta– corrents islàmics i tendències d'opinió diferents, per exemple, de Dolors Bramon, islamòloga, alhora que de Pilar Rahola, pro-jueva. O de la "Unión de Comunidades Islámicas de España" alhora que de la "Junta Islámica". O, per dir-ho així, hi ha les notícies que reflecteixen una actitud islamòfoba i d'altres que prediquen la bondat de l'islam. La situació dels cristians en el món àrab i les iniciatives de diàleg islamo-cristià troben també ressò al noticiari. Per exemple: la declaració del Consell pontifici per al diàleg interreligiós contra l'amenaça de cremar un

Jaume Flaquer

Alcorà per un pastor de Florida (setembre 2010) i també el comunicat de l'Església Evangèlica al Marroc condemnant l'onada d'expulsions de cristians (desembre 2009, maig 2010).

Però no hi tinc un interès únicament personal i d'amistat. També n'hi ha un de sociològic. A qui adrego el noticiari? A més de les comunitats, a gent a qui interessa seguir la vida de l'islam aquí, professors universitaris, sociòlegs, periodistes, policies, algun consolat, polítics. Tenim una mica més d'un centenar de subscriptors.

Com el faig, el noticiari? Doncs indexo a través del cercador de Google unes quantes paraules clau ("mesquita", "imam", "islam", ...) i miro les 200 primeres entrades. Programo el navegador perquè m'obri, alhora, unes trenta pàgines especialitzades. M'agafa una hora i mitja al dia, set dies a la setmana, des de fa dos anys. Cada noticiari conté un promig de sis notícies i informacions.

La fundació Migra-Studium

Noticias Islam és una activitat integrada en la Fundació Migra-Studium. Ve a tomb explicar alguna cosa d'aquesta fundació, creada el 2004 a partir de l'existència, des de 1993,

d'una associació amb el mateix nom, dedicada pionerament a l'estudi, la reflexió i el debat entorn de les migracions estrangeres. L'any 1965 el pare Pedro Arrupe fou elegit Superior General de la Companya de Jesús. L'elecció tingué lloc durant el Concili Vaticà II. A l'endemà de la cloenda del Concili, Arrupe va escriure a tots els provincials, ordenant-los que fessin un estudi sociològic i pastoral (*survey*) de les activitats, per tal de discernir una estratègia apostòlica d'acord amb les orientacions del Concili. A tota Espanya s'organitzaren comissions tècniques per dur a terme l'encàrrec; a Catalunya el jesuïta Lluís Recolons va fer un estudi més específic, sobre la nostra demografia. Aquell va ser l'inici d'una sensibilitat i d'una llarga especialització per la població. I el cas és que a Catalunya, parlar de població sempre ha exigut parlar d'immigració estrangera. Als jesuïtes se'ls exigeix treballar sempre a les fronteres. Quan Migra-Studium, creada per Recolons, va esdevenir Fundació, va sumar a l'activitat d'estudi l'activitat sociopedagògica (Quim Pons) i l'activitat interreligiosa (Jaume Flaquer). La fundació dedica, a Barcelona, un ampli espai físic a una exposició permanent interactiva, dedicada al coneixement del judaisme, cristianisme, islam, budisme i hinduisme, totes elles tradicions religioses que apareixen al currículum escolar. Durant el curs escolar 2009-2010 hi van passar per aquest espai interreligiós 986 alumnes de l'últim cicle de primària i de 1r d'ESO. Els participants són introduïts a aquest coneixement a través dels sentits (l'oïda, el tacte, la vista,...) i el llenguatge simbòlic; tot fent experiència d'aquells continguts teòrics que abans han treballat a l'aula.

Un mitjà per al diàleg

Una tercera finalitat de Notícies Islam és el diàleg islamo-cristià, prioritzar-ne bones notícies, mu-

sulmans que s'apropen al cristianisme i viceversa. És possible que a una part dels lectors de la revista Poblel l'inquieti evocar l'islam perquè això significa també parlar del creixement de la seva influència en la cultura europea, coincidint amb la reculada del nostre cristianisme. De fet, a les alçades de la pròxima generació, el 10% de la població europea serà musulmana, quan avui és el 5%. Hi ha un camí a recórrer, basat en el diàleg entre ambdues confessions, en la gestió de conflictes, en la teologia, i en els bons mitjans d'informació.

Si voleu rebre *Notícies Islam*, caldrà que envieu un mail de sol·licitud a

noticiasislam@migrastudium.org

Xavier Alonso

INFORMACIÓ DEL MONESTIR DE POBLET

HORARI DE CULTES

FESTES DE PRECEPTE

5,15 h. MATINES
7,30 h. LAUDES
10 h. MISSA CONVENTUAL
13 h. MISSA PER AL POBLE
18 h. MISSA VESPERTINA
19 h. VESPRES I EXPOSICIÓ
21 h. COMPLETES I SALVE

DIES FEINERS

5,15 h. MATINES
7 h. LAUDES
8 h. MISSA CONVENTUAL
18,30 h. VESPRES (15/9 al 14/6)
19 h. VESPRES (15/6 al 14/9)
20,30 h. COMPLETES I SALVE (15/9 al 14/6)
21 h. COMPLETES I SALVE (15/6 al 14/9)

HORARIS DE VISITA AL MONESTIR (Les visites són sempre guiades)

- **Hivern (del 13 d'octubre al 15 de març):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 17:30
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 17:30
- **Primavera (del 16 de març al 14 de juny):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 18:00
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 17:30
- **Estiu (del 15 de juny al 14 de setembre):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 18:00
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 18:00
- **Tardor (del 15 de setembre al 12 d'octubre):**
Dies feiners: 10:00 – 12:45 / 15:00 – 18:00
Diumenges i festius: 10:00 – 12:30 / 15:00 – 17:30

*EL MONESTIR NO ES VISITA ELS DIES DE NADAL, SANT ESTEVE I CAP D'ANY.
REIS, DIJOUS I DIVENDRES SANT I DILLUNS DE PASQUA, TANCAT A LA TARDA.*

TELÈFONS, FAX I CORREUS ELECTRÒNICS:

MONESTIR-COMUNITAT: 977 870 089 – FAX: 977 871 762

WEB MONESTIR DE POBLET: www.poblet.cat

MONESTIR: info@poblet.cat

ADMINISTRACIÓ: admin@poblet.cat

HOSTATGERIA: hostatgeriadepoblet@gmail.com

ARXIU TARRADELLAS: atarradellas@poblet.cat – Tel. 977 870 089 (ext. 234)

TRESORERIA GERMANDAT: comptes@poblet.cat

WEB FUNDACIÓ DE POBLET. www.fundaciopoblet.org – secretaria@fundaciopoblet.org

CONSERGERIA (GUIES MONESTIR): Tel. i fax: 977 870 254

visita@poblet.cat

